

Arkæologiske udgravninger i Danmark

Katalog 1990

Elektronisk udgave
Kulturarvsstyrelsen 2006

Amt

97. Keldby - Stege

	Gruber
Andet anlægsarbejde	Oldtid/nyere tid
Eksperimenterende helikopterrekognoscering, hvor der på en time påvistes 7 punkter på strækningen, som skønnedes modne til prøvegravning. Ved disse påvistes kogestensgruber og en affaldsgrube med dyreknogler.	
SMV 38-2-90	Rolf Kjær-Hansen
<i>Grube - Oldtid</i>	
<i>Grube - Nyere tid</i>	

Frederiksborg Amt

1. Anisse

01.01.01 Annisse	Boplads
Andet anlægsarbejde	Udateret
sb. 59. Tracé til spildevandsledning lagt gennem periferi af boplads. Selve bopladsen ligger på en lav bakke uden for tracéet. Ingen indlejrede oldsager.	
GIM 3356.12	Jens-Aage Pedersen
<i>Bebyggelse - Udateret</i>	

2. Husebyvej

01.01.01 Annisse	Boplads
Andet anlægsarbejde	Y.br./førrom.
sb. 58. Boplads i spildevandstracé. Mange stolpehuller, men ingen sikre sammenhænge. Sparsomt oldsagsindhold i gruberne, kun daterbart i to tilfælde, hhv. yngre bronzealder og førromersk jernalder.	
GIM 3356.10	Jens-Aage Pedersen
<i>Bebyggelse - Yngre bronzealder</i>	
<i>Grube - Yngre bronzealder</i>	
<i>Bebyggelse - Førromersk jernalder</i>	
<i>Grube - Førromersk jernalder</i>	

3. Krogdal Vang

01.01.03 Esbønderup	Gård
Diverse	Midd./renæssance
I et samarbejde mellem Gilleleje Museum og Nationalmuseet er indledt et flerårigt projekt, der skal søge dels at registrere de mange nedlagte bebyggelser i Grib Skov, dels ved arkæologiske udgravninger på udvalgte lokaliteter at skabe større viden om agersystemer og bebyggelse i middelalder og renæssance. Ved årets undersøgelse udgravedes et 18 x 5 m stort, trerums stuehus med bindingsværksvægge på syldsten. I centralrummet op mod nordlige langvæg en teglbygget, 2 x 3 m stor ovn på kampestensbund med foranliggende teglstensgulv. Op mod østgavlen en stensat røgovn. Begrænset keramisk fundmateriale fra yngre middelalder og renæssance; hertil en del jernsager. Under tomten et antal stolpehuller fra ældre, ikke nærmere karakteriserbare bygninger. Forstyrrede syldstensforløb af mindre bygninger i vest og syd. I nogen afstand en fundtom kassebrønd af udkløvede bøgestammer.	
GIM u.nr., NM II 50/90	Erik A. Jarrum Nils Engberg
<i>Bebyggelse - Middelalder</i>	
<i>Bebyggelse - Nyere tid</i>	

4. Hestehaven

01.01.04 Gilleleje

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 47. Grubeforekomst i periferi af bopladsbakke; topfladen prøvegravet negativt i 1989. I periferien et antal koge- og affaldsgruber med sædvanligt yngre bronzealderinventar, incl. et par støbeformsfragmenter.

GIM 3360

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

5. Slusebro

01.01.05 Græsted

Grav

Dyrkning

Yngre stenalder

Eftergravning på fundsted for 2 flintdolke og en større, kløvet sten. Af den antagne hellekiste fandtes ingen rester.

GIM 3361

Jens-Aage Pedersen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

6. Spånbækvej

01.01.06 Helsingø

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 36. Bopladsbakke, udjævnet af lodsejer. Ved museets ankomst kunne kun bunden af et par koge-gruber erkendes. Sparsomt inventar, dog et par skår fra yngre bronzealder.

GIM 3367

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

7. Femvejskorset

01.01.08 Nødebo

Stensatte grave

Andet anlægsarbejde

jernalder

sb. 16. I forbindelse med skovarbejde i Grib Skov fremkom spor efter mindst 10 stensatte grave, hvoraf flere cirkulære. Anlæggene er registreret og tegnet i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen. Anlæggene repræsenterer antagelig et gravfelt, som må henføres til jernalder. Det er beliggende på toppen og skråningerne af en lille højning i skoven. Udgravning af enkelte grave er planlagt i 1991 med henblik på at nå frem til en datering. Derefter vil der ske en fredning af gravfeltet.

NFH 456

Steffen Stummann Hansen

Gravplads/grav - Jernalder

8. Mutter Gribs Hule

01.01.08 Nødebo

Jættestue

Restaurering

Yngre stenalder

Den fredede jættestue ligger delvist frigravet med alle bæresten bevaret, men uden dæksten. En af de store bæresten var ude af stilling og for at kunne rette den op, var det nødvendigt at grave ned bag den. Herved kunne højopbygningen iagttages, og der blev af DGU udtaget prøver til pollenanalyse. Ved oprensning af gulvet i kammer og gang viste sig en intakt stenbrolægning.

SNS 613-0269

Torben Dehn
Svend I. Hansen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

9. Egedal II

01.01.09 Ramløse

Offerfund

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 93. I ferskvandstørv omkring en stor, jordfast sten i kanten af et bassin ved vandrig kilde fandtes en flintmejsel, der sammen med oppløjet, bredægget økse antagelig repræsenterer en samlet offernedlæggelse.

GIM 3358

Jens-Aage Pedersen

Depotfund/skattefund/offerfund - Yngre ste

10. Ramløse Søgård

01.01.09 Ramløse

Gravplads

Dyrkning

Y.st./j.?

sb. 91. Fire gruber med fyld af stærkt trækulsblandet muld, isprængt mindre mængder af brændte knogler. Ingen indlejrede oldsager, men SN-løsgenstande i pløjelag. Antagelig brandpletter fra uvis del af jernalderen

GIM 3356.7

Jens-Aage Pedersen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Jernalder

11. Ramløse Søkrog

01.01.09 Ramløse

Gravplads/høj

Dyrkning

Y.st./y.br./førrom.

sb. 92. Langhøj, anlagt ved bred af litorinahav på lav lerrevle, i øvrigt omgivet af vanddækkede eller fugtige sænkninger; mod fjorden gærdet af randstensrække. I højen var tre primære, yngre stenaldergrave: grav O uden kiste- eller skeletspor, men med to fligede pilespidser; grav Ø med i alt tre gravlæggelser i to niveauer: nederst en gravgodsløs bulkiste hvilende på sten, herover et nyt, bredere gravleje med to begravelser, af hvilke skeletdelene fra den første (uden gravgods) var blevet flyttet ud mod gravens væg ved nedlæggelsen af den sidste; til denne hører en type I-flintdolk; endelig grav D, en træbygget kiste med rester fra i alt tre begravelser; ved de to sidste er skelettet fra den foregående blevet rømmet til side. Et skår kan repræsentere et lerkar fra den første af disse begravelser. Ved gravene var et par gruber med skeletdele udrømmet fra disse. Sekundærgrave: 3 gravgodsløse urnegrave fra yngre bronzealder og 3 brandpletter, hvoraf kun én med oldsager: en lerkop fra førromersk jernalder

GIM 3356.2/3

Jens-Aage Pedersen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

12. Bøgelundgård

01.01.10 Søborg

Høj/ardspor/boplads

Dyrkning

Æ.br./j./udateret

sb. 13. Højtomt. Centralt en større stenlægning, hvorpå en trækiste, stærkt forstyrret ved nyere højbrud. I plyndringshullets fyld grebknap og et klingefragment af sværd samt fragment af dobbeltknap. Sekundært i højsiden en gravgodsløs urne fra førromersk jernalder, per. III. Under højen udaterede bopladsgruber, ældre end et sæt ardsbor. På NØ-foden enstenssamling, hvorimellem en del keramik: affald fra en herværende jernalderboplads, hvoraf kun et udsnit afdækkedes.

GIM 3365

Jens-Aage Pedersen

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

Ager/mark - Oldtid

13. Bøgelundgård

01.01.10 Søborg

Høj/ardspor

Dyrkning

Æ.br./j.

sb. 16. Højtomt. Centralgravskonstruktionen som i sb. 13, dog noget forstyrret af pløjning. Intakt gravudstyr: grebpladedolk samt opløste fragmenter af dobbeltknap og bøjlenål. Sekundært i højsiden en brandplet, udstyret med et enkelt kar, ikke nærmere daterbart inden for jernalderen. Ardsbor partielt bevaret under centralgraven.

GIM 3366

Jens-Aage Pedersen

Gravhøj - Ældre bronzealder

Ager/mark - Oldtid

14. Vieholmgård I

01.01.11 Tibirke

Boplads

Andet anlægsarbejde

Æ.br./førrom.

sb. 92. Antagelig enkeltgård med 4 hinanden afløsende huse, blot repræsenteret af stolpehulsrækker efter tagbærende stolper. Blandt affaldsgruberne 2 særdeles keramikholdige. Alt fra førromersk jernalder, per. III. I nogen afstand en isoleret grube fra ældre bronzealder

GIM 3359.1

Jens-Aage Pedersen

Grube - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

15. Blak

01.02.06 Selsø

Boplads

Diverse

Ældre stenalder

sb. 103. I forbindelse med fortsatte undersøgelser af den submarine boplads blev der foretaget en detaljeret geologisk kortlægning af området ved hjælp af et tæt net af boringer. Det var i nogle af disse boreprøver, at vi blev opmærksomme på, at der fandtes et markant kulturlag på større dybde, end vi tidligere havde foretaget undersøgelser på. Nogle prøvesugninger i det nyfundne kulturlag afslørede, at det typologisk hører hjemme i trapezhorisonten og således kan betragtes som proto-Kongemosekultur. På grund af den meget hurtige havniveaustigning, der fandt sted på dette tidspunkt, må den nyfundne bosættelse antages at være meget kortvarig. Kulturlaget rummede talrige fiskeknogler, som er blevet bestemt på Zoologisk Museum. De stammer alle fra saltvandsarter, så der kan ikke være tvivl om, at vi her har med en af landets ældste kystbopladses at gøre. Den endelige datering af bopladsen afventer resultatet af C14 prøverne

MFG 13/89

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

16. Eskildsø

01.02.06 Selsø

Kælder og gruber

Dyrkning

Tidlig middelalder

sb. 118. Syd for kirkeruinen på Eskildsø iværksattes en prøvegravning foranlediget af opløjede bygningsrester og løsfund fra tidlig middelalder. Kirkeruinen stammer fra et lille Augustinerkloster, der flyttede fra øen omkring 1175, Ved udgravningen blev der fundet en stensat kælder, hvis opfyldningslag var uden teglsten, men med mange fund af frådsten og Østersøkeramik. Kælderens opfyldning må derfor antages at have fundet sted omkring det tidspunkt, hvor klosteret flyttede til Æbelholt. Der var kun midler til ganske flygtige undersøgelser af de fundne anlæg; der blev derfor kun undersøgt omkring 1 m² af kælderen. Foruden omtalte kælder blev der fundet et firkantet, stensat ildsted, flere affaldsgruber fra 11-1200 årene, stolpehuller, grøfter m.m. Fund fra nogle af anlæggene samt løsfund viste, at der havde været aktiviteter på stedet selv længe efter, at klosteret officielt var fraflyttet; muligvis har bygningerne stadig fungeret som avlsgård

MFG 15/89

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Middelalder

Grube - Middelalder

17. Selsø kirke

01.02.06 Selsø

Bebyggelse

Dyrkning

Midd./nyere tid

sb. 121. På et markareal syd for Selsø kirke blev opløjet talrige munkesten og kampesten med mørtelrester, hvilket gav anledning til en mindre undersøgelse. Det kunne ved undersøgelsen konstateres, at der var spor efter en 1100-tals bebyggelse. I en grøft fremkom en hel del Østersøkeramik samt enkelte frådstensfragmenter. Foruden grøften fandtes enkelte gruber med et tilsvarende fundmateriale. Af yngre dato var 2 stenbrolægninger, hvorpå der blev fundet keramik af højmiddelalderlig dato eller yngre. De mange opløjede munkesten og kampesten med mørtelrester viste sig at stamme fra et par store sænkninger på marken, der øjensynlig var blevet fyldt op med bygningsaffald

MFG 14/89

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

18. Salpetermosen

01.03.05 Hillerød

Bopladser

Andet anlægsarbejde

Æ.st./y.st.

sb. 4-5. Forud for anlægsbyggeri foretoges en delvis udgravning af to bopladser fra yngre Ertebøllekultur. Ved udgravningen undersøgte dele af kulturlag samt underliggende gruber. Det meget omfattende oldsagsmateriale omfatter skive- og kerneøkser, skræbere, pilespidser, flækker og slibesten af grønsten, samt en del keramik. Pladserne, der ligger på en lille holm i den østlige del af mosebassinet, har også været benyttet i tidlig neolitisk tid

NFH 436

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Kulturlag - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

19. Julemosegård

01.03.13 Uggeløse

Boplads

Råstof

Ældre jernalder

sb. 51. Fortsættelse af udgravning af et 5.000 m² stort bopladsareal fra ældre jernalder (AUD 1989, 9). Ved undersøgelsen fremkom en del gruber samt et kulturlag. Oldsagsmaterialet omfatter keramik samt kværnsten

NFH 317

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Ældre jernalder

20. Dageløkke Mølle

01.04.01 Asminderød

Boplads/huse/gård

Andet anlægsarbejde

Y.br./æ.j.

sb. 38. Undersøgelse af enkeltliggende gård fra ældre jernalder. Gården var placeret på toppen af en mindre, jævn højning. Der registreredes spor efter i alt 5 huse. Et større antal gruber undersøgte. Oldsagsmaterialet omfatter keramik, kværnsten og knusesten, som daterer pladsen til sen førromersk/tidlig ældre romersk jernalder. Ved undersøgelsen udgravedes tillige et par gruber med keramik fra yngre bronzealder

NFH 452

Steffen Stummann Hansen

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

21. Graftebjerg

01.04.01 Asminderød

Kulturlag og gruber

Dyrkning

Y.st./æ.j./t.midd.

sb. 40. På nordskrånningen af en lille ø i den fossile Nivå Fjord udgravedes ca. 50 m² af et oldsagsførende kulturlag fra tidlig middelalder. Oldsagsmaterialet omfatter 4-500 skår af Østersøkeramik. En række søgegrøfter på højningens top afslørede enkelte gruber, som ud fra oldsagsmaterialet (flint og keramik) kan henføres til yngre stenalder og ældre jernalder

NFH 435

Anne-Christine Larsen

Grube - Yngre stenalder

Grube - Ældre jernalder

Kulturlag - Middelalder

22. Birkely

01.05.03 Kregme

Boplads

Diverse

Vik./midd.

sb. 65. Fortsættelse af udgravninger ved Birkely, der ligger midt i Kregme landsby. Området udvidedes mod nord og øst, og der fandtes yderligere fire grubehuse samt to beboelses- eller udhuse. I forbindelse med et af disse fremkom en mønt, der kan dateres til Erik Emune, 1134-37. I et af grubehusene fandtes adskillige vævevægte, i et andet tenvægte. Ellers fandtes en del knive, to med træ bevaret på skaftet, vedbestemt til hhv. ask og muligvis pil. Desuden knogler fra fisk, fugle og diverse husdyr. Pladsen forventes videreundersøgt til næste år

FRM S7

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

23. Ellekilde

01.05.04 Lille Lyngby

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

Undersøgelse af kulturlag, som ud fra oldsagsmaterialet (flint) kan dateres til yngre stenalder. Laget indeholdt skrabere, flækker, 1 fragment af en fladehugget flintdolk samt en del affaldsflint. Der kunne tillige registreres spredte stolpehuller ved siden af laget. Lokaliteten er beliggende på østsiden af en bakke, som mod øst støder op til et tørveholdigt engareal.

NFH 449

Inge M. Hansen

Kulturlag - Yngre stenalder

24. Kildemosegård

01.05.04 Lille Lyngby

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 74. Undersøgelse af et 30-40 cm tykt kulturlag beliggende på den vestlige side af en større bakke. Ved undersøgelsen fremkom et par skrabere samt en del affaldsflint. Laget kan dateres til yngre stenalder.

NFH 451

Inge M. Hansen

Kulturlag - Yngre stenalder

25. Tåstrupgård

01.05.04 Lille Lyngby

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 73. Undersøgelse af del af kulturlag ved foden af en lille bakke. Laget indeholdt skrabere, flækker, store mængder affaldsflint samt enkelte stykker keramik, der kan dateres til yngre stenalder.

NFH 450

Inge M. Hansen

Kulturlag - Yngre stenalder

26. Evetoftevej

01.05.05 Melby

Skaldyngge

Naturgas

Ældre stenalder

sb. 63. Fund af en lille køkkenmødding, hvori var skiveskrabere, flækker, flintafslag samt en lille tværpil, der kan dateres til den yngre del af Ertebøllekulturen

FRM S37

Inge M. Hansen

Skaldyngge - Ældre stenalder

27. Hyllingebjerg

01.05.05 Melby

Helleristning

Diverse

Y.st./br.

sb. 62. Ved efterundersøgelse af en større sten med over 100 skåltegn erkendtes mindst et, muligvis tre helleristningsskibe. Det tydeligste skibs skrog angives af en enkelt linie, medens stævnen er todelt. Det er 18 cm langt og placeret skråt på den øverste, SØ-lige del af stenen. Stævnen, der peger mod nord, vender nedad.

FRM S40

Inge Bodilsen

Helleristning - Yngre stenalder

Helleristning - Bronzealder

28. Hågendrupvej

01.05.05 Melby

Boplads

Naturgas

Oldtid

sb. 64. Fremkomst af rester af kulturlag og stolpehuller samt diverse gruber. Der fandtes en del flint og nogle senneolitiske redskaber. Der er tale om randsområdet af en boplads. Vurderet ud fra topografiske forhold ligger selve bopladsen sandsynligvis nord for det afdækkede område

FRM S38

Inge M. Hansen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

Kulturlag - Oldtid

29. Brydegård

01.05.07 Strø

Kulturlag/bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Æ.j./nyere tid

sb. 26. Nær Strø kirke undersøgte et kulturlag, som ud fra keramikken må henføres til ældre jernalder. På toppen af plateauet undersøgte en række gruber, stolpehuller og grøfter, som kan dateres til historisk tid. Ud fra keramikken må disse strukturer henføres til 16-1700-årene.

NFH 324

Inge M. Hansen

Kulturlag - Ældre jernalder

Grube - Nyere tid

30. Sophienborg II

01.05.08 Tjæreby

Enkeltgård

Andet anlægsarbejde

Y.rom/æ.germ.

sb. 11. Prøvegravning på toppen af vestskråningen af et langstrakt højdedrag (AUD 1988, 17). Herved fremkom gruber og stolpehuller med jernalderkeramik. Det drejer sig formentlig om en enkeltliggende gård fra yngre romersk jernalder og ældre germansk jernalder, sandsynligvis efterfølgeren til en tidligere udgravet gård på samme areal. Egentlig udgravning gennemføres i 1991

NFH 470

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

31. Fladbogård

01.05.11 Ølsted

Boplads

Dyrkning

Y.st./førrom.

sb. 91. Ved optagning af sten i forbindelse med pløjning afdækkedes en affaldsgrube med en del knogler og keramik, som kan dateres til midt i førromersk jernalder. Mod NV, lidt uden for affaldsgruben, fandtes en del flint samt et halvt kar fra tidligeolitikum. Mod nord, på næste mark, er tidligere observeret brandpletter.

FRM s11

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

373. Helsingør færgehavn

01.04.07 Helsingør

Vrag

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 22. I forbindelse med udvidelsen af opmarchbåsene ved Helsingør færgehavn har Nationalmuseets Skibshistoriske Laboratorium i samarbejde med Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg foretaget en undersøgelse af to 1500-tals vrage. Vragene har været kendt siden 1967, hvor der blev påtruffet skibstræ ved nedramning af den nuværende spunsvæg. I 1976 er de to skibe via arkivalisk kilde blevet identificeret som Frederik IIs livskibe "Gedion" og "Josaphat" bygget henholdsvis 1585 og 1586, under Frederik IIs personlige tilsyn. De to skibe blev som gamle og udtjente sænket i 1617-20 som led i planerne om bygning af en redhavn. De to vrage, der fra moleværket kunne ses som mørke pletter i vandet, bestod af betydelige bunker af store ballaststen og enkelte opragende spantetømmer. Tiden tillod desværre kun undersøgelse af det ene af skibene - det sydligste. Her blev der først gravet en søgegrøft henover midten af ballastbunken. Her traf man på en flad trædørk, der snart kunne identificeres som bunden af skibets kabys, som det eksempelvis kendes fra det svenske skib "Wasa" fra 1626. Dernæst blev der gravet ved den sydligste ende, hvor man traf på forskibet, og endelig blev der gravet i den nordlige ende, hvor man ganske rigtigt traf på agterstavnen. Desuden fandt man den nederste del af agterspejlet, der lå væltet om på siden, og man må formode, at partier af skibssiden i forbindelse hermed stadig ligger begravet dybt i sandet. Vraget var relativt fattigt på fund, dog fandtes enkelte løsfund med tilknytning til skibets artilleri. Mellem de to vrage blev der påtruffet to sænkekister, der også står nævnt i kilderne. Vraget, der er ca. 45 m langt, har mange lighedspunkter med "Wasa", skønt det er ca. 50 år ældre. Skibets flade bundfacon, spanteopbygningen og endelig de kraftige "ratspor", dvs. svære tømmerstykker, der er indvendig på den indvendige klædning tværs hen over kølen. Vraget adskiller sig i byggetradition fra "Wasa" ved at have dobbelt, udvendig klædning (2 x 65 mm) med enkelte planker i hel tykkelse ind imellem.

SL 295

Morten Gøthche

Mads Gulløv

Vrag - Nyere tid

Københavns Amt

32. Borup kirkegård

02.01.01 Borup

Gård

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Da Borup kirkegård skulle udvides, blev der fundet rester af en middelaldergård med nedgravede vægstolper. Det har været forgængeren til den nedrevne Ryeskovgård, hvor de ældste længer stammede fra 1700-årene. Middelaldergården har tilsyneladende ligget omkring en gårdsplads med en brønd, fyldt op i 1600-tallet.

KØM 1617

Ulla Fraes Rasmussen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

33. Borup Vandmølle

02.01.01 Borup

Vandmølle

Diverse

Middelalder

sb. 18. Udgravningen omfattede den yngste del af møllen fra 1500-årene, et 12 m langt hus med beboelse og evt. stald samt et møllehus. I møllekanalen er der fremkommet svære stolper. I en søgegrøft er der fundet stolpehuller til en ældre mølle samt fund fra 1200-1300-tallet.

KØM 1506

Svend Åge Tornbjerg

Vandmølle - Middelalder

34. Højelse præstegård

02.01.05 Højelse

Hus

Andet anlægsarbejde

Midd./renæssance

sb. 32. Under en tidligere præstegårdslænge op ad Højelse kirkegård blev der fundet rester af et middelalderhus med nedgravede vægstolper og herover et hus på stenfundament med en stensat kælder i NØ-hjørnet. Kælderen var sløjfet omkr. 1700.

KØM 1512

Ulla Fraes Rasmussen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

35. Frø og Silo

02.01.07 Køge

Kapel

Andet anlægsarbejde

Middelalder

I 1990 afsluttedes undersøgelsen af Sct. Gertruds kapel (AUD 1989, 19), som var 35 m langt med et våbenhus mod syd og med et fundament til en ukendt bygning på kapellets nordside tæt ved korafslutningen. Nord for kapellet blev der udgravet et par tilhørende bygninger, formodentlig herberg. I kapellet samt syd herfor udgravedes ca. 80 grave med velbevarede skeletter, der for en dels vedkommende var gravlagt i en kiste. En enkelt af kisterne var så velbevaret, at den kunne optages i hel tilstand. Kapellet blev nedlagt ved reformationen

KØM 1075

Svend Åge Tornbjerg

Kirke/Kirkegård - Middelalder

36. Stuvehøj mark

02.02.01 Ballerup

Hus/grav/høj/landsby

Andet anlægsarbejde

Y.st./y.br./førrom-germ.

sb. 28. Inden for et 125.000 m² stort område afdækkedes ca. 46.000 m². Herved fremkom bebyggelse og grave fra flere perioder. Den ældste bebyggelse er fra seneololitikum. Herfra stammer to huse og en grav med en A-dolk. Det længste af husene (47 m) ligger yderst på et næs, som har været omgivet af vådområder. I huset er et fald på 2 m ned mod den formodede staldende. Fra bronzealderen stammer muligvis nogle få huse. Herfra også affaldsgruber. En del sten på række udgør muligvis resterne af en overpløjet, helt ødelagt gravhøj. Fra slutningen af førromersk jernalder/tidlig romersk jernalder findes en bebyggelse, som med hensyn til samtidighed, ensartethed og hegn har landsbykarakter. Dog er ikke alle hegn bevaret. Landsbyen starter yderst på næsset og rykker så længere indad/opad for i 4 - 5. årh. at ligge tæt på den fredede Stuvehøj (ikke udgravet) højt placeret i landskabet. Nogle af de ældste gårde er afgrænset af et knapt 200 m langt hegn hen over næsset. Fra yngre romertid findes bl.a. en totalt indhegnet gård med småbygninger og langhus. Bebyggelsen tæt ved Stuvehøj består bl.a. af et 51 m langt hus i mindst 2 faser. Der er sandsynligvis tale om en stormandsgård. Undersøgelsen vil blive fortsat i 1991

SØL 356

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

37. Høje-Taastrup Vest

02.02.07 Høje Taastrup

Kogegruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 99. Ved en mindre prøveundersøgelse i et kloaktracé langs Halland Boulevard fremkom nogle få kogestensgruber i skrånende terræn ned mod en tidligere å.

SØL 357

Svend Jensen

Svend Stokholm

Grube - Oldtid

38. Kærhavegård

02.02.12 Smørum

Hus

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 16. I fortsættelse af en mindre undersøgelse i 1989 (Råbrovej), hvorved fremkom et bopladsområde fra romersk jernalder og et andet fra førromersk jernalder, prøveundersøgtes et tilstødende areal i 1990. I tilknytning til det førromerske øst-vest orienterede hus fra 1989 fremkom et nord-syd orienteret hus. En formodet overpløjet gravhøj (sb. 16, Ashøj) viste sig at være en naturlig højning i terrænet.

SØL 354

Svend Jensen

Svend Stokholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

39. Torstorp

02.02.13 Torslunde

Enkeltgårde

Andet anlægsarbejde

Æ.j./germ./midd.

sb. 20. I fortsættelse af udgravninger i 1988 og 1989 (AUD 1989, 34) undersøgtes i 1990 ca. 20.000 m² inden for et 100.000 m² stort område. I modsætning til de tidligere undersøgelser, hvor der fandtes såvel områder med mange faser af de 2 gårde, som områder med bare en enkelt fase, lå alle de i 1990 fremkomne gårdfaser isolerede med stor indbyrdes afstand. Der fandtes 4 faser af den østlige gård med 1 toskibet hus fra middelalder(?), 1 langhus med staklade fra ældre romersk jernalder, 1 langhus med "cykelskur" og 2 staklader fra ældre jernalder og 1 langhus med 2 staklader fra germansk jernalder. Det lykkedes at afgrænse den østlige gård mod øst, idet der efter et helt fundtomt område erkendtes et enligt liggende, delvist ødelagt hus, som sandsynligvis er begyndelsen til en ny gård (i Sønderby). Mod syd bliver der ved anlæggelsen af Sydvej i 1991 lejlighed til at se, om bebyggelsen er afsluttet sydpå. Byggeri vestpå vil inden for de kommende år give lejlighed til at vurdere bebyggelsens udstrækning mod vest

SØL 295, 335

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Middelalder

40. Værløse Flyvestation

02.02.16 Værløse

Boplads

Andet anlægsarbejde

St./y.br./æ.j.

sb. 123. Ved en prøveundersøgelse af et område, som i oldtiden har ligget som et lille næs ud i en sø, konstateredes bopladsspor fra flere perioder. På selve næsset fandtes affaldsgruber med flint og keramik fra yngre stenalder og ældre jernalder. Som løsfund i prøvegrøfterne fandtes en senpalæolitisk stikkel og en skafttungepil. I den tidligere sø erkendtes udsnitlag med keramik og knogler fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Desværre var den væsentligste del af bopladsen ødelagt ved afgravning i 1950'erne.

SØL 341

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Andre anlæg/diverse - Palæolitikum

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

41. Blågård

02.03.03 Gladsakse

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 53. Ved en prøveundersøgelse afdækkedes bopladsspor over det meste af arealets 2 ha. I de 19 søgegrøfter fremkom dels klynger af stolpehuller, som i mindst to tilfælde synes at danne dele af husgrundrids. Dels fandtes større og mindre gruber i form af kogegruber, materialegruber og en enkelt brønd. I en grube på arealets vestlige del fandtes lerkarskår efter mindst tre kar, hvoraf et bærer spor efter beklaskning og fingerfurer. Skåret daterer gruben og formentlig også mange af de øvrige aktivitetsspor til yngre bronzealder. Forholdet mellem gruber og stolpehuller peger dog på, at der er flere faser repræsenteret. En større del af området vil blive undersøgt i 1991.

SØL 371

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

42. Christiansborg Slotsplads

02.03.06 København

Hus

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 155. I forbindelse med kloakudskiftning lokaliseredes kraftigt munkestensmurværk på slotspladsen foran det tidligere Københavns Slot. Fragmenterne tolkedes som rester af Christian III's toldbod og senere rentekammer, der nævnes første gang i 1567. Ved samme lejlighed fandtes et kammer fra en 1400-tals kanon.

KBM 647

Bi Skaarup

Bebyggelse - Middelalder

43. Gråbrødretorv

02.03.06 København

Kloster

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 165. I forbindelse med kloakudskiftning fandtes adskillige fundamenter, hvoraf flere kan tilskrives Gråbrødreklosteret. De øvrige må sandsynligvis stamme fra Corfitz Ulfeldts gård fra 1600-årene.

KBM 541

Bi Skaarup

Kloster - Middelalder

44. Niels Ebbesensvej

02.03.06 København

Løbegrav

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

I en fjernvarmegrøft fandtes lodrette stolper med en beklædning af vandrette planker. Placeringen ud for Vodrups Mølle tyder på, at der er tale om løbegrave fra englændernes belejring af byen i forbindelse med bombardementet i 1807.

KBM 654

Bi Skaarup

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

45. Maglebylund

02.03.09 Store Magleby

Høj/boplads

Andet anlægsarbejde

Br./æ.j.

sb. 31. Ved en mindre prøveundersøgelse fandtes udbredte spor efter oldtidsbebyggelse over det meste af undersøgelsesområdet. Blandt andet fandtes mindst en brønd og spor efter huse. Brønden afgav skår af ældre jernalders karakter, hvilket ligger til grund for dateringen af de øvrige bopladsspor. Desuden afdækkedes en højrest, idet der på områdets sydøstlige del kunne iagttages en svag forhøjning, som dækkede over store sten i mørk kulturjord. Ingen daterende oldsager fandtes i forbindelse med højresten, men den skal formentlig dateres til bronzealder. Efter forhandling omlagdes anlægsarbejderne således, at en egentlig arkæologisk undersøgelse ikke på nuværende tidspunkt er nødvendig

SØL 351

Ditlev L. Mahler

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

46. Gøngehusvej 7

02.03.10 Søllerød

Bopladslag med grave og hyttestruktur

Diverse

Ældre stenalder

Under den afsluttende udgravning (AUD 1987, 42, AUD 1988, 43) afdækkedes knap 100 m² af det velbevarede kulturlag fra yngste Kongemosekultur. I dette lag fandtes bl.a. et økseslagsted, men også flere anlæg, såsom en lille barnegrav, dog uden skeletspor, men med rød okker. Graven synes anlagt i kanten af en oval hyttestruktur aftegnet ved stagehuller og med et centralt placeret ildsted omgivet af små "kogesteder". Andre ildsteder med okkerkager viser vel produktionsstederne for den røde okker. Selvom den nordlige profilvæg havde gennemskåret en dybt nedgravet grav med okkerlag i flere horisonter, lykkedes det alligevel at hjemtage denne som præparat til videre undersøgelse på Nationalmuseet. I graven ligger en ældre kvinde med et spædbarn, og som gravudstyr ses i øjeblikket flere rådyrklove og en bendolk. Denne dobbeltgrav, som er nedgravet fra yngre kulturlag, må være samtidig med gravene fra Bøgebakken

NM I 6638/87

Erik Brinch Petersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Gravplads/grav - Ældre stenalder

47. Helligkorskilde

02.04.07 Jyllinge

Boplads

Diverse

Y.j./vik./midd.

Flere års detektorafsøgning af et areal ud til Roskilde Fjord nord for Jyllinge har resulteret i lokaliseringen af en boplads fra tidsrummet yngre jernalder - middelalder. Her er bl.a. fundet mindst 10 næbfibler, forskellige andre smykker samt flere stykker brudsølv.

ROM 1354/90

Tom Christensen

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

48. Domkirkepladsen

02.04.10 Roskilde

Kirkegård/bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Afledt af arbejdet med at kloakere og brolægge pladsen blev der lejlighed til at foretage arkæologiske undersøgelser i området omkring kor og apsis. 42 begravelser blev frilagt, de fleste middelalderlige. 3 af dem påkaldte sig særlig interesse: en muret frådstensgrav, en pilgrimsgrav med ibsskal samt en barnegrav fra renæssancen med 62 forsøvede bronzeknappenåle. Frådstensmuren, der omgav domkirkens forgænger, blev påtruffet 5 steder. Endvidere fremkom i Domkirkestræde ruinen af en munkestenskælder fra middelalderens bispegård. Syd og SØ for apsis blev 2 render, henholdsvis af frådsten og munkesten, afdækket, den første muligvis et tilløb til brønden under frådstenskatedralens kor. Endelig kunne en grube fra 1100-tallet med affald efter bronzestøbning påvises. I gruben fandtes også 20 fragmenter af ornamenterede benplader fra et skrin. Området blev gennemgået med metaldetektor. Blandt de mange fund kan nævnes et bispesigil (Oluf 1301-20) og en pavebulle (Urban VI 1378-89)

ROM 1350

Michael Andersen

Bebyggelse - Middelalder

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

49. Magleeng, vest

02.05.03 Jersie

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 10. På kanten af en mose undersøgtes bopladsrag med trækul, flintafslag samt enkelte redskaber fra Ertebøllekultur. Pladsen er i begyndelsen af yngre stenalder overskyttet og delvist omlejret.

KØM 1612

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Ældre stenalder

50. Grået

02.05.08 Reerslev

Boplads/voldgrav

Råstof

Y.st./br. ?/j.

sb. 14. Den begrænsede undersøgelse afdækkede over 300 spor efter neolitisk aktivitet i form af gruber og stolpehuller, hvoraf dog kun et fåtal kunne dateres sikkert. Spor efter neolitiske huse fandtes ikke med sikkerhed, selvom muligheden foreligger i form af "hus I", som udgøres af spor efter fire stolpehuller på række afbrudt af et levende hegn. Den samlede længde er 21 m med ca. 5 m mellem stolpesporene i den vestlige del. Derimod afdækkedes et lille, ældre jernalderhus, hvilket tidsmæssigt måske skal ses i sammenhæng med en formentlig ca. 130 m lang, gravet sænkning eller spidsgrav syd og sydøst for lokalitetens højeste område. Oldsagerne, hvoraf de fleste er løsfundne fra bunker, viser aktivitet på Grået fra tidligneolitisk og mellemneolitisk tid samt mere usikkert også fra (yngre) bronzealder

SØL 363

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Andre anlæg/diverse - Bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

51. Stålmosegård

02.05.12 Vindinge

Boplads

Diverse

Æ.j./y.j./vik.

sb. 9. I forlængelse af tidligere undersøgelser har museet udgravet et areal ved Vindinge SØ for Roskilde. Også denne gang blev der konstateret bopladsrester fra ældre jernalder, men det blev samtidig bekræftet, hvilket var undersøgelsens egentlige formål, at der på dette areal også findes bopladser fra yngre jernalder og vikingetid. Fund af metalgenstande og grubehus.

ROM 197/81

Tom Christensen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Holbæk Amt

52. Stejlhøj

03.01.08 Tømmerup

Megalitanlæg/kulturlag/ gruber

Vejanlæg

Y.st./æ.j.

sb. 20. I industriområdet Stejlhøj i Kalundborgs nordøstlige udkant lokaliseredes i et 340 m langt vejtracé tomten efter "Kattys". Tilbage var blot 5 store sten, som ved anlæggets sløjfning var blevet gravet ned under pløjedybde. Hvor tracéet passerede kanten af et mindre vådområde, undersøgte rester af et kulturlag bevaret i en ca. 7 x 5 m stor, naturlig sænkning. Et omfattende oldsagsmateriale i form af flint og keramik fra tidlig mellemneolitisk tragtbægerkultur kunne hjemtages herfra. Et antal jævngamle gruber indeholdt et lignende, men mere sparsomt materiale. I selve vådområdet konstateredes udpløjet eller nedvasket affaldsmateriale i form af trækul, keramik- og knoglefragmenter. Dette materiale kan på grundlag af keramikken dateres til ældre jernalder.

KAM 29/90

Jens Henrik Jønsson

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Kulturlag - Ældre jernalder

53. Dragerup - Tjebberup

03.03.02 Grandløse

Boplads

Andet anlægsarbejde

Br./j.

sb. 73. Prøvegravning forud for nedlægning af hovedkloakledning vest for Dragerup Skov, der indeholder en stor mængde lave, fredede gravhøje. Der fandtes spredte bebyggelsesspor omfattende stolpehuller, kogegruber og affaldsgruber, som dog ikke kan dateres nærmere end bronzealder - jernalder.

MHO 369/90

Kirsten Christensen

Else Asmussen

Bebyggelse - Bronzealder

Grube - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

54. Holbæk Skagerakvej

03.03.03 Holbæk

Kogegrube

Andet anlægsarbejde

Stenalder

sb. 153. Prøvegravning forud for byggemodning af industrigrund. Der fandtes 8 kogegruber, der ud fra fund af flintafslag må være fra stenalderen.

MHO 370/90

Kirsten Christensen

Else Asmussen

Grube - Stenalder

Grube - Stenalder

55. Nyvang

03.03.03 Holbæk

Skaldyngge

Vejanlæg

Yngre bronzealder

sb. 154. Udgravning af mindre skaldyngge 2,4 x 2,2 m. Ikke kystbunden. Dyngen var opbygget af blåmuslinger, hjertemuslinger samt enkelte sneglehuse. Skaldyngen kan ud fra fund af keramik med beklasket yderside, vandrette tapører og lige afskåret mundingsrand dateres til yngre bronzealder. Desuden fund af lerklining, flintafslag, skiveskraber og enkelte ubrændte dyreknogler.

MHO 378/90

Kirsten Christensen

Skaldyngge - Yngre bronzealder

56. Fuglebakken

03.04.01 Asnæs

Boplads

Naturgas

Y.st./æ.j./vik./t.midd.

sb. 14. Fortsat udgravning (AUD 1989, 62). Over et større område er undersøgt boplads spor fra flere oldtidsperioder. Fra sen tragtbægerkultur undersøgtes en større sænkning med et kulturlag indeholdende lidt keramik, en del flintafslag og enkelte redskaber. Fra yngre romersk jernalder blev undersøgt en lille boplads med 2 treskibede langhuse og 2 staklader/udhuse, en større grubekoncentration lå umiddelbart ved husene, men flere fra samme tid lå spredt over hele det undersøgte område. Gruberne indeholdt et stort keramisk materiale og også en del knogler. Fra sen vikingetid/tidlig middelalder undersøgtes en enkelt grube indeholdende Østersøkeramik

OHM 977

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Grube - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Grube - Middelalder

57. Herredsbækgård

03.04.03 Fårevejle

Boplads/kulturlag

Dyrkning

Tidlig middelalder

Ved pløjning blev der påtruffet mørke pletter indeholdende Østersøkeramik og knogler. Ved en prøvegravning fremkom en del gruber og et større kulturlag med lerklining, knogler, Østersøkeramik, enkelte jerngenstande, bl.a. et plovskær, samt enkelte stolpehuller, dog uden at der med sikkerhed kan udskilles huse. Keramikken daterer pladsen til 1000-1100-årene.

OHM 1167

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

58. Stenbjerg

03.04.03 Fårevejle

Høj

Dyrkning

Ældre bronzealder

sb. 129. Ved pløjning over højen blev der påtruffet sten. Ejeren gik i gang med at grave og fik delvist fremgravet 2 stenkister og optaget 3 bronzegenstande, inden det kom til museets kendskab. Museet gennemførte herefter en undersøgelse af højen, som indeholdt 2 stenkister, begge brandgrave. Centralgraven målte 1,2 x 0,4 m, uden om var en cirkulær stenlægning med en diameter på 3,5 m. Gravgodset bestod af 1 bælteplade og en dolkklinge. Sekundærgraven, en simpel stenkiste uden stenlægning, målte 1,2 x 0,4 m og indeholdt en lille bælteplade. Oldsagerne daterer gravlæggelserne til ældre bronzealder, per. III. Størstedelen af en randstenskæde med en diameter på 20 m var bevaret

OHM 1099

Arne Hedegaard Andersen

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

59. Veddinge Bakker

03.04.03 Fårevejle

Høje

Dyrkning

Bronzealder

sb. 168-169. To overpløjede gravhøje. Af sb. 169 var der intet tilbage, men af sb. 168 var bevaret størstedelen af en centralgrav, en lille stenkiste. Den var desværre fundtom, udover enkelte brændte ben. I højens sydside ved randstenskæden var nedsat en urne med brændte ben. Der var spor efter en randstenskæde med en diameter på omkring 15 m. Centralgraven skal formentlig dateres til sen ældre bronzealder og urnegraven til yngre bronzealder

OHM 1102

Arne Hedegaard Andersen

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

60. Borren

03.04.05 Højby

Bebyggelse/voldsted

Diverse

Rom./midd.

sb. 557. Nationalmuseet har iværksat et projekt: Voldsteder i Højby sogn, hvor den tidsmæssige og funktionelle sammenhæng mellem Borren, Næsholm og Drøsselholm søges belyst. I 1989 lykkedes det dendrokronologisk at datere Næsholms opførelse til 1278. I 1990 blev søgegrøfter udlagt på Borren for at vurdere bevaringstilstanden og de arkæologiske muligheder ved en større fladeafgravning. Stolpehuller, gruber, grøfter fra romersk jernalder og middelalder, samt en voldgrav fra middelalder gav - trods hård nedpløjning - løfter til en fladegravning. En detektorafsøgning på voldstedet frembragte et overraskende stort, tidligmiddelalderligt genstandsmateriale og styrker antagelsen om bevarede anlæg på borgbanken

NM II 1506/90

Nils Engberg

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

Bebyggelse - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

61. Højby gl. præstegård.

03.04.05 Højby

Bebyggelse

Diverse

Middelalder

sb. 555. Som en udløber af projektet: Voldsteder i Højby sogn blev der foretaget en mindre udgravning nord for Højby kirke på stedet for den gamle præstegård. I en 30 m lang søgegrøft blev der søgt efter spor af middelalderlig bebyggelse. Til et ca. 30 cm tykt, middelalderligt kulturlag knyttede sig adskillige stolpehuller, men deres sammenhæng med en evt. bebyggelse kan kun afklares ved en større fladeafgravning, hvilket p.t. ikke er muligt. Yngre kulturlag var bortgravet ved anlæggelsen af præstegården i 1720.

NM II 1034/90

Nils Engberg

Bebyggelse - Middelalder

62. Højby Sø

03.04.05 Højby

Kulturlag/enkeltfund

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 572. Fortsættelse af prøvegravning forud for reetablering af Højby Sø (AUD 1989, 67). Der blev ikke påtruffet anlægsspor, men dog en del udsmid fra nyere tid. Ved afgravning af søbunden blev området eftergået med metaldetektor, og der blev herved fremdraget en del jerngenstande fra middelalderen. Det drejer sig om sværd, økser, pile, nagler etc.

OHM 1017

Arne Hedegaard Andersen

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

63. Bogøvej

03.04.07 Nykøbing S

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre stenalder

sb. 28. Forud for byggeri blev ved rekognoscering påtruffet en boplads fra Ertebøllekulturen ved Nykøbing Inderfjord. Den efterfølgende udgravning fremviste 2 bosættelsesfaser, en fra mellemste og en fra yngre Ertebøllekultur. Begge faser var rige på flintgenstande, økser og ikke så få tværpile, men organisk materiale var ikke bevaret

OHM 1063

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

64. Endebjerg

03.05.01 Besser

Boplads

Diverse

Y.br./æ.j./y.germ-vik.

sb. 82. Fortsat undersøgelse (AUD 1988, 62; 1989, 69). 470 m søgegrøfter udlagdes, hvorved bopladsen fra yngre germanertid-vikingetid blev afgrænset mod vest. Inden for et begrænset område fremkom stolpehuller fra 3-4 huse, flere grøfter og et grubehus. Metaldetektorafsøgning gav to fund af jernnagler. Bebyggelsen ser nu ud til at bestå af 1-2 gårde med flere faser. Mod vest fremkom bl.a. 11 kogestensgruber, hvoraf en dateres til yngre bronzealder, per. V, ud fra keramik. Også denne bebyggelse blev afgrænset. Intensiv markafsøgning og opmåling mod øst resulterede i 28 skår fra bebyggelsen fra ældre jernalder. Den yngste bebyggelse tegner meget lovende

SMT 210

Christian Adamsen

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

65. Mårsø Huse

03.07.03 Hagested

Høj, gruber

Diverse

Æ.br./førrom.

sb. 110. Udgravning af uregistreret, overpløjet gravhøj, som ud fra form, størrelse og opbygning må være anlagt i ældre bronzealder. Centralt i højen en oval ringgrøft, øst-vest vendt, med ydre mål på 4,4 x 5,5 m. Den 40-50 cm brede ringgrøft var 20-25 cm dyb og havde jævnt afrundet bund uden stolpespor. I den vestlige del af grøften fandtes nævestore og større sten, men de har ikke været støttesten for pæle eller stolper. Grøften indeholdt en del flintafslag, brændt flint, et par fladehuggede stykker og et enkelt ukarakteristisk sideskår fra oldtid. 2 store sten mod vest over grøften kan være rester af en stensat grav eller væltede bautasten. Ingen gravgaver. Omkring anlægget rester af 2 randstenskæder. Øst for højen en del affalds- og kogegruber. I en af dem fandtes et randskår fra førromersk jernalder, per. IIIa. Mellem randstenene muligvis rester af 2 itupløjede grave.

MHO 367/90

Kirsten Christensen

Else Asmussen

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Grube - Førromersk jernalder

66. Præstebrovej

03.07.03 Hagested

Stenlægning

Dyrkning

Nyere tid

sb. 111. Lokalisering af stenlægning på 5 x 10 m fra en bygning eller gårdsplads. Der fandtes rester af teglsten, enkelte jerngenstande samt et par glaserede randskår fra 1700-tallet.

MHO 344/89

Kirsten Christensen

Else Asmussen

Bebyggelse - Nyere tid

67. Rønnevej

03.07.06 Jyderup

Gruber

Andet anlægsarbejde

Udateret

sb. 62. Prøvegravning umiddelbart øst for Jyderup kirkegård med romansk kirke efter nedrivning af gammel købmandsgård. Der fandtes en grube med et dyreskelet samt et par lertagningshuller og et stolpehul uden daterende fund. Formodentlig har anlæggelsen af købmandsgården i sin tid medført, at området er blevet både planeret og afgravet.

MHO 335/89

Hanne Dahlerup Koch

Else Asmussen

Grube - Udateret

68. Tuse Kirke

03.07.13 Tuse

Kirke

Restaurering

Middelalder

Ved en guldundersøgelse i kirkens kor og skib kunne den oprindelige indretning af rummet fastlægges. Både kor og skib har oprindelige mørtelgulve, der for skibets vedkommende senere er dækket af et lergulv. Betydelige rester af det tidligste murede inventar viste, at skibet har været udstyret med murede bænke samt et fontepodium med en diameter på 2 m. 3 trin har ført fra skibet op i korets vestlige del, hvor der ligeledes var rester af vægbænke. Et tværgående trin midt i koret samt en platform foran alteret har hævet dette ca. 30 cm over korets vestende og næsten 1 m over skibets gulv.

NM II 15/90

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Sorø Amt

69. Nordmarksvej I

04.01.09 Pedersborg

Boplads/gruber

Vejanlæg

Br./nyere tid

sb. 22. Ved udgravning fandtes neden for en skråning i nordsiden af Heglinge ådal et bopladsområde med 28 stolpehuller, 59 gruber og 7 koge-gruber. I enkelte af gruberne lå flintafslag samt en grov skraber på naturligt flintstykke. Sekundære gruber med tegl og glaseret keramik dateres til 1600-tallet.

AMK 70/90

Kirsten Christensen

Henning Nielsen

Bebyggelse - Bronzealder

Grube - Nyere tid

70. Nordmarksvej II

04.01.09 Pedersborg

Boplads

Vejanlæg

Ældre jernalder

sb. 21. Udgravning af bopladsområde med gruber, stolpehuller og koge-gruber på plateau oven for Heglinge ådal. En grube indeholdt skår fra førromersk jernalder, per. IIIa. Midt på pladsen fandtes en nedgravet underdel af et stort forrådskar.

AMK 71/90

Kirsten Christensen

Henning Nielsen

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

71. Søholm

04.01.09 Pedersborg

Boplads/vadested

Vejanlæg

Y.st./nyere tid

sb. 21. Prøvegravning. Tæt nord for kanten af den tørvefyldte lavning langs Heglinge å fandtes et ildsted samt en grube. I kanten af et vådområde neden for var der et tyndt udsmidslag med flint, keramik og dyreknogler. Delvis hen over udsmidslaget var anlagt et vadested af kampesten og tegl.

AMK 2/90

Kirsten Christensen

Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Vej/bro - Nyere tid

72. Benløse 3

04.02.02 Benløse

Gruber/sogneskel

Vejanlæg

Oldtid/midd./nyere tid

sb. 33. Ved prøvegravning fandtes over et 80 m langt forløb sogneskellet mellem Ringsted og Benløse sogne i form af en 1,40-2,30 m dyb og 3-4 m bred grøft. I en senere fase markeret med en række store sten i grøften. I området fandtes tillige bopladsgruber. Udgravningen fortsætter i 1991

AMK 68/90

Lars Buus Eriksen

Henning Nielsen

Grube - Oldtid

Andre anlæg/diverse - Middelalder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

73. Benløse 4

04.02.02 Benløse

Boplads

Vejanlæg

Yngre stenalder

sb. 32. Ved prøvegravning fandtes stolpespor, gruber og kulturlag med knogler, keramik og flint. Undersøgelsen fortsætter i 1991

AMK 67/90

Lars Buus Eriksen

Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

74. Hagelbjerggård

04.02.03 Bringstrup

Boplads

Vejanlæg

Jernalder

sb. 34. Gruber og stolpehuller på skråning øst for Ringsted å, fundet ved prøvegravning. Undersøgelsen fortsætter i 1991

AMK 66/90

Lars Buus Eriksen

Henning Nielsen

Bebyggelse - Jernalder

75. Lille Svenstrup 3

04.02.03 Bringstrup

Boplads

Vejanlæg

Yngre stenalder

sb. 33. Ved prøvegravning fandtes stolpehuller, gruber og en kogegrube. Desuden fund af flintafslag og neolitisk keramik. Undersøgelsen fortsætter i 1991

AMK 64/90

Lars Buus Eriksen

Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

76. Andebjerggård

04.03.11 Ottestrup

Boplads

Vejanlæg

Oldtid

sb. 17. Undersøgelse af spor af stolpehuller og bopladsgruber, fordelt over et 2.200 m² stort område. Det var ikke muligt at udskille huse

AMK 12/90

Søren Tillgaard Petersen

Henning Nielsen

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

77. Ottestrup

04.03.11 Ottestrup

Boplads

Vejanlæg

Jernalder

sb. 13. Spor af tagstolper fra et langhus, affaldsgruber med keramik og dyreknogler, kogegruber samt spredte stolpehuller, undersøgt på et højdedrag øst for Ottestrup

AMK 14/90

Søren Tillgaard Petersen
Henning Nielsen

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

78. Ottestrup

04.03.11 Ottestrup

Boplads

Vejanlæg

Jernalder

sb. 13. Tomt af 15 m langt, vest-øst orienteret langhus med spor af 5 sæt tagbærende stolper. Desuden 80 stolpehuller og gruber uden daterende materiale, muligvis sammenhørende med lb.nr. 77 og 79

AMK 15/90

Lars Buus Eriksen
Henning Nielsen

Bebyggelse - Jernalder

79. Ottestrup

04.03.11 Ottestrup

Boplads

Vejanlæg

Jernalder

sb. 13. En hustomt, stolpehuller, affaldsgruber og kogegruber på SØ-vendt skråning, muligvis sammenhørende med lb.nr. 77 og 78

AMK 16/90

Søren Tillgaard Petersen
Henning Nielsen

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

80. Ottestrup

04.03.11 Ottestrup

Boplads/kulturlag/brønde

Vejanlæg

Jernalder

sb. 13. Undersøgelse af hegn, stolpehuller, gruber, kulturlag og 2 brønde på et plateau oven for en sydvendt skråning mod et lille vandløb. Kulturlag og brønde fandtes i en naturlig sænkning i terrænet. Fundene, som foruden organisk materiale og keramik omfattede en jernfibula fra ældre romersk jernalder og en Haraldstedfibula af bronze, spænder over ældre og yngre romersk samt ældre germansk jernalder, med hovedvægten på de to sidste perioder

AMK 17/90

Birgitta Gärtner
Henning Nielsen

Kulturlag - Romersk jernalder

Kulturlag - Germansk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

81. Skovse

04.03.11 Ottestrup

Boplads

Vejanlæg

Yngre bronzealder

sb. 16. På et plateau øst for Skovse å undersøgtes spredte stolpespor, affaldsgruber og en kogegrube. Skår fra affaldsgruberne dateres til yngre bronzealder

AMK 11/90

Lars Buus Eriksen
Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

82. Vedbynørre

04.03.11 Ottestrup

Boplads/gravplads

Vejanlæg

Y.j./vik.

sb. 13. Ca. 1 km øst for Ottestrup by undersøgtes en vikingetidsgrovplads. Grovpladsen var beliggende ved kanten af en sydvendt skrånning. Inden for vejtracéet undersøgtes 55 jordfæstegrave samt 11 "offergruber". Gravene, hvoraf en del var stærkt nedpløjede, overlejrerede bopladsrester fra yngre jernalder. Gravene var placeret i mindre grupper. De enkelte graves orientering vekslede, dog var knap halvdelen orienteret nord-syd. 118 grave fandtes spor af plankekiste, mens spor efter bulkiste fandtes i 12 grave. Såvel i gravfylden som i "offergruberne" forekom brændte ben. Gravgodset omfatter jernknive, hvæssesten, spænder, nøgler, tenvægte, keramik og glasperler. To grave adskiller sig markant ved at indeholde henholdsvis et stort, forgyldt trefliget bronzespænde og to skålfornede spænder. Organisk materiale var generelt dårligt bevaret. Udgravninger uden for tracéet ventes foretaget i 1991

AMK 18/90

Lars Buus Eriksen
Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

83. Klingeberg

04.03.14 Slagelse

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

sb. 22. Undersøgelse af kulturlag i indtil 3 m dybde, uden at undergrunden med sikkerhed blev fundet. I et 1,5 m stort søgefelt fandtes en 1 m tyk lagserie af kulturgytje med et stort indhold af organisk materiale. Heraf indeholdt de øverste 80 cm Østersøkeramik, mens de nederste 20 cm indeholdt vikingetidskeramik.

AMK 48/90

Anne Preisler
Henning Nielsen

Kulturlag - Vikingetid

Kulturlag - Middelalder

84. Løvegade 32

04.03.14 Slagelse

Kulturlag/brønd

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 14. Ved prøvegravning fandtes et 80 cm tykt middelalderligt nedbrydningslag, men ingen bebyggelsesspor. Arealet må tilnærmelsesvist markere grænsen for Slagelses middelalderlige udstrækning mod NV. Centralt på grunden fandtes en kvadratisk træbrønd fra 1800-tallet, sat i et gammelt, naturligt vandhul

AMK 6/90

Jette R. Orduna
Henning Nielsen

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

85. Halseby

04.03.19 Tårnbor

Boplads

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 108. I forbindelse med kloakering undersøgtes på en SV-vendt skråning mod Halseby mose stolpehuller, gruber og koge gruber.

AMK 3/90

Linda Boye
Henning Nielsen

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

86. Korsør ny banegård

04.03.19 Tårnbor

Megalitgrav

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 95. Undersøgelse af megalittomt, repræsenteret ved en stenpakning og nogle tømursfliser fra kammeret. 100 m vestligere vides en neolitisk boplads at være bortgravet ved anlægsarbejde

AMK 32/90

Stig Grummesgaard-Nielsen
Henning Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

87. Storevejlen

04.03.19 Tårnbor

Boplads

Dyrkning

Æ.st./y.st.

sb. 96. Prøveundersøgelse på et lavt, 250 m langt og 100 m bredt næs, som i dele af atlantisk og subboreal tid fra syd har strakt sig ud i Tjæreby nor, som blev udtørret omkring århundredskiftet. Som følge af forøget afpumpning og intensiveret opdyrkning er meget store mængder flint blevet pløjet op. Der blev anlagt 3 rendegravensnit vinkelret på næssets østkant og et på vestkanten. Ved østbredden påvistes en mindst 2-faset Ertebøllebosættelse med udsnidsområde. Den yngre, fundrige fase dateres til sen Ertebøllekultur. Der fandtes en mindre grube med sten og knogler. I udsnidsområdet fandtes flere lange træstager. Den vestlige grøft gennemskar en formodet tidlige neolitisk bosættelse, som var delvis itupløjet, men udsnidsområdet er bevaret. Her fandtes et 1 m bredt trælag

AMK 240/89

Kirsten Prangsgaard
Henning Nielsen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

88. Magleby Kirke

04.04.11 Magleby

Kirke

Restaurering

Middelalder

Ved en undersøgelse i skibet blev der afdækket rester af et oprindeligt lergulv, der var gennembrudt af et usædvanligt stort antal senere begravelser. I gravfylden fandtes en del ornamenterede og glaserede gulvfliser fra første halvdel af 1300-årene. Mørtelkager på flisernes bund og sider viste, at disse har været lagt i mørtel, men alle spor af gulvet og dets underlag må være fjernet ved en afgravning i nyere tid.

NM II 529/90

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

89. Stenkarret

04.04.14 Skørpinge

Stenfundament

Diverse

Udateret

Museet har ved Slagelse Dykkerklub opmålt et rektangulært kampestensfundament ved snævringen mellem Skælskør yderfjord og inderfjord. Fundamentet, der måler 10 x 8 m, ligger tæt nord for sejlrenden på 0,7 - 2,5 m dybde. Iflg. Resen (1677) siges stenkarret "at have været et lidet bolværk mod sørover".

AMK 77/90

Michael Tønning

Henning Nielsen

Bebyggelse - Udateret

Præstø Amt

90. Vindsebækgård

05.01.11 Valløby

Boplads

Diverse

Jernalder

sb. 40. Ved bredden af Tryggevælde ådalen er der ved prøvegravning fremkommet tømmer samt kulturlag sandsynligvis fra en meget stor jernalderbebyggelse, der ligger på et plateau tæt ved fundstedet.

KØM 1616

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Jernalder

Kulturlag - Jernalder

91. Bårse Erhvervsgrunde

05.02.03 Bårse

Boplads

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 87. Stor affaldsgrube med keramik undersøgt

SMV 7220

Jørgen Seit Jespersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

92. Skovgårde

05.02.12 Udby

Gravplads

Vejanlæg

Romersk jernalder

sb. 27. Afdækninger i forbindelse med konservering har afsløret en række nye fund, hvor der bl.a. kan nævnes 2 glas mere, hidtil usete ornamenter på pragtfibler og en bevaringstilstand af bl.a. sølv, således at metallet har bevaret sin spændstighed. Arbejdet forventes afsluttet i 1991

SMV 7021

Per Ethelberg

Gravplads/grav - Romersk jernalder

93. Udby

05.02.12 Udby

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Jernalder

sb. 41. Mindre undersøgelse af massivt kulturlag med keramik og dyrekogler. Formentlig romersk jernalder efter bl.a. løsfundet, spidssoval ildslagningssten, samt en glasperle.

SMV 7235

Rolf Kjær-Hansen

Kulturlag - Jernalder

94. Algade

05.02.13 Vordingborg

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Opmåling og registrering af kulturlag i forbindelse med grundudgravning.

SMV 7235

Rolf Kjær-Hansen

Kulturlag - Middelalder

95. Fakse Kirke

05.03.02 Fakse

Kirke

Diverse

Middelalder

I kirkens tårnrum blev der afdækket et 120 cm bredt, øst-vest gående fundament umiddelbart inden for sydmuren i det nuværende tårn. Over fundamentet lå op til 35 cm tykke lag af byggeaffald/nedbrydningsmateriale, nederst fortrinsvis stumper af munke-nonne tagsten overlejret af et kompakt lag af kridstensmuld og mindre stykker.

NM II 1438/90

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

96. Vindebæk Strandvej

05.05.05 Fanefjord

Kulturlag

Diverse

Y.st./æ.br.

På grund af fund af fladehugget pilespids og en dyrekogle i lag ved Vindebæk Klint foretoges en mindre undersøgelse af området, med affaldslag fra en senneolitisk/bronzealderbebyggelse.

SMV 7231

Rolf Kjær-Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Kulturlag - Ældre bronzealder

98. Gjorslev

05.06.04 Holtug

Herregård

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 91. Under arkæologisk overvågning og undersøgelse i forbindelse med ombygnings- og ledningsarbejde er ved den korsformede hovedbygning østfront afdækket rester af et femkantet bygningsfremspring, ud for en tidligere påvist rigt profileret åbning. Fremspringet har sikkert rummet gårdens kapel, hørende til det oprindelige anlæg opført af bisp Peder Lodehat omkr. 1400. Kapellet ses endnu på en nyfundet tegning fra omkr. 1700. I vinklen mellem kapellet og gårdens østre korsarm har været tilføjet et kantet tårn, formentlig trappetårn, som kapellet har overlevet.

Johs. Hertz

Herregård - Middelalder

99. Lyderslev præstegård

05.06.07 Lyderslev

Hus

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

I forbindelse med nedrivning af en udhuslænge og ledningsarbejder på Lyderslev præstegård blev de nederste skifter fra en 8 m bred, middelalderlig kridtstensbygning registreret. Området er siden middelalderen hævet med ca. 1 m opfyld.

NM II 630/90

Nils Engberg

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

100. Stevns Kridtbrud

05.06.11 Store Heddinge Ls

Flinthuggepladser

Råstof

Yngre stenalder

Prøvegravning, hvorved der blot påvist en enkelt, kulholdig grube.

SMV 7212

Jørgen Seit Jespersen

Grube - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

101. Bøgelund

05.06.13 Varpelev

Bebyggelse

Diverse

Vikingetid

sb. 15. Fortsat udgravning af en stor vikingetidsbebyggelse (AUD 1989, 111), hvor der nu er undersøgt ca. 35.000 m². I 1990 blev det SØ-lige hjørne færdiggravet, hvorved der fremkom en gård bestående af hovedhus og 3 større udhuse, det ene med stald. Omkring gården var rester af heget bevaret, især mod syd og øst. Alle gårdens huse var nord-syd orienterede. Til gården hører desuden en brønd med mange fund og hele trækonstruktionen bevaret. Brønden færdiggraves i 1991. Desuden er der udgravet et par ældre brønde med kun lidt træ

KØM 1200

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Vikingetid

102. Ranestedet

05.06.13 Varpelev

Hus

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Raneslægtens adelsgård har ligget vest for Varpelev kirke. For 60 år siden afdækkede Nationalmuseet en stensat kælder, og den blev lokaliseret igen sidste år. Den har ligget i vestenden af et øst-vest vendt stenhus omtrent midt på grunden. I år blev der gravet i SV-hjørnet, hvor der var rester af udlænger/stald med nedgravede vægstolper samt en renæssancebrønd.

KØM 1603

Ulla Fraes Rasmussen

Bebyggelse - Middelalder

Bornholms Amt

103. Marevadgård

06.01.04 Klemensker

Boplads

Råstof

Yngre stenalder

sb. 198. I et samarbejde mellem Bornholms Museum og en gruppe fritidsarkæologer er undersøgelsen af boplads- og dyrkningslag fra TRB A/B fortsat med henblik på en belysning af svedjeagerbruget.

BMR 1105

Finn Ole Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

104. Pileskoven

06.01.04 Klemensker

Boplads

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 229. Undersøgelsen var foranlediget af et større, opløjet: skårmateriale af MN II karakter. Ved udgravningen kunne det konstateres, at skårmaterialet stammede fra en stor grube, anlagt oven i et ældre, meget fundrigt kulturlag fra TN B/C (Siretorp-gruppen)

BMR 1832

Finn Ole Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

105. Grødbygård

06.02.05 Åker

Boplads/hustomter

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 205. I fortsættelse af tidligere udgravninger (AUD 1989, 117) af kulturlag, hustomter og grave fra forskellige faser af neolitikum og bronzealder blev der i september-oktober 1990 undersøgt endnu et parti af bopladsen ved Ndr. Grødbygård. Herved fandtes bl.a. sporene af et langhus med 5 tagbærende midterstolper og partielt bevaret væggrøft (hus EG). Dateringen er som tidligere begyndelse af stridsøksetid, MN A V/B I-11 (AUD 1988, s. 16-21). Hermed er der på bopladsen undersøgt 13 hustomter fra denne periode. Foruden spor af anden bebyggelse fandtes to omtrent samtidige, cirkulære stolpesætninger af en type, som hidtil kun er fundet på denne boplads.

BMR 948, NM I 6404/86

Finn Erik Kramer

Poul Otto Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

106. Grødbygård

06.02.05 Åker

Gravplads

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 205. I årene 1988, 1989 og 1990 undersøgtes størstedelen af en til dels stærkt nedpløjet gravplads med jordfæstegrave fra 1000-tallet (AUD 1989, 118). Gravpladsen ligger på et sandet højdedrag inden for et større bosættelsesområde, hvor der tidligere er undersøgt bl.a. dele af en samtidig bebyggelse. Inden for et areal på ca. 3.000 m², der udgør den centrale del af gravpladsen, er foreløbig registreret 486 grave. Af disse er 141 udgravede. Endvidere er undersøgt 5 hustomter fra vikingetid (ældre end gravpladsen) samt én, der er yngre end gravpladsen. Gravene, der er orienteret omtrent øst-vest, er anlagt i lidt uregelmæssige, nord-syd forløbende rækker. Gravene omfatter alle aldersgrupper med voksne og mindre grupper af børn mellem hinanden. I de fleste grave er registreret spor af lange, smalle trækister, ofte holdt sammen af store nagler. 12 af de undersøgte grave var den døde gravlagt i en trugformet kiste, udhugget af en stor træstamme. Skeletmateriale er kun undtagelsesvis så godt bevaret, at det har kunnet tages op. Alle skeletspor er derfor registreret på stedet. Tandsæt er optaget som præparat og kranier i det omfang, det har kunnet lade sig gøre. Ca. 10% af de undersøgte grave indeholdt mønter, hvoraf hovedparten, efter de foreløbige bestemmelser af dømme, er fra 1000-tallet. Det i øvrigt beskedne gravgods består hyppigst af en enkelt jernkniv, glas-, sølv- eller ravperler samt enkle ringspænder af bronze. Lidt sjældnere træffes toiletsæt, kamme og tenvægte. Lerkar, der optræder spredt i gravene, er af senslavisk karakter. Undersøgelsen forventes afsluttet i 1991

BMR 1399

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Bebyggelse - Vikingetid

Gravplads/grav - Vikingetid

Kirke/Kirkegård - Middelalder

107. Søfryd

06.04.05 Østerlarsker

Brandpletter

Dyrkning

Førrom/rom.

sb. 179. I et samarbejde mellem Bornholms Museum og en gruppe fritidsarkæologer er undersøgt 67 brandpletter fra slutningen af førromersk jernalder og tidlig ældre romertid. Gravene, der udgør en del af en større gravplads, hvor der tidligere er foretaget undersøgelser, er anlagt i en gammel strandvold. Gravgodset består af keramik, fibler, guldbelok og guldblikperle, våben og forskellige redskaber.

BMR 803

Margrethe Watt

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Maribo Amt

108. Lymose Skov

07.01.09 Nørre Vedby

Boplads

Andet anlægsarbejde

Br./j.

sb. 35. Forud for etablering af et rensningsanlæg og en transformerstation foretoges arkæologiske undersøgelser på en mark tæt syd for Lymose Skov på Nordfalster. På to områder af marken fandtes bopladsspor. Område 1) spredte fund af gruber og stolpehuller, bronzealder, måske tidlig jernalder. Område 2) fund af gruber og stolpehuller, bronzealder.

FMN 064/1990

Peter Vemming Hansen

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

109. Hulsø

07.02.01 Falkerslev

Boplads

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 29. Eftergravning på mellemneolitisk boplads, undersøgt første gang i 1986. I samarbejde med Folkeuniversitetet i København totaludgravedes det område, som var blevet frilagt i 1986, men ikke færdiggravet. Desuden registreredes yderligere nogle anlægsspor, som ikke før havde været kendt.

FMN 731/1986

Benny Staal

Peter Vemming Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

110. Møllesø Mark

07.02.01 Falkerslev

Gravanlæg

Dyrkning

Udateret

sb. 4. På en markant højning i terrænet, hvor der gennem en årrække var pløjet hoved- og håndstore sten op, iværksattes en undersøgelse af en formodet overpløjet høj. Der afdækkedes et ca. 5 x 5 m stort og ca. 3-5 cm tykt stentæppe midt på højningen. Udgravningen gav ingen daterende fund, ligesom hverken et gravkammer eller gravorientering kunne erkendes.

FMN 272/1990

Benny Staal

Gravplads/grav - Udateret

111. Nykøbing Torv

07.02.07 Nykøbing F

Kulturlag/kælder

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 39. I forbindelse med opgravningen til en vandkunst på Nykøbing Torv fandtes middelalderlige bylag (12-1300-tallet), affald fra en kammagers værksted med Østersøkeramik (1000/1100-tallet), samt resterne af en munkestenskælder, sandsynligvis byens middelalderlige rådhus

FMN 374/1990

Peter Vemming Hansen

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

112. Bøtø Nor

07.02.13 Væggerløse

Vrag

Diverse

Middelalder

Det i 1988 delvist undersøgte skibsvrag nær Gedesby i Bøtø Nor blev udgravet og optaget i samarbejde mellem Museet Falsters Minder og Skibshistorisk Laboratorium. Fartøjet, der har en længde på ca. 13 m, er yderst velbevaret og udviser såvel traditionelt nordiske som nordtyske konstruktionstræk. Til de første hører den klinklagte, jernnaglede bordlægning samt kølen med et T-formet tværsnit. Træk som de kraftige, udkragede bjælker og brugen af stævnrør peger derimod på indflydelse fra koggetraditionen. På en del bordplanker optræder savspor, men hovedparten er fremstillet ved radiær kløvning og tilhugning med økser. I og omkring skibet lå en række vantnåle fra riggen samt ca. 40 m basttovværk i dimensioner fra 5-60 mm. I skibets bund lå som garnering et flerværk af hasselgrene, indpakket i et kraftigt lag af strå, blade og andre plantedele. Derudover fandtes kun få genstande, som ikke indgik i skibets konstruktion, blandt andet et skæfte til et skebor, enkelte stykker kridtsten og en smukt præget, men tilsyneladende uanvendt læderlap. Der fandtes ingen ballast i skibet. På grundlag af træk i konstruktionen og forekomsten af savspor må fundet bestemmes som et lokalt handelsskib fra 1300-tallet, formodentlig fra dets første halvdel

FMN 265/88, SL 220

Peter Vemming Hansen

Ole Crumlin-Pedersen

Vrag - Middelalder

113. Sølbjerg

07.05.13 Tillitse

Boplads

Diverse

St./æ.j.

Udgravninger på Sølbjerg, en markant bakke i det flade, SV-lollandske landskab. Ved gravning af ca. 50 m² store prøvefelter fandtes en flintplet indeholdende stikler, skrabere og adskillige små pilespidser af Ahrensburgtype, det største, regulære, danske bopladsfund fra Ahrensburgkultur hidtil. Fund af flere Zinken og et par Federmesser i området antyder, at der også har været bosættelse på Sølbjerg i Federmesser- og Hamborgfasen. I øvrigt fandtes gruber med flint og keramik fra mellemneolitisk tid, og stolpehuller indikerer bebyggelse i ældre jernalder.

NMI 16973/89, LFS 800-1989-40

Peter Vang Petersen

Bebyggelse - Palæolitikum

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

114. Refshale

07.06.11 Maribo Ls

Kirkegård/landsby

Diverse

Middelalder

I et samarbejde mellem museet i Maribo, Nationalmuseet og universiteterne i Århus og Odense er i 1990 foretaget de første sonderende udgravninger i Refshaleprojektet. Projektets formål er gennem nye arkæologiske undersøgelser at fremlægge borgen Refshales bygningshistorie og udvikling set i relation til områdets øvrige bebyggelse. I 1990 blev der foretaget udgravning på en nedlagt kirkegård, som antages at have tilknytning til borgen, og en middelalderlig landsbybebyggelse blev eftersøgt, hvor nu landsbyen Refshale er beliggende. Kirkegårdens afgrænsning i form af grøfter blev lokaliseret mod nord, øst og syd. 22 begravelser blev udgravet. Datering: 11-1300-tallet. Med hensyn til den middelalderlige landsbybebyggelse lykkedes det i søgegrøfter at finde ildsteder, stolpehuller og gruber fra perioden.

LFS 701-1989-28, NM II 1723/90

Jakob Kieffer-Olsen

Nils Engberg

Bebyggelse - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

115. Hotel du Nord grunden

07.06.16 Sakskøbing

Huse

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 31. På hjørnegrunden Brogade/Apotekevænget, mellem bybanken og den nuværende bro over Sakskøbing Å, blev der fundet lergulve fra 2 successive huse, hver med 2 faser, der tilsammen dækkede perioden ca. 1400 - 1600. Der var spor af værkstedsaktivitet, formodentlig kobberforarbejdning. Ca. 1600 nedbrændte huset indeholdende en del utærsket korn, der vil blive nærmere undersøgt. Under en brolægning tilhørende husene fandtes et kulturlag fra 1300 - 1400 tallet med en ret ensartet, formodentlig lokal keramik, hovedsagelig glaserede og uglaserede kander. De sidste mindede en del om lignende stentøj, af hvilket der til gengæld var mange typer. Der var ingen tilhørende bebyggelsesspor, men muligvis en samtidig brønd. Husene lå på toppen af en naturlig grusbanke med et svagt fald ud mod åen, men også ind mod byen. Her var faldet dog udlignet af det ovennævnte kulturlag, der sandsynligvis delvis er påført fra bybanken, inden arealet bebyggedes.

LFS 801-1990-20 og 39

Jakob Tue Christensen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Odense Amt

116. Vester Kærby

08.01.01 Agedrup

Boplads/højryggede agre

Diverse

Y.br./førrom./midd.

sb. 7. Ved en mindre undersøgelse blev der registreret dele af et langhus på mindst 25 m, 5 store gruber på op til 5 m i diameter samt 1 brønd og 14 kogestensgruber. Anlæggene indeholdt forholdsvis lidt keramik og knogler, bortset fra et 12 cm tykt lag blåmusling i en grube. I en grube fandtes fragmenter af ildbukke. Desuden blev der registreret 4 agerrener.

FSM 7295

Konrad Lambertsen

Ager/mark - Oldtid

Bebyggelse - Oldtid

117. Galgeholmen

08.01.09 Munkebo

Rettersted

Diverse

Vik./midd.

sb. 93. Ved udgravning påvistes en samling af meget store sten, som synes at have støttet en svær stolpe, formodentlig den galge for Munkebo birk, som antages at have stået her. Mellem fundamentstenene fandtes større dele af et lerkar, muligvis fra vikingetid. Undersøgelsen foretaget for museet af Munkebo Arkæologigruppe.

KTM 92

Erland Porsmose

Andre anlæg/diverse - Vikingetid

Andre anlæg/diverse - Middelalder

118. Sarup Gamle Skole II

08.02.09 Hårby

Jættestue

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 68. På grund af dybdepløjning forud for intensivt gartneribrug er der på en flad sandterrasse 300 - 500 m SV for Saruppladsen de sidste år fremkommer en snes overpløjede megalitgrave. Megalitgravene ses oftest kun som få opløjede sten eller som ujævnheder i pløjningen. En af disse megalittomter blev delvist afdækket i 1990. Det drejede sig om en tomt efter en velbevaret jættestue, der ligger på flad mark dækket af 20 - 50 cm muld. På et 12 x 11 m stort område blev der afdækket et 4,5 x 2,5 m stort kammer med tilhørende gang og front. Kammeret har haft 9 bæresten. Gulvet var velbevaret, og på det fandtes materiale fra MN II - IV. Under gulvet ligger endnu et (urørt) fyldlag og gulvlag, som der ikke var midler til at udgrave i 1990. Foran indgangen blev der opsamlet skår efter mindst 300 lerkar, størstedelen fra MN I b, dvs. samtidig med Sarup II. I kammer og foran fronten er indmålt 24.601 fund, især skår. Inden for randstenskæden er under jættestuens fyldlag fundet et kulturlag og herunder i råjorden stolpespor og ardspor ikke færdigundersøgt

FSM 7361, FHM 3507

Niels H. Andersen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

119. Skråhøj

08.02.09 Hårby

Gravhøj

Dyrkning

Bronzealder

sb. 8. Afsluttende undersøgelse (AUD 1989, 128) af kraftigt nedpløjet gravhøj, der i en avisnotits fra 1773 nævnes som værende sløjfet, men "For nogle år siden" blev der fundet et sværd, en pincet og en kniv af bronze. Trods den kraftige nedbrydning var der bevaret væsentlige dele, bl.a. dele af randstenskæder fra 2 højfaser samt en stump randstenskæde fra en totalt nedpløjet tvillingehøj. Derudover var der bevaret følgende fra den primære gravlæggelse: en ringgrøft svagt forskudt sydligt for centrum af højen og med en diameter på ca. 8 m. Centralt i denne en stærkt forstyrret stenlægning, der har fungeret som kisteleje. Den indeholdt kun få og ganske små stykker stærkt nedbrudt bronze. Delvist under kistelejet fandtes et fyldskifte med en udstrækning på ca. 1,8 x 3 m. Dette var i nord og øst delvist afgrænset af en enkelt stenrække. Vest derfor blev fundet 2 svagt nedgravede stolpehuller. Mod øst fremtrådte 2 specielt store sten, hvoraf den ene havde bearbejdet topflade. Anlægget indeholdt små stykker stærkt nedbrudt bronze, svarende til fundene fra kistelejet, samt en enkelt tand. Anlægget tolkes som en dødehuskonstruktion båret af 4 stolper

FSM 1949

Rudi Greve

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

120. Dalumgård II

08.04.04 Dalum

Boplads

Naturgas

Y.st./æ.br./midd.

sb. 24. Undersøgelsen forløb over en strækning på 185 m og i en bredde på 2 m. Der er erkendt en række almindelige bopladsanlæg af forhistorisk karakter, uden at disse dog lod sig indføje i klart påviselige konstruktioner. Kun 1 grube indeholdt oldsager. En smule afslag af flint samt lidt keramik af grov vare giver en formodet datering til yngre stenalder/ældre bronzealder. Ud over ovennævnte blev der også erkendt en rende fra en højrygget ager

FSM 7403

Rudi Greve

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Middelalder

Ager/mark - Udateret

121. Anesminde

08.08.03 Fraugde

Boplads

Diverse

Br./æ.j.

sb. 46. Lokaliteten er placeret i et område, hvor der i 1984 og 1986 ved rekognoscering af flere marker, er indsamlet materiale fra bronzealder og ældre jernalder. Undersøgelsen omfattede et areal på ca. 100 m², men resulterede kun i fund af 3 kogegruber og 1 stolpehul, alle uden oldsager. Ud over disse anlæg blev der i det moderne pløjelag konstateret spor efter et kulturlag indeholdende trækulsnister og ildskørnede sten. Da undersøgelsen ikke gav oldsager, hviler dateringen på tidligere nævnte rekognosceringsresultater.

FSM 7299

Rudi Greve

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

122. Blangstedgård

08.04.07 Odense

Voldgrav

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 77. På Odense-bispens voldsted, Blangstedgård, er der gravet 2 snit i voldgravens østlige forløb. En slags pælespærring eller palisade blev lokaliseret midt i voldgraven. En pæl er dendrodateret til 1258 (med bark), så hvis det ikke er genbrugt tømmer, har der været bygget på borgen i hvert fald 50 år, før den er kendt fra skriftlige kilder

KMO BLGD90

Eskil Arentoft

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

123. Gråbrødre Plads

08.04.07 Odense

Kirke og kirkegård

Naturgas

Midd./nyere tid

sb. 66. Ved gravning på kirkegården til Gråbrødre kloster er der registreret 498 grave fra slutningen af 1200-tallet til omkr. 1800. Blandt gravfundene påkalder fundet af i alt ca. 250 perler fra et større antal rosenkranse sig opmærksomheden. Materialerne er ben, rav, glas, agat og flettede perler af metaltråd. Kirkens kor markeredes kun ved en plyndringsgrøft og enkelte fundamentsten. Fra våbenhuset var større dele af fundamenterne bevaret. En portnerbolig fra hospitalstiden efter middelalderen blev også lokaliseret. Bebyggelsen fra tiden før klosteret blev oprettet (1279) kan først og fremmest påvises gennem et stort indslag af Østersøkeramik, sekundært indlejret i begravelserne. Men også affaldsgruber og enkelte stolpehuller blev udgravet fra denne periode, og en brønd blev lokaliseret

KMO GP90

Eskil Arentoft

Bebyggelse - Middelalder

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Gravplads/grav - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

124. Hedvigslund

08.04.07 Odense

Hus

Dyrkning

Midd./nyere tid

sb. 88. Der er påvist en teglbygning på kampestensfundamenter med stenbrolagt gulv. Dette gulv lå 1/2 m under terræn. Et fundament, der anses for at høre til en pille anbragt op ad muren, antyder en overhvelving. En evt. 1. sal kan have haft glaseret flisegulv, idet en række tynde teglfliser er fundet i nedbrydningen. Klods op ad bygningens sydmur har ligget en kampestensbrønd. Det sparsomme genstandsmateriale peger på 1500-tallet. Bygningen, der måske kan sættes i relation til ladegården til Næsbyhoved, har ikke kunnet afgrænses ved denne gravning, men har været større end 10 x 7 m

KMO HL90

Eskil Arentoft

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

125. Skibshusene

08.04.07 Odense

Boplads

Diverse

Yngre stenalder

sb. 3. Lokaliteten er placeret på en mark, hvor der i 1948 er indsamlet en større mængde flintoldsager fra yngre stenalder. Undersøgelsen omfattede ca. 100 m², hvori der i alt blev konstateret 3 anlæg, alle af boplads karakter. Oldsagerne fra pladsen begrænser sig til 5 flintafslag. Den lille fundmængde, der er fremkommet ved undersøgelsen, kunne tyde på, at den er foretaget i et marginalområde i forhold til udnyttelsen af området i yngre stenalder.

FSM 7298

Rudi Greve

Bebyggelse - Yngre stenalder

126. Hvidkærvej

08.04.09 Sanderum

Boplads

Diverse

Førromersk jernalder

sb. 27. Hasteundersøgelse i et ca. 950 m² stort område, hvor der blev undersøgt 1 ildsted, 1 kogegrube samt en række større bopladsgruber. Der blev ved undersøgelsen fremdraget en del keramik, som daterer pladsen til førromersk jernalder. Umiddelbart nord for det undersøgte område blev der tidligere udgravet et førromersk bopladsområde med 4 hustomter. Grundet den umiddelbare nærhed, samt ligheden i den fundne keramik, opfattes det i 1990 undersøgte område som et aktivitetsområde hørende til den tidligere undersøgte plads.

FSM 7293

Rudi Greve

Bebyggelse - Førromersk jernalder

127. Gyngstruplund

08.05.04 Krogsbølle

Boplads

Diverse

Førromersk jernalder

sb. 49. Undersøgelse af et større område i en grusgrav indeholdende ca. 100 kogegruber, ca. 7 affaldsgruber og ca. 7 stolpehuller. Anlæggene var ikke udlagt i et umiddelbart erkendbart system, men respekterede i næsten alle tilfælde alligevel hinandens placering. Der er undersøgt 67 anlæg, og resultaterne heraf blev en stor mængde trækul, en smule keramik, en smule knogle, både ildpåvirket samt ikke ildpåvirket, en smule fragmenterede kværnsten, der er genbrugt som kogesten og en lille formodet støbeform. I en del af de undersøgte anlæg desuden fragmenter af en enkelt eller to hestetænder

FSM 7300

Rudi Greve

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

128. Ore Kirke

08.06.07 Ore

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Under gennembyrning af det nordre kirkegårdsdige var der lejlighed til at konstatere, at stendiget var opstallet direkte oven på den gamle muldoverflade uden nedgravning af nogen art.

NM II 401/89

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

129. Bytoften

08.08.08 Rønninge

Boplads

Diverse

Br./rom./vik./midd.

sb. 34. I forlængelse af spredte undersøgelser fra 1979-89 blev i 1990 afdækket ca. 12.000 m² på Bytoften (AUD 1989, 147). Herved fremkom et hus, som ad typologisk vej må dateres til bronzealder. En brandpletgrav, en brønd og gruber dateres til yngre romertid, som i forvejen er repræsenteret ved grubehuse på lokaliteten. Fra vikingetid stammer 4 hustomter, heraf et Trelleborghus. Til 2 hører brønde. En staklade og en brønd med Østersøkeramik ' og et større knoglemateriale skal sikkert knyttes til det Trelleborghus, som blev udgravet i 1980. Spredte hegnsforløb kan ikke med sikkerhed knyttes til husene. Et fragmenteret bronzesmykke i Urnesstil fremkom som løsfund. Et system af agerrener og en skelgrøft, som afgrænser Bytoften fra Byhaven på udskiftningskortet, blev afdækket. En brønd kan ikke dateres nærmere end senmiddelalder/renæssance.

FSM 2263

Henrik Mikkelsen

Mogens Bo Henriksen

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Ager/mark - Udateret

130. Rønninge by

08.08.08 Rønninge

Landsby

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

sb. 54. Ved to søgegrøfter á 110 x 4 m viste der sig anlægsspor i form af stolpehuller og gruber, der ved keramikfund kunne dateres til perioden vikingetid-middelalder.

KTM 87

Erland Porsmose

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

131. Hvenekilde

08.08.09 Seden

Gravplads

Andet anlægsarbejde

Romersk jernalder

sb. 13. Sonderende undersøgelse i periferien af tidligere undersøgt gravplads (AUD 1988, 134), hvorved der blev registreret en urnebrandgrube samt rester af en brandgrav

FSM 6084

Asger Lorentzen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

132. Hvenekildeløkken III

08.08.09 Seden

Boplads/højryggede agre

Andet anlægsarbejde

Rom./midd.

sb. 18. Ved fortsatte undersøgelser af bopladsområdet Seden Syd, undersøgtes udkanten af en boplads (gårdsanlæg) med et hegn med port og 8 treskibede langhuse, det største var mindst 28 m langt. Placeringen af husene viser, at der er flere byggefaser. Dette kompleks dateres til yngre romertid. Vest herfor fandtes dele af 2 treskibede langhuse, tilhørende en boplads fra tiden omkring Kristi fødsel. Dele af denne plads er tidligere undersøgt. Pladsen indgår i et system af vandrende landsbyer (AUD 1988, 134, 1989, 148 og 149). Desuden blev der registreret 4 agerrener.

FSM 7408

Konrad Lambertsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Ager/mark - Middelalder

133. Lunden

08.08.11 Åsum

Boplads/jordfæstegrav

Andet anlægsarbejde

Romersk jernalder

Undersøgelse af et areal på 6,5 x 118 m. I de centrale dele af det undersøgte område blev der fundet mange stolpehuller og affaldsgruber, men det lykkedes kun at udskille 1 hustomt, placeret på tværs af feltretningen. Der blev ikke fundet oldsager i hustomtens stolpehuller, og i det hele taget var fundmængden af oldsager i bopladsanlæggene forsvindende lille. Lidt syd for hustomten blev der fundet en jordfæstegrav. Den viste sig at indeholde et dårligt bevaret skelet efter en kvinde. Tandsliddet på den gravlagte er så kraftigt, at hun må have opnået en vis alder. Gravgaverne bestod af 2 lerkar, hvoraf det ene var ornamenteret, få løse skår, samt en perlekæde. Perlekæden indeholdt 1 milifioriperle, 1 bronzering brugt som perle, 12 små skiveformede ravperler, 48 små røde, grønne, sorte, hvide og gule, kugleformede glasperler samt 5 små røde, hvide og gule, kasseformede glasperler.

FSM 6723

Rudi Greve

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Svendborg Amt

134. Løkkebjerg

09.01.03 Gudbjerg

Gravplads

Diverse

Yngre romersk jernalder

I forbindelse med det igangværende forskningsprojekt på Sydøstfyn fremkom ved rekognoscering en halv snes opløjede brandgrave, og det var muligt at totalundersøge gravpladsen. Af de 102 anlæg kunne de 60 identificeres som værende grave fordelt på 21 jordfæstegrave og 39 brandgrave. Sidstnævnte fordelte sig igen på 4 typer. Brandpletter: 19, urnebrandgruber: 8, urnegrave: 4, behob: 1, brandgrav af ubestemmelig type: 7. Hertil kommer et antal grave, der kun kunne erkendes i fylden som jordfæstegrave. Gravene indeholdt lerkar, fibler, glas- og ravperler, jernknive m.m. Importgods fremkom ikke på pladsen.

SOM A 90

Karsten Kjer Michaelsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

135. Gudme Søndergade

09.01.04 Gudme

Boplads

Dyrkning

Vik./midd.

sb. 119. Ved den fortsatte undersøgelse (AUD 1989,154) blev der foretaget en mindre feltudvidelse mod syd, hvorved endnu en hustomt blev frilagt. Ellers blev de fleste kræfter brugt på en nærmere undersøgelse af de enkelte hustomter, gruber og en stensat brønd. Ved flere stolpehuller var det muligt at se selve stolpens form og dimension. Stolperne har været retvinklet tilhugget helt til bunden. Tværmålene ligger i flere af husene på ca. 32 x 38 cm. Som opfyld i brønden fandtes bl.a. enden af et svært stykke tagtømmer 17, 5 x 38,5 cm i tværmål (-halvtømmer?) og forsynet med flere taphuller. En ca. 3 x 2 x 0,7 m stor vandførende grube blev pga. et ret tykt opløst lag af egebark tolket som en garvningsgrube. En ca. 8 m bred søgegrøft blev ført ud til et skel i nord og afslørede meget tætte bebyggelsesspor i form af hustomter, som grundet vintervejret p.t. ikke er undersøgt nærmere

FSM 3816

Claus Madsen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

136. Møllegårdsmarken

09.01.04 Gudme

Gravplads

Dyrkning

Romersk jernalder

Den fortsatte undersøgelse (AUD 1989, 155) blev i år koncentreret om pladsens NV-lige del, hvor et ca. 950 m² stort felt blev undersøgt. Som forventet fandtes der også i dette område talrige grave uden for den gamle feltgrænse. 31 ligbrændingsgruber og 12 urnegrave, samt en del spredte, ikke umiddelbart daterbare anlæg, hvoraf de to muligvis er stærkt ødelagte jordfæstegrave. Som noget nyt blev der i to af ligbrændingsgruberne fundet våben (spydspidser). Etablering af et vandsoldningsanlæg i felten lattede soldearbejdet betydeligt. Resultaterne svarede til forventningerne efter de forudgående soldeprøver af bålfyld i 1988. I det nyåbnede felt er muldlaget stedvis op mod 0,5 m tykt, hvilket antyder, at pladsen sandsynligvis har bestået af tætliggende småhøje. Et utal af rodgange, som besværliggjorde undersøgelsen, vidner om, at området har henligget som skov i en længere periode

FSM 872

Claus Madsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

137. Klintholm/Sandager

09.01.05 Hesselager

Boplads

Andet anlægsarbejde

Æ.st./y.st./br.

I forbindelse med Gudme kommunes udvidelsesplaner ved Klintholmpladsen, foretoges nogle hurtige undersøgelser. Området, hvor vejen skulle anlægges, var året i forvejen blevet forsynet med en spildevandsledning, så på et område, var der tale om en fortsat undersøgelse. I alt blev foretaget tre sonderende prøvegravninger. Den fortsatte undersøgelse drejede sig om en yngre bronzealderplads, som dog viste sig ikke at være så velbevaret, som først antaget. De to øvrige gravninger drejede sig om bopladsrester fra både ældre og yngre stenalder.

SOM A 86, A 96, A 97

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

138. Lundeborg

09.01.05 Hesselager

Handelsplads

Diverse

Y.rom./germ.

Som led i Gudme-Lundeborgprojektet fortsattes undersøgelserne af handelspladsen ved Lundeborg. Årets undersøgelse var placeret nord for Tange Å og havde to formål. For det første skulle håndværksaktiviteterne på strandvolden undersøges yderligere ved at forlænge hovedfeltet fra 1988. I 1988 var der netop her fundet særdeles mange og spændende rester efter håndværkernes aktiviteter. I den forbindelse afdækkedes en brønd fra jernalderen, bl.a. forsynet med en kraftig egetræsstige. Ved en senere opfyldning af brønden er dele af den genbrugt som depot for kammagerens råmaterialer. Et andet sigte med årets undersøgelse var at få klarlagt forholdene omkring guldgubbefundet fra 1989. Til det formål udlagdes en række mindre felter i området, således at der kunne skabes et overblik over gubbernes spredning. I alt fandtes 30 gubber, og sammenholdt med spredningen fra 1989, viser de med al tydelighed, at der ikke er tale om et splittet offerfund, men der er tale om mindre, klart adskilte nedlæggelser af guldgubber. Som et supplerende resultat fik vi nøje undersøgt strandvolden, som skærmer ådalen fra kysten. Ikke overraskende er den opbygget over flere perioder, begyndende helt tilbage i ældre stenalder. I yngre stenalder anlægges en omfattende boplads i SN, som senere dækkes af ny materialetilførsel. Først i jernalderen synes strandvolden at være stabil, dog er der på ydersiden enkelte overskylninger, som separerer kulturlaget, specielt i yngre romersk jernalder.

SOM A 7-86

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Anløbsplads/handelsplads - Romersk jernalder

Anløbsplads/handelsplads - Germansk jern

139. Bregnetved

09.01.08 Ringe

Gravplads

Dyrkning

Romersk jernalder

sb. 11. Fortsatte undersøgelser (AUD 1988, 146, AUD 1989, 162) af gravpladsen, hvor der i 1990 er afdækket over 4.000 m² kun mod nord er pladsen endnu ikke afgrænset. Ved undersøgelsen fremkom en øst-vest orienteret stenramme, som var forstyrret i nyere tid. Spredt i gravfylden fandtes dele af drikkehorn med bronzebeslag. 2 sølvskiver med rester af blå glasindlæg er muligvis pynteskiver til en fibula. Desuden fandtes en gulfingerring. I gravens østende var konstrueret et lille bikammer med 5 lerkar. Graven dateres til ældre romertid. Knoglestykker med spor af kobbersalte kunne tyde på, at graven oprindeligt har indeholdt større bronzegenstande, evt. bronzekar. 20 jordfæstegrave, hovedsagelig fra sen yngre romertid, er afdækket. Alle er nord-syd orienterede. En enkelt grav tolkes som barnegrav. Bul-, plankekiste og kammergrav samt simpel nedgravning med trædække har været anvendt. Lerkar var den hyppigste gravgave, oftest i sæt med 3-4 lerkar, i en enkelt dog 7 stykker. I et lerkarsæt indgik et kar, som i forhistorisk tid har fået erstattet et afslået randparti med et stykke fastnippet bronzeblik. En grav indeholdt dele af et drikkeglas. Det øvrige gravudstyr bestod af dragtudstyr og perler. Hertil kommer enkelte knive. Blandt brandgrave var urnegrave dominerende, fulgt af behøbe. Kun gravene fra tidlig yngre romertid indeholder gravgaven såsom glasperler, tenvægt, knive, fibler, jern- og benkamme. Urner fra sen yngre romertid indeholdt oftest kun rester af en benkam. En urnebrandgrube indeholdt 5 lerkar, kniv, fibler, glasperler, benkam og en jernkam med indlægninger. Fra behøbe stammer en stangterning af ben og forkullede hasselnødder. I tilknytning til en urnegrav fremkom en våbendeponering i form af en nedstukket jernkniv, som var dækket af en skjoldbule. Foreløbig er mindst 155 grave afdækket, på nær enkelte alle fra yngre romertid. Det ser ud til, at gravene er placeret i vifteform ud fra ovennævnte stenrammegrav. Enkelte jordfæstegrave formodes endnu at være uafdækkede.

FSM 6180

Mogens Bo Henriksen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

140. Vejstrup Kirke

09.01.11 Vejstrup

Kirke

Diverse

Middelalder

Opsætning af nyt orgel medførte et par punktundersøgelser i kirkens vestende, hvor der blev afdækket rester af et gulv, lagt af munkesten i sildebensmønster, der siden er repareret med flade marksten i ler.

NM II 1186/89

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

141. Heigned

09.02.01 Bøstrup

Voldsted

Dyrkning

Middelalder

I Bøstrup sogn på Nordlangeland har museet undersøgt det nylokaliserede voldsted efter hovedgården Heigned, nedlagt omkr. 1715. Det overpløjede voldsted lå omgivet af naturlige sænkninger og viste sig at rumme adskillige bygningsspor, de fleste dog sene og stærkt nedpløjede. Bedst bevaret var kælderens til et højmiddelalderligt stenhus på bankens østside. Kælderens hvidpudsede kampestensvægge var intakte i indtil 1,5 m højde. I nordvæggen fandtes et muret indgangsparti med gulv af munkesten i den knap 1 m dybe og 1,1 m brede indgangsåbning. Nord herfor fandtes en adgangsgrube med en simpel stentrappe samt spor af en tilbygning i bindingsværk. Bygningen kan ved hjælp af mønter og husgeråd dateres til højmiddelalderen. Den synes nedrevet i middelalderens slutning. I nedbrydningslagene fremkom bl.a. et velbevaret 1300-tals bronzesignet med et endnu uidentificeret våben

LMR 12528

Jørgen Skaarup

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

142. Søvertorp

09.02.05 Skrøbelev

Gravplads

Dyrkning

Y.rom/vik.

sb. 23. Ved Søvertorp øst for Rudkøbing har museet undersøgt en gravplads med kun 3 grave. Den ene af disse var blevet afdækket allerede i 1864 og havde indeholdt smykker og et bronzekar fra omkr. 400 e.Kr. Herudover viste den lille højning sig at rumme yderligere 2 grave, begge fra vikingetid. Den ene grav indeholdt skelettet af en dreng, gravlagt med kniv og miniatureøkse. I den anden var en voksen kvinde anbragt i et 1,9 x 1,2 m stort trækammer. Gravgodset bestod her af en halskæde med glas- og bronzeperler

LMR 12572

Jørgen Skaarup

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

143. Aggemose

09.02.09 Tullebølle

Boplads

Diverse

Ældre stenalder

Ved maskinel afømning af pløjelaget, hvor den lille, rene koncentration og et ildsted var blevet udgravet, søgtes afklaret, om der i undergrunden kunne iagttages spor af en boligstruktur. Der konstateredes kun et par mulige 5-10 cm dybe stagehuller i koncentrationens periferi. Generelt kunne det konstateres, at pløjningen siden 1975 er gået dybt på stedet, der er beliggende på en sandet ryg.

LMR 8609

Ole Grøn

Bebyggelse - Ældre stenalder

144. Espe Nord I

09.04.05 Espe

Gravplads

Dyrkning

Førrom./æ.rom.

sb. 37. I forlængelse af udgravninger i 1983-88 (AUD 1988, 151) foretoges en formodet totalafdækning af en brandgravplads fra førromersk jernalder, per. II - ældre jernalder, per. II. Flere grave fra de første kampagner indeholdt våben. Ved undersøgelsen i 1990 fremkom ti brandpletgrave, som dateres til midten af FRJ II og ÆRJ. Ud over keramik, heriblandt en lerskive, indeholdt kun en grav lidt jern

FSM 4987

Mogens Bo Henriksen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

145. Espe Nord II

09.04.05 Espe

Gravplads

Dyrkning

Æ.st./æ.j.

På en mindre bakke ca. 75 m fra gravpladsen Espe Nord I fremkom ved en begrænset muldafrømning 5 brandpletgrave fra tidlig førromersk jernalder (AUD 1989, 171). En ornamenteret bælteing af bronze dateres med sikkerhed i hvert fald en grav til per. I. Den endnu ikke totaludgravede plads må ses som forløberen til Espe Nord I, hvis tidligste grave er fra førromersk jernalder, per. II. En affaldsgrube på gravpladsen gav fund fra Maglemosekulturen

FSM 6855

Mogens Bo Henriksen

Grube - Ældre stenald

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

146. Lundehøj

09.04.05 Espe

Kulturlag

Råstof

Æ.st./æ.j.

sb. 38. I kanten af en grusgrav i sydkanten af Sallinge Ås fremkom et kulturlag, som ved en prøvegravning viste sig at være op til 50 cm tykt med indhold af keramik og lerklining. Pladsen udgør en del af et større kompleks af bo- og gravpladser fra ældre jernalder. Således er det kendte Espegravfund med glas fra ældre romersk jernalder fremkommet et par hundrede meter fra lokaliteten. Løsfund tyder på et par mindre Maglemosepladser i grusudvindingsområdets yderkant

FSM 6860

Mogens Bo Henriksen

Kulturlag - Ældre stenald

Kulturlag - Ældre jernalder

147. Skovly

09.04.11 Hillerslev

Boplads

Råstof

Y.st./rom.

sb. 40. På nordsiden af Sallinge Ås fremkom affalds- og koge gruber samt stolpehuller fra yngre romersk jernalder. En grube med keramik og tenvægt indeholdt desuden en klokkebægerpil og flere sammenhørende fragmenter af en flintøkse, antagelig ophugget i jernalderen. En prøvegravning gav umiddelbart ingen anlæg, så de spredte gruber og stolpehuller må hidrøre fra et aktivitetsområde snarere end en regulær bosættelse. Lokaliteten er en del af et grav- og bopladskompleks, som dækker hele ældre jernalder.

FSM 6866

Mogens Bo Henriksen

Grube - Yngre stenald

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

148. Gyllenmosen

09.05.02 Bregninge

Megalitanlæg

Dyrkning

Stenalder

sb. 1. Undersøgelse af stordyssetomt, der målte 40 m i diameter. Kammeret med indvendige mål på 3 x 2 m var allerede blevet ødelagt i forrige århundrede, og der fandtes nu blot rester af en lerpakning. Der blev også fundet spor efter en 3 m lang gang mod øst samt standspor efter enkelte randsten. Offerlaget foran gangen viste sig derimod at være stort set intakt. Her fandtes flintøkser, ravperler, flækker, tværpile og 2 senneolitiske pilespidser. Omfattende forekomster af keramik fra offerlaget vidner om aktivitet i MN A Ib-V

SOM A 3-88

Per O. Thomsen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

149. Møllergade

09.05.13 Svendborg

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Udgravning af kulturlag af skiftende alder og karakter fremkom ved undersøgelsen, men mest interessant var et garvekar, der ad naturvidenskabelig vej kunne dateres til 1770'erne. Vedbestemmelsen afslørede, at der var tale om fyrretræ importeret fra Gotland. Garvekarret stemmer fint overens med de skriftlige kilder, der indeholder talrige oplysninger om stor garveaktivitet i dette område.

SOM A 90

Karsten Kjer Michaelsen

Kulturlag - Nyere tid

150. Bovense Kirke

09.06.02 Bovense

Kirke

Diverse

Middelalder

Ved en gulvundersøgelse i kirkens kor blev fundamentet for den senere ombyggede sydmur afdækket. Også den underste del af alteret stod bevaret. Det oprindelige alterbord af groft tilhugget granit var senere udvidet mod nord og syd med en helstenspåmuring af munkesten.

NM II 709/90

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

151. Hellerup

09.06.08 Herrested

Megalitanlæg

Dyrkning

Y.st./br.

sb. 32. Udgravning af et nedpløjet, dobbeltkamret megalitanlæg. Det ene dyssekammer repræsenteret ved 2 bevarede bæresten med kløvet inderside; den ene flankeret af tømursfliser i 5 skift. Bærestenene dannede sammen med 5 stenfundamenter et rundt kammer. Fund af ravperler, 2 økser og 1 lerkar. Det andet kammer lignede det første, men med en bevaret bæresten og indgang i syd. I dette kammer fund af knogle og mælketænder. Ved indgangen og i en bræmme østover skår fra MN. Gravbunden var i begge megalitter dannet af runde marksten med et øvre lag af brændt flint. Dysserne var stabiliseret af et stentæppe på 12 x 17 m. Acentralt i forhold hertil 2 sekundære højfaser bestående af 2 randstenskæder, samt endnu en lille høj umiddelbart syd for megalitten

FSM 7372

Aase Gyldion Andersen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Bronzealder

374. Lundeborg

09.01.05 Hesselager

Kulturlag

Diverse

Jernalder

sb. 133. For midler fra Gudme Gruppen i samarbejde med Svendborg og Omegns Museum har Langelands Museum foretaget en systematisk afsøgning af havbunden ud for den centrale del af jernalderhandelspladsen. En række boreprofiler viser, at der ud for denne, ca. 100 m fra og parallelt med kysten løber en moræneryg overlejret af en "stenrevle". Ved en lavere vandstand (1-2 m) har denne struktur kunnet yde god beskyttelse for handelspladsen. Det lykkedes ikke ved hjælp af træprøver at klarlægge vandstandsforholdene på det relevante tidspunkt. Der er tilvejebragt et stort skårmateriale fra slutningen af --ældre jernalder og evt. begyndelsen af yngre, samt adskillige faunalevn - begge dele vidnesbyrd om de søværts aktiviteter, der har været knyttet til handelspladsen.

SOM A7-86

Ole Grøn

Anløbsplads/handelsplads - Jernalder

Kulturlag - Jernalder

Hjørring Amt

153. Stentinget

10.02.05 Hellevad

Boplads/gravplads

Diverse

Germ./vik.

sb. 164. De første indledende undersøgelser ved Stentinget (AUD 1989, 178) iværksattes i 1990 og henlagdes til to af fundområdet stærkt nedslidte højdepunkter omkring henholdsvis gravhøjen sb. 84, Stentinghøj, og gravhøjen sb. 85, Byrhøj. Umiddelbart øst for Stentinghøj undersøgtes 5 jordfæstegrave fra sen yngre germansk jernalder/tidlig vikingetid: 4 syd-nord orienterede grave (1 grav uden skeletspor men med jernkniv, 1 grav med voksen mand med jernkniv og hvæssesten, 1 umiddelbart kønsbestemmelig "voksengrav" og 1 grav med ung kvinde med perlesæt og jernkniv? - de 3 sidstnævnte i udstrakt rygleje med hovedet i gravens nordende). Desuden 1 vest-øst orienteret grav med umiddelbart kønsbestemmeligt barn i udstrakt rygleje med hovedet i gravens vestende. 3 af gravene havde på overfladen offerlag i form af trækul. og hvidbrændte knoglefragmenter samt i et enkelt tilfælde en "konkylie". 2 af de gravlagte var begravet i meget smalle plankekister, 1 grav var foret med et tyndt forkullet lag af organisk materiale, og i de 2 øvrige grave var der ikke synlige kistespor. Ved områdets højeste punkt, Byrhøj, afdækkedes 13 grubehuse og et kraftigt hegnsløb fra vikingetid samt dele af en langhustomt, sandsynligvis fra germansk jernalder. 2 grubehuse var smedehuse. I husenes gulvlag fandtes diverse bronze- og jernaffald, bronzedråber samt tusindvis af glødeskaller

VHM 80/1989

Torben Nilsson

Bebyggelse - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

154. Stentinget

10.02.05 Hellevad

Boplads

Diverse

Stenalder

sb. 165. På grundlag af en enkelt løsfundet skaftungespids, fundet ca. 50 m over DNN på toppen af et sandet morænebakke drag, iværksattes minutiose rekonstrueringer omkring fundstedet. Herved fremkom, inden for et ca. 600 m² stort areal, yderligere 5 pløjelagsfundne flintredskaber fra Brommekulturen: 3 skaftungespids, 1 skraber med skaftunge samt 1 skiveskraber.

VHM 283/1989

Torben Nilsson

Bebyggelse - Palæolitikum

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

155. Hellum

10.02.06 Hellum

Megalitanlæg

Råstof

Yngre stenalder

sb. 42. Undersøgelse af "Tomt af Høj, sløjfet ca. 1865. Der fandtes et Kammer stort af svære Sten. Paa Tomten er siden fundet en Pilespid af Flint" (H. Kjær 1907-08). Undersøgelsen viste, at ovenstående beskrivelse dækkede over en rektangulær 8 x 17 m stor syd-nord orienteret langdyssetomt, der gav sig til kende i form af stenspor efter rand- og kammersten. Langdyssen var oprindelig omgivet af 34 svære randsten. I et stenspor ved dyssens SØ-hjørne fandtes en tyknakket slebet flintøkse, MN TRB. Det vest-øst orienterede gravkammer i langdyssens midte var opbygget af 6-7 svære kampesten, og kammerbunden var let forsænket i undergrunden. I gravkammerets omrodede fyld fandtes tandemalje og en rørformet ravperle. Uden for kammeret fandtes dele af en ornamenteret lerskive

VHM 338/1989

Torben Nilsson

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

156. Sæbygård

10.02.14 Volstrup

Bebyggelse

Restaurering

Nyere tid

sb. 153. I forbindelse med restaureringsarbejder på Sæbygård undersøgtes gulv- og fundamentrester i "sydfløjen" opført 1745. Sydfløjen rummer rester af en ældre grundmuret bygning, men ved undersøgelsen i 1990 fremkom ingen bygningsrester entydigt ældre end den nuværende bygning.

VHM 290/1984

Torben Nilsson

Bebyggelse - Nyere tid

157. Hjørringvej

10.03.03 Flade

Jordfæstegrav

Dyrkning

Romersk jernalder

Forstyrret, stenbygget grav fra ældre romersk jernalder fundet ved havearbejde. Kan identificeres som grav udgravet af VHM omkring århundredskiftet, der nu endelig er blevet opmålt.

VHM 173/1990

Per Lysdahl

Gravplads/grav - Romersk jernalder

158. Deget

10.03.04 Frederikshavn

Skanse

Diverse

Nyere tid

sb. 4. Skansen på den lille ø Deget ud for Frederikshavn nedbrydes langsomt af havet. I forbindelse med en besigtigelse foretoges en mindre prøvegravning, der viste, at der inde i skansen var et "kulturlag" på 20 cm tykkelse indeholdende glaserede lerkarskår, teglstumper, jernsøm og dyreknogler.

VHM 129/1990

Per Lysdahl

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

159. Sdr. Skanse

10.03.04 Frederikshavn

Skanse

Diverse

Nyere tid

sb. 6. I forbindelse med en ansøgning om tilladelse til sløjfning af en formodet rest af Sdr. Skanse foretoges en mindre gravning. Denne bekræftede, at der var tale om en skanserest - bygget af ler indeholdende store sten

VHM 124/1990

Per Lysdahl

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

160. Therkelsgård

10.03.09 Mosbjerg

Boplads

Råstof

Romersk jernalder

sb. 121. Undersøgelse af et ca. 750 m² stort afsnit af en større bebyggelse fra yngre romersk jernalder. Undersøgelsen omfattede dele af en langhustomt samt tilhørende aktivitetsområde. Bebyggelsen er beliggende på et større sandet næs omgivet af vådområder mod vest, nord og øst

VHM 57/1990

Torben Nilsson

Bebyggelse - Romersk jernalder

161. Gården

10.06.18 Vennebjerg

Boplads

Diverse

Stenalder

I 1990 iværksattes forundersøgelser inden for et større senneolitisk bopladskompleks. Herved konstateredes tilstedeværelse af hustomter og tilhørende aktivitetsområder. På grundlag af rekognosceringer og prøvegravninger kan bopladskomplekset afgrænses til et ca. 200 x 400 m stort vest-øst orienteret areal beliggende på et sandet næs NØ for Vennebjerg kirke.

VHM 54/1990, 55/1990

Torben Nilsson

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

162. Aggersborg

10.07.01 Aggersborg

Voldsted

Diverse

Vikingetid

sb. 5. I forbindelse med fredning og planer om delvis reetablering af vikingeborgen Aggersborg blev der i oktober-november 1990 udført en ny opmåling og lagt en række sondager forskellige steder på borgens område. Formålet var primært at belyse anlæggets bevaringstilstand forud for udarbejdelse af en reetableringsplan. Et antal lange, radiære snit gennem vold og voldgrav gav desuden lejlighed til nye opmålinger af profiler og stolpespor. Nationalmuseet i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen.

NMI 1102/75

Jens Ulriksen

Forsvarsanlæg/voldsted - Vikingetid

Thisted Amt

163. Brydbjerg

11.01.01 Bedsted

Boplads/jordfæstegrave

Andet anlægsarbejde

Y.br./y.j.

sb. 106. Undersøgelse af stærkt nedpløjede bopladsspor fra yngre bronzealder og yngre jernalder; desuden fandtes 2 stærkt ødelagte jordfæstegrave med et mindre antal glas- og ravperler fra yngre jernalder (vikingetid?). Yngre bronzealderbebyggelsen var koncentreret på to mindre forhøjninger med en indbyrdes afstand på ca. 100 m og bestod af samlinger af gruber, kogegruber og stolpehuller. På begge forhøjninger kunne udskilles spor efter tagbærende stolper til 3-4 huse. Til yngre jernalderbebyggelsen henregnes bl.a. et længere grøftforløb og østgavlen til et hus med let buede langsider.

THY 2494

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Gravplads/grav - Yngre jernalder

164. Trædbolm I

11.01.03 Harring

Byhøj/huse

Naturgas

Ældre jernalder

sb. 44. Udgravning af 3 hustomter i den vestligste del af en byhøj. De udgravede hustomter var alle treskibede langhuse. Det ældste har haft 3 sæt tagbærende stolper, været 7-9 m langt og 5-5,5 m bredt, samt været omgivet af en firkantet 9 x 9 m stor grøft. Dette hus er formodentlig afløst af et tilsvarende hus, hvori der sandsynligvis har været en grebning i den vestlige halvdel. Det er muligt, at begge huse kun har haft staldfunktion. De to hustomter dateres til førromersk jernalder, per. III. Det sidste hus er fra ældre romersk jernalder og har haft 4-6 sæt tagbærende stolper og indgang midt i sydsiden. Der blev fundet en stensat grebning i vestenden og ildsted i østenden. Huset har været ca. 11-12 m langt og 5-5,5 m bredt. Terrænet falder mod vest

THY 2713

Martin Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

165. Munkholm I

11.01.06 Hørdum

Boplads

Naturgas

Yngre bronzealder

sb. 189. Undersøgelse af dele af et treskibet langhus fra yngre bronzealder. Huset er orienteret NNØ-SSV, og der iagttoges tre sæt tagbærende stolper. Omkring huset fandtes 7 kogegruber med ildskørnede sten. I to af disse fandtes et stort antal skår fra mange kar

THY 2715

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

166. Tøttrupgård

11.01.06 Hørdum

Boplads/grøft

Naturgas

Y.br./y.j.

sb. 190. Over en strækning på 450 m undersøgtes bebyggelsesspor fra henholdsvis yngre bronzealder og formodentlig yngre jernalder. Fundene fra førstnævnte periode lå i tre adskilte grupper med en indbyrdes afstand på 120 og 240 m og repræsenterer muligvis hver en gårdsenhed. På den ene af pladserne blev afdækket dele af et øst-vest orienteret treskibet langhus med mindst fire sæt tagbærende stolper. Den bevarede længde på huset er 12 m. To nedgravede forrådskar er formodentlig samtidig med huset. På området fandtes endvidere forskellige grøftforløb, der formodentlig tilhører en bebyggelse fra yngre jernalder. Tre grøfter kan have omgivet hver sit gårdsanlæg placeret øst for gastracéet på et lidt højereliggende terræn

THY 2717

Inge Kjær Kristensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Yngre jernalder

167. Skråningen II

11.01.11 Stagstrup

Gruber

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 130. Undersøgelse af enkelte lavbundede gruber med fundmateriale fra antagelig mellemneolitikum

THY 2719

Inge Kjær Kristensen

Grube - Yngre stenalder

168. Stagstrup II

11.01.11 Stagstrup

Boplads/hus/kulturlag

Naturgas

Y.br./y.st./y.j.

sb. 99. Undersøgelse af et NV-SØ orienteret langhus fra yngre bronzealder. Huset var 14,25 m langt og 6,25-7,25 m bredt, med den bredeste ende i NV og havde tre sæt tagbærende stolper. Huset havde afrundede gavlender og indtrukket indgangsparti i begge langsider. Bygget op til den sydlige langside af huset fandtes en lille indhegning sat af dobbelte stolper. Det indvendige mål for indhegningen er ca. 8 x 6 m. På pladsen iagttoges i øvrigt dele af to grøftforløb med vinkelrette hjørner. Formodentlig tilhører de en yngre jernalderbebyggelse på stedet. Desuden fandtes et antal gruber og et partielt bevaret kulturlag fra henholdsvis tidligneneolitisk og sen mellem neolitisk tragtæggekultur

THY 2712

Inge Kjær Kristensen

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Yngre jernalder

169. Klastrup

11.02.04 Hunstrup

Flintværksted/kulturlag

Råstof

Yngre stenalder

sb. 5. Undersøgelse af flintværksteder og kulturlag fra enkeltgravskultur. Undersøgelsesområdet ligger på hævet havbund ved kote 6-7 og består af strandvolde og flyvesand. Efter muldafrømning og efterfølgende afblæsning kunne på overfladen iagttages blotlagte flintkoncentrationer samt spredte afslag og redskaber fra neolitikum samt kogegruber, skårsamlinger m.m. fra yngre bronzealder. Der blev undersøgt 4 flintkoncentrationer, tilsyneladende levn fra økseproduktion i enkeltgravskultur, samt et kulturlag fra enkeltgravskultur med tandstokornamenteret keramik og en del forkullede korn og frø

THY 1942

Anne-Louise Haack Olsen

Kulturlag - Yngre stenalder

170. Bjerre

11.02.11 Vigsø

Ardspor/digevolding/bebyggelse/flintværksted/grøft/langhus

Andet anlægsarbejde

Æ.br./y.br.

sb. 32. På hævet litorinahavbund syd for Hanstholm Knuden er ved Bjerre foretaget prøvegravninger og egentlige udgravninger af bebyggelsesspor og marker fra bronzealderen i forbindelse med planerne om anlæggelse af motorbanen Nordsøringen. De gode bevaringsforhold i området skyldes en høj grundvandsstand kombineret med sandflugtsaflejringer, der har beskyttet bronzealderbopladserne og markerne mod nedpløjning i nyere tid. Ved prøvegravningerne i området er der gravet over to km søgegrøfter. Sammen med resultaterne fra rekognosceringerne kan det dokumenteres, at der over et areal på mindst 60 ha findes godt en snes bopladser. De ældste stammer fra ældre bronzealder, per. II og de yngste fra yngre bronzealder, per. V eller VI. Mere nøjagtige dateringer må afvente resultaterne af en bearbejdning af fundstoffet samt resultaterne af de naturvidenskabelige analyser. På plads 2, der er afdækket i sin helhed, fandtes inden for et område på ca. 75 x 50 m 3 treskibede langhuse, adskillige mindre indhegninger bestående af én eller flere cirkulære stolperækker samt et lukket grøftsystem, ca. 9 m i tværmål. Husene varierede i længden fra 18,75-19,50 m og i bredden fra 6-7 m. Gavlhjørnerne var afrundede, og der var indtrukne indgange i begge langsider. I alle tre huse fandtes kogegruber i området mellem de to vestligste sæt tagbærende stolper. Fra et af husene hjembragtes den nederste del af 4 tagbærende stolper og 3 vægstolper. Husene dateres efter den fundne keramik til ældre bronzealder, per. III og er efter opgivelsen blevet overpløjet. På plads 3, fra ældre bronzealder, per. II, er bl.a. afdækket resterne af to huse, en række forskellige grøftanlæg samt fire flinthugningsværksteder. I et tilfælde kan det siges med sikkerhed, at der er fremstillet fladehuggede, asymmetriske segl på bopladsen. I forbindelse med plads 4, der rummer to adskilte bopladser fra yngre bronzealder, er afdækket dele af et større marksystem omgivet af lave voldinger. Der lokaliseredes i alt 12 små marker vekslende i størrelse fra 300-1.000 m². Marksystemet dateres til yngre bronzealder. Med de gode bevaringsforhold og muligheder for naturvidenskabelige analyser er fundområdet ved Bjerre ideelt til belysning af bronzealderens landskabsudnyttelse og erhvervsstrategi

THY 2728

Jens-Henrik Bech
Inge Kjær Kristensen
Dorthe Kaldal Mikkelsen
Anne-Louise Haack Olsen

Ager/mark - Bronzealder

Bebyggelse - Bronzealder

171. Øster Jølby

11.04.07 Galtrup

Høj

Dyrkning

Bronzealder

sb. 1. Af en overpløjet gravhøj var der kun bevaret enkelte randsten og to urnegrave uden for randstenskæden

MHM 1598x

Per Bugge Vegger

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

172. Vangsgård

11.04.14 Tødsø

Boplads

Naturgas

Yngre romersk jernalder

sb. 63. Ved en mindre udgravning blev der fundet velbevarede lergulve og stenpikninger

MHM 1658x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Romersk jernalder

173. Fredsø Mølle

11.05.06 Lødderup

Landsby

Dyrkning

Middelalder

sb. 195. Ved en større udgravning blev der fundet rester af tre huse fra 1100- og 1200-tallet. Alle tre huse havde oprindelig tørvevægge bygget på en stensyld

MHM 1600x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Middelalder

174. Lødderup

11.05.06 Lødderup

Landsby

Dyrkning

Vikingetid

sb. 196. Ved en udgravning blev der fundet kulturlag med stolpehuller og gulvlag. Et enkelt lag indeholdt mange smedeslagger.

MHM 1610x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Vikingetid

175. Dueholm

11.05.09 Nykøbing M

Klosterkirke

Diverse

Middelalder

sb. 36. Ved en mindre udgravning blev overgangen mellem kor og skib på den for længst nedrevne kirke undersøgt.

MHM 564x

Per Bugge Vegger

Kloster - Middelalder

176. Dueholm

11.05.09 Nykøbing M

Kloster

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 57. Ved en mindre udgravning fandtes der syldsten til et bindingsværkshus fra ca. år 1400.

MHM 625x

Per Bugge Vegger

Kloster - Middelalder

177. Dueholm

11.05.09 Nykøbing M

Klosterkirke

Diverse

Middelalder

sb. 36. Ved en mindre udgravning blev en del af fundamentet til vestgavlen på johanitterklosterkirken Dueholm fremgravet. Fundamentet var næsten 3 m bredt og var bygget af meget store marksten.

MHM 1619x

Per Bugge Vegger

Kloster - Middelalder

178. Dueholm

11.05.09 Nykøbing M

Hovedgård

Diverse

Nyere tid

sb. 43. Ved en mindre udgravning blev der fundet kulturlag fra hovedgården Dueholm.

MHM 1655x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Nyere tid

179. Dueholm

11.05.09 Nykøbing M

Klosterkirkegård

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 37. Ved en større udgravning blev der udgravet mere end 20 kisteløse begravelser. Fremhæves må et enkelt skelet "kæmpen", der havde en længde på ca. 2 m.

MHM 1620x

Per Bugge Vegger

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kloster - Middelalder

180. Dueholm

11.05.09 Nykøbing M

Klosterkirke

Diverse

Middelalder

sb. 37. Ved en mindre udgravning blev en del af koret på den for længst nedrevne kirke undersøgt.

MHM 1669x

Per Bugge Vegger

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kloster - Middelalder

181. Nykøbing

11.05.09 Nykøbing M

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 59. Ved en større udgravning blev der fundet kulturlag fra renæssancen og nyere tid.

MHM 1626x

Per Bugge Vegger

Kulturlag - Nyere tid

182. Ringsgade

11.05.09 Nykøbing M

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

sb. 51. Ved en mindre udgravning blev der fundet kulturlag fra nyere tid

MHM 1599x

Per Bugge Vegger

Kulturlag - Nyere tid

Ålborg Amt

183. Borremose

12.02.02 Binderup

Boplads/befæstning

Diverse

Førromersk jernalder

I forbindelse med nybearbejdelse af ældre udgravningsresultater blev der foretaget forskellige supplerende udgravninger. Ved dette års undersøgelser blev der fundet bebyggelsesspor, huse og affaldsgruber på den østlige del af holmen, som kun blev undersøgt sporadisk ved udgravningerne 1929-45. Der blev desuden foretaget en partiel afdækning og udgravning af stolpehuller i en af de tidligere udgravede hustomter med flere faser. Et prøvesnit blev lagt gennem den brolagte vej, der fører fra fast land ud til holmen, og der blev gennemført nye mosegeologiske undersøgelser i mosebassinet, der omgiver den befæstede landsby. Udgravningerne blev udført for Nationalmuseet i samarbejde med Vesthimmerlands Museum og med støtte fra Carlsbergfondet.

NM I 6736/88

Jes Martens

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Førromersk jern

184. Øster Årup

12.02.14 Vognsild

Boplads

Dyrkning

Yngre bronzealder

Ved museets prøvegravning fandtes en del stolpehuller og kogestensgruber, men ingen hustomten. Der fandtes noget groft keramik, som sandsynligvis skal dateres til yngre bronzealder.

VMÅ 656

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

185. Nibe Kirke

12.05.07 Nibe

Kirke

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Ved anlæg af dræn og rodspærre langs kirkens nordside blev der observeret 2 svære nord-syd gående fundamenter i de smalle grøfter. Det vestlige flugtede med skibets vestmur, og det østlige lå ud for 2. hvælvingfag efter korpolygonen.

NM II 946/90

Erik Skov

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

186. Algade

12.05.16 Aalborg

Kloster/boplads

Andet anlægsarbejde

Midd./vik.

sb. 15. Undersøgelserne viste, at der på denne del af Gråbrødre klosters område var sket store opfyldninger i årene efter reformationen. Klostergrundens østlige afslutning blev, imod forventning, ikke påvist. Der blev konstateret metertykke lag af havejord med enkelte, spredte begravelser, som dog ikke havde karakter af regulær kirkegård. Nærmere må det være klosterets have, vi var kommet ned i. Altså må klosterets jord have strakt sig længere imod øst, end det var forventet. Under havejorden fra klosterets tid blev der påvist et tyndt og usammenhængende lag med fund, der klart indikerer sen vikingetid. Nogle af sen vikingetids type, fibel i Urnesstil og lignende giver denne datering. Takket være meget stor indsats af frivillige detektorfolk er der reddet en meget stor og varieret samling metalgenstande

ÅHM 2864

Jesper Hjermind

Jan Kock

Bebyggelse - Vikingetid

Gravplads/grav - Middelalder

Kloster - Middelalder

187. Rantzausgade

12.05.16 Aalborg

Borganlæg

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 19. I forbindelse med store byggearbejder ved Mølleplads og Rantzausgade sydligt i byen blev der lejlighed til at undersøge dele af byens middelalderlige borg. I et par øst-vest gående søgegrøfter blev borgbankens nordside påvist. Banken stod bevaret i næsten 3 m højde og var i fronten forstærket med en kraftig opstabling af græstørv. Selve bankens massiv var i dette område forstærket med et system af meget kraftige pæle, der var holdt sammen af vandret tømmer. Borgbankens østside blev også delvis frilagt. Den var forstærket med et system af pæle, og har i øst-vestlig retning haft en udstrækning på 60 m. I Rantzausgade blev der nogle måneder senere mulighed for at konstatere borgbankens udstrækning nord-syd, som nu er fastlagt til ca. 30 m. Endnu kan vi dog ikke sige, om der er tale om en eller to banker. Banken har været omgivet af vand fra den opstemmede Østerå, der har haft sit løb lige øst for selve banken. En række dendrokronologiske målinger gav samstemmende resultatet 1335 plus splintved

AHM 2571

Karen Marie B. Christensen

Jan Kock

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

188. Nørre Sundby Kirke

12.06.09 Nørresundby

Kirke

Restaurering

Middelalder

Ved en mindre undersøgelse af gulvet i den stærkt ombyggede og udvidede kirkes nordside påvistes rester af de oprindelige, kalkede jordgulve. I gulvlagene fandtes adskillige lerkarskår af tidlig middelalderlig type, og i kirkens vestende blev resterne af en blysmeltegrube afdækket.

NM II 970/90

Morten Aamann Sørensen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

189. Nygård

12.06.14 Øster Hassing

Kogegruber

Dyrkning

Jernalder

sb. 38. Over et område på 30 x 60 m kunne ses opløjet trækul, ildskørnede sten og kogegruber. En kogegrube er udgravet og viste sig at have en diameter på 1 m og en bevaret dybde på 0,1 m. Kogegruben indeholdt trækul og lidt ukarakteristisk jernalderkeramik.

ÅHM 2877

Erik Johansen

Grube - Jernalder

190. Vejgård

12.07.02 Gundersted

Boplads

Råstof

Yngre bronzealder

sb. 102. Området var stærkt ødelagt af dyrkning. Der fandtes stolpehuller og gruber. Et sted fandtes to hustomter, men kun sporene af de tagbærende stolper var bevaret. Videre undersøgelse blev derfor opgivet.

VMÅ 1337

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

191. Vejgård I

12.07.02 Gundersted

Høj

Råstof

Jernalder

sb. 61. Undersøgelse af en stærkt nedpløjet høj. Der fandtes en brandplet uden oldsager i periferien.

VMÅ 1331

Susanne Klingenberg

Gravplads/grav - Jernalder

Gravhøj - Udateret

192. Vejgård II

12.07.02 Gundersted

Høj

Råstof

Ældre bronzealder

sb. 62. Undersøgelse af overpløjet høj, ca. 20 m i diameter. Centralt i højen fandtes en delvist ødelagt jordfæstegrav i form af en stendynge, der antagelig har rummet en bulkiste. I graven fandtes en ildslagningssten og en bronzebøjlenål fra ældre bronzealder, per. II.

VMÅ 1332

Susanne Klingenberg

Gravhøj - Ældre bronzealder

193. Bjørnsholm

12.07.10 Ranum

Jordfæstegrav/boplads

Diverse

Y.st./æ.j.

sb. 62. I 1988 foretoges prøvegravninger bag Bjørnsholmskaldyngen for at eftersøge bopladsspor og grave fra Ertebøllekulturen. I en af prøvegrøfterne fandtes 3 tidligneo-litiske øskenkrukker mønstret i Vollingstil (AUD 1988, 192). Lerkarrene fandtes i forbindelse med et stenforet grubesystem, der antoges at være østgavlen i en tidligneo-litisk langhøj. I 1990 foretoges store fladeafdækninger bag skaldyngen. Østgavlen med lerkar viste sig at bestå af to meget store og dybe stenforede gruber, forbundet med en knap så dyb stensat grøft. Arrangementet var orienteret nord-syd, og lerkarrene har været anbragt ved grøften symmetrisk i forhold til gruberne. 10 m vest for østgavlen og vinkelret på dennes centrum fandtes en stor og velbygget jordfæstegrav, 3 m lang, 1 m bred og knap 1 m dyb. Den badekarformede nedgravning var i langsiderne beklædt med 2-3 lag sten med skrånede indersider, medens de to kortsider var dannet af kompakte stensætninger med lodrette indersider. Udgravningen viste, hvorledes langsidernes stensætning langsomt var skredet ind i gravrummet, efterhånden som den plankekiste, der givetvis har stået på gravbunden, er sunket sammen. På gravbunden fandtes en 29 cm lang sleben, tyndnakket flintøkse, en flad sandstensøkse med konkave smalsider, let hvælvede bredsider og udsvajede æghjørner samt 3 tværpile. Graven dateres til TN, og da østgavlens lerkar og graven må anses for samhørende og samtidige, er det interessant at bemærke, at den identiske Vollingkeramik fra det neolitiske lag i den nærliggende skaldyngede udelukkende er C14 dateret til den allertidligste fase af TN. Det lykkedes ikke at konstatere nogen form for langsidedemarkering i forbindelse med østgavlen og graven; ligeledes findes der ingen grave vest for den udgravede. Der er således ikke tale om en tidligneo-litisk langhøj, men østgavl og grav må betegnes som et tidligneo-litisk gravanlæg. Nord for gravanlægget er undersøgt dele af et bopladssområde med tidligneo-litiske Vollingkeramik, syd for graven et bopladssområde fra tidlig MN og endelig var en del af undersøgelsesområdet dækket af hustomter og bopladsafløjninger fra ældre jernalder

ÅHM 972, FHM 2911

Erik Johansen

Søren H. Andersen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

194. Rønbjerg III

12.07.10 Ranum

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.br.

sb. 61. Velbevaret hustomt på 12 x 6,5 m med spor efter en række tagbærende stolper (5 stk.). Hustomten har været opdelt af en skillevæg. Uden for huset fandtes hegn og gruber, men kun få genstande. Pladsen ligger tæt ved kysten på en strandvold. Muligvis repræsenterer bebyggelsen en fiskerfamilie

VMÅ 1314

Susanne Klingenberg

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

195. Sebbesund

12.07.11 Sebber

Handelsplads

Andet anlægsarbejde

Y.j./midd.

sb. 26. Undersøgelse på baggrund af detektorfund på et næs ud i Nibe Bredning ved foden af bakkekuden Skt. Nikolaj Bjerg med en sb.registreret kirketomt. Under et kulturlag fremkom bl.a. tre grubehuse, blandt fundene er tre Urnesfibler, en matrice til et gudslam og mange esseslagger og støberester; fundene dateres til ca. 600-1100 e.Kr. I kornet uden for udgravningsfeltet aftegnede sig mindst 85-90 grubehuse og et langhus af måske 50 m længde. Pladsens samlede størrelse andrager ca. 8-10 ha.

ÅHM 2863

Peter Birkedahl

Anløbsplads/handelsplads - Yngre jernalde

Anløbsplads/handelsplads - Middelalder

196. Kelddal

12.08.03 Ejdrup

Megalitanlæg

Vejanlæg

Yngre stenalder

sb. 81. Jættestuetomten bestod af et ovalt kammer og en gang mod SØ. Alle bæresten var fjernet, men stensporene var meget tydelige. I højen fandtes et lag keramik fra tidlig mellemneolitikum. Antagelig gravet op i forbindelse med plyndringen af kammeret for sten. Undersøgelsen var foranlediget af en vejjudvidelse. Der ligger endnu ca. 1/4 af højen tilbage.

VMÅ 1324

Susanne Klingenberg

Christian Aabo Jørgensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

197. Birkehus

12.08.03 Ejdrup

Hellekiste

Diverse

Yngre stenalder

sb. 58. Undersøgelse af en nord-syd orienteret hellekiste i periferien af en overpløjet gravhøj. Kisten var 1,2 m lang, 0,6 m bred og sat af flade stenfliser. Hellekisten var fundtom.

ÅHM 2905

Erik Johansen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

198. Ejdrup

12.08.03 Ejdrup

Høj

Råstof

Oldtid

sb. 79. Undersøgelse af en totalt nedpløjet gravhøj. Der konstateredes ingen spor af grave eller randsten

ÅHM 1694

Erik Johansen

Gravhøj - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

199. Vitskøl

12.08.09 Overlade

Kloster/herregård

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

Arkæologisk overvågning og undersøgelse i forbindelse med arbejder på gårdspladsen, i nordfløjen og i nordenden af østfløjen i 1988-89-90 har bragt væsentligt nyt om såvel klosteret, som om den senere herregård Bjørnsholms bygningshistorie. Østfløjen har vist sig at være opført i sin nuværende skikkelse efter overgangen til herregård; fløjens østmur står på rester efter en middelalderlig bygning, hvis vestmurs kraftige fundament ligger under gårdspladsen (af C.M. Smidt antaget for korsgangsfundament. For klosteranlægget tegner sig nu følgende anlægsskema: Fase 1: Samtidig med kirkebyggeriet påbegyndes i tilslutning til kirkens søndre korsarm en 14 m bred, ca. 31 m lang fløj. En korsgang hertil har ikke kunnet påvises, den kan have været tømret. I begravelse under gårdspladsen blev påtruffet flere barneskeletter, hvilket antyder, at dette område fra begyndelsen ikke har hørt til det centrale klosterkompleks, som måske skal søges øst for den nuværende østfløj. I samme retning peger tidligere fund under vestfløjen, både begravelse og en hypocaust, som må have hørt til en ældre bygning (abbedfløj, hospital e.l. Fase 2: Først i slutningen af middelalderen, vel 1400-tallet, opstår et regulært firfløjet klosteranlæg med tilhørende korsgange. Aftryk af disse hvælvinger ses på vestfløjens facade mod gården og på nordvæggen i den nuværende nordfløj (herregårdens kirkesal). Den ældre klosterfløj, anlæggets østfløj, får indbygget en korsgang ved opførelsen af en langsgående mur, hvis fundament ligger under den nuværende østfløjs gårdfacade. Den forsvundne sydfløj har vist sig at have været dobbelt så bred, som tidligere antaget, og med en nordligere beliggende korsgang. For at få nordre og østre korsgang til at mødes, ser det ud til, at man har inddraget et kapel liggende i vinklen mellem kirkens søndre korsarm og det søndre sideskib i korsgangssystemet. Her etableres en ny døråbning, som sikrer den traditionelle forbindelse mellem korsgang og kirke.

Jesper Hjerminde

Kloster - Middelalder

Herregård - Nyere tid

200. Langergård

12.08.12 Ulstrup

Enkeltgård/jordfæstegrav

Dyrkning

Førrom./æ.rom.

sb. 123. Ved undersøgelsen er helt eller delvist udgravet 5 hustomter og 2 jordfæstegrave. 4 hustomter af vekslende størrelse kan dateres fra tidlig førromersk jernalder til sen førromersk jernalder. 1 hustomt kan desuden dateres til ældre romersk jernalder. Der er fundet et omfattende system af hegnsgrøfter i forbindelse med husene, hvilket er usædvanligt i området. På grund af en reduceret bevilling er kun 1/4 af pladsen undersøgt. Der stræbes mod en færdiggørelse i løbet af 1991

VMÅ 1318

Susanne Klingenberg

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

201. Svenstrup Hede I

12.08.14 Aars

Høj

Naturgas

Y. br./førrom.

sb. 3. Højen var meget ødelagt af dyrkning. Der fandtes ikke rester af centralgraven, men højen havde været omgivet af en ringgrøft, 13 m i diameter. I højeriferien fandtes en brandplet fra yngre bronzealder eller førromersk jernalder

VMÅ 1341

Christian Aabo Jørgensen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravhøj - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

202. Svenstrup Hede II

12.08.14 Aars

Høj

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 2. Højen indeholdt rester af en stor nordjysk gravkiste. Den var 6,5 m lang og med indgang mod SSV. Typen dateres til enkeltgravskulturen. I højens sydside fandtes 2 jordfæstegrave. Den ene med støttesten i hjørnerne. De var begge uden gravgods. Langs højfoden var bevaret rester af et stentæppe

VMÅ 1342

Christian Aabo Jørgensen

Susanne Klingenberg

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

203. Svenstrupvej

12.08.14 Aars

Boplads

Naturgas

Ældre jernalder

sb. 268. Ved prøvegravning fandtes en enkelt hustomt, en hel del stolpehuller og mindre gruber. Men anlæggene var så ødelagte af tidligere dyrkning' at en egentlig udgravning ikke ville være lønsom. Der var således ikke bevaret andet af husene end spor efter de tagbærende stolper. Graven var tømt for sten og gravgaver.

VMÅ 1340

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Ældre jernalder

Viborg Amt

204. Langvad Bro

13.01.02 Dommerby

Skaldynge

Diverse

Yngre stenalder

sb. 59. Afslutning af en lille udgravning (AUD 1989, 231), hvorved endnu et ildsted fremkom.

SMS 445A

Agner Nordby Jensen

Skaldynge - Yngre stenalder

205. Moslund

13.01.04 Fly

Boplads

Diverse

Ældre jernalder

sb. 121. Flere fyldskifter fremkommet på mark. En enkelt grube tømtes. Fund af keramik og knusesten.

SMS 453A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

206. Staarupgaard

13.01.06 Højslev

Bebyggelse

Diverse

Nyere tid

sb. 169. Undersøgelse af nedgravninger og stenfundament ved sydsiden af hovedbygningen, der er under restaurering. Fund af pottækakler mv.

SMS 455A

Jesper Hjermin

Bebyggelse - Nyere tid

207. Søby Møllegård

13.01.07 Kobberup

Boplads

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 289. På et østvendt næs registreredes ved rekognoscering mange oppløjede gruber med keramik og flint fra tragtbægerkultur. En enkelt grube blev udgravet. Gruben indeholdt meget keramik og flint samt enkelte ravstykker. Lokaliteten ligger i et landskab rigt på fund fra tragtbægerkultur, bl.a. er der undersøgt fire bikammerjættestuer i området

SMS 497A

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

208. Vroue Hede II

13.01.16 Vroue

Stendyngegrave

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 115. Undersøgelse af stendyngegrave beliggende øst for tidligere undersøgte anlæg på Vroue Hede, lokalitet II. I udgravningsfeltet, der var 85 m langt og indtil 12 m bredt, fremkom 5 stendyngegravanlæg bestående af hhv. 2 grave og 1 dødehus (anlæg IX), 1 grav og 1 dødehus (anlæg X), 6 grave og 1 dødehus (anlæg XI), 3 grave og 1 dødehus (anlæg XII) og 2 grave og 1 dødehus (anlæg XIII). Anlæg XIII var anlagt delvist ned i anlæg XII. I anlæg IX fandtes 1 tyknakket og 1 smalbladet flintøkse samt skår af et stort groft lerkar. I anlæg X lå 1 tyknakket flintøkse og 1 flintflække. I anlæg XI fremkom 1 tyknakket og 1 smalbladet flintøkse samt skår af et stort groft lerkar. I dødehuset til anlæg XII fandtes 3 lerkar, 1 tyndnakket og 1 smalbladet flintøkse samt 1 stridsøkse og 1 ravperle. Og i anlæg XIII lå 1 tyknakket og 1 smalbladet flintøkse samt skår af et stort groft lerkar

NMI 7078/90

Erik Jørgensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

209. Vroue Hede IV

13.01.16 Vroue

Stendyngegrave

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 131. Undersøgelse af stendyngegravanlæg bestående af 2 grave og 2 dødehuslignende stensamlinger beliggende henholdsvis nord og syd for de nord-syd orienterede grave. I og under begge stensamlinger fremkom 1 tyknakket og 1 smalbladet flintøkse samt skår af et stort groft lerkar; under den sydlige stensamling lå tillige en flintflække

NMI 6591/87

Erik Jørgensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

210. Toustrup

13.02.01 Durup

Høj/ardspor

Naturgas

Yngre stenalder

Højens centrale dele var helt ødelagt, men i højens periferi var bevaret 2 øst-vest orienterede grave. Den ene grav havde bevarede dele af forkullet plankekiste. I begge grave fandtes ravperler. Gravene dateres til enkeltgravskulturen. Under højen var bevarede ardspar.

SMS 451A

Poul Mikkelsen

Ager/mark - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

211. Nr. Anshede

13.02.02 Fur

Boplads

Dyrkning

Y.st./br.

sb. 119. Prøvegravning, der skulle klarlægge graden af nedpløjning på lokaliteten, hvor Nationalmuseet i 1971-72 udgravede to huse. Der blev udlagt 4 søgegrøfter på tilsammen 200 m, desuden åbnedes et ca. 150 m² stort felt omkring et 6 m bredt fyldskifte. Bopladsområdet dækker et areal på min. 150 x 40 m hen over en øst-vest gående bakke, der er så nedpløjet, at ploven overalt går ned i anlægssporene. I søgegrøfterne fremkom talrige stolpehuller, et stenforet ildsted med delvist bortpløjet lerplade og kulturlag i naturlige sænkninger. En del kulturlag keramikdateres til MN I, hvorimod de øvrige - i lighed med stolpehullerne - kan keramikdateres til ældre og yngre bronzealder. Gravningen vil blive søgt fortsat i 1991 for at afdække evt. hustomter

FUM 31

John Brinch Bertelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

212. Søndergårdsvej

13.02.02 Fur

Boplads/kulturlag

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 96. Forud for parcelhusbyggeri undersøgtes inkl. søgegrøft i alt ca. 250 m². Vest, syd og øst for grunden er der gennem årene fremkommet fund fra et stort neolitisk bopladsområde. Ved undersøgelsen fremkom et 4-8 cm tykt kulturlag med en kværnsten, en del skiveskrabere og lerkarskår. Keramikmaterialet består næsten udelukkende af uornamenterede bugskår, men et par randskår stammer fra spandformede kar med gennemboring lige under randen fra MN V. Der var ikke bevaret knogler, og der kunne ikke iagttages anlægsspor under kulturlaget. Bopladsområdets centrale dele synes at befinde sig syd for udgravningsfeltet

FUM 43

John Brinch Bertelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

213. Hvinningdal

13.03.01 Balle

Høj, gruber

Andet anlægsarbejde

Y.st./y.br.

sb. 98. Prøvegravning i overpløjet gravhøj uden bevarede gravanlæg. I kanten af højen fremkom et par kogestensgruber samt en grube med keramik fra yngre bronzealder, per. VI. Trods en række søgegrøfter i området kunne der ikke lokaliseres yderligere bebyggelsesspor på stedet.

SIM 32/1990

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

214. Hvinningdal

13.03.01 Balle

Høj

Andet anlægsarbejde

Udateret

sb. 97. Prøvegravning i overpløjet gravhøj uden bevarede gravanlæg.

SIM 61/1990

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Udateret

Gravplads/grav - Udateret

215. Hvinningdal

13.03.01 Balle

Gruber

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

sb. 137. Prøvegravning på arealerne nord for et landsbykompleks fra 4.-6. årh., der udgravedes og afgrænsedes mod øst, vest og syd i 1988 (AUD 1988, 214). Undersøgelsen viste, at landsbykomplekset fra 4.-6. årh. ikke strakte sig længere mod nord. Derimod fremkom flere store, diffuse affaldsgruber med slagger og spredte skår fra ældre romertid.

SIM 62/1990

Knud Bjerring Jensen

Grube - Romersk jernalder

216. Bølling Sø, vest

13.03.02 Engesvang

Boplads

Dyrkning

Ældre stenalder

sb. 77. På et ca. 70 x 40 m stort område, ca. 500 m syd for den klassiske Klosterlundboplads, opsamledes overfladefund og graves 2 små prøvehuller (0,5 x 1 m og 0,5 x 0,5 m). Der fremkom godt 400 stk. flintaffald og ca. 80 redskaber m.m., bl.a. 1 kerneøkse, 9 mikrolitter (overvejende trekantede), 9 stikler, 5 skrabere, 5 blokke, 14 flækker og 15 mikroflækker. Der er tidligere gravet tørv på stedet. Fundene fremkom i gråhvidt sand, som enkelte steder var dækket af et tyndt tørvelag. På samme mark opsamledes fund på flere mindre pletter, hvor der ikke foretoges prøvegravning.

HEM 2981, 2982, 2985

Hans Rostholm

Bebyggelse - Ældre stenalder

217. Gødvad

13.03.04 Gødvad

Høj

Dyrkning

Yngre stenalder

Udgravning af overpløjet gravhøj med rester af en forstyrret bundgrav.

SIM 66/1990

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

218. Sejling

13.03.07 Sejling

Grube

Diverse

Ældre romersk jernalder

sb. 9. Mindre undersøgelse af affaldsgrube med keramik fra ældre romersk jernalder.

SIM 33/1990

Knud Bjerring Jensen

Grube - Romersk jernalder

219. Resdal

13.03.08 Serup

Gruber

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 79. Mindre undersøgelse af kogestensgruber samt affaldsgrube med keramik fra yngre bronzealder.

SIM 34/1990

Knud Bjerring Jensen

Grube - Yngre bronzealder

220. Grove

13.04.01 Brøndum

Grube/boplads

Dyrkning

Ældre jernalder

Stor grube, rig på keramik.

SMS 158A

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

221. Resengaard

13.04.08 Resen

Boplads/grav

Andet anlægsarbejde

Y.st./br./vik./midd.

sb. 69. Fortsættelse af udgravning fra sidste år (AUD 1989, 247). Ved påbegyndelsen af dette års undersøgelse blev der med hydraulisk gravemaskine med rabatskovl gravet 14 søgegrøfter på 200- 250 m længde i retningen nord-syd hen over bakkens centrale partier. Det viste sig, at næsten hele dette område var dækket af et tykt muldlag (fygesand/jord), som har bevirket, at den moderne pløjning stort set ikke har gjort skade på oldtidsanlæg, bortset fra dem der ligger på markens højeste punkt. I søgegrøfterne fremkom et større antal anlæg, hvoraf mange blev udgravet, mens andre endnu afventer undersøgelse. Fra tragtbægerkultur stammer en jordfæstegrav dækket af en stenpakning i flere lag. Graven var nedgravet i undergrunden, således at de højestliggende sten kun var ganske få cm over undergrundsniveau. I gravens vestende fandtes en rørformet ravperle. Fra enkeltgravskulturen stammer en løsfundet (halv) stridsøkse og fra tidlig dolktid en enkelt grube med potteskår. Fra dolktid blev udgravet en lille velbevaret kiste opbygget af flade sten ("Oderkiste"), uden gravgods. På overgangen til bronzealder fremkom flere spor af bebyggelse. Når fundene fra 1989 medregnes, er der nu udgravet i alt 5 hustomter, og yderligere 4-5 formodede hustomter er lokaliseret og partielt udgravet. Husene tilhører typen med delvist forsænket gulv. Fundmaterialet præges af bearbejdet flint og keramik. Fra 2 hustomter er der nu en del forkullet korn. Øst for husene fremkom et depot fra overgangen dolktid/bronzealder med 2 flintsegle og 1 flintdolk, hvoraf yderste del af spidsen mangler. Fra yngre bronzealder er udgravet et enkelt langhus, samt flere større gruber med et righoldigt keramikinventar. Desuden er fundet 2 urnegrave fra yngre bronzealder under flad mark. Fra vikingetid (foreløbig datering) er der et mindre skårmateriale samt spor af et anlæg (hustomt?), der endnu ikke er undersøgt. Fra samme periode er udgravet en brønd med forskelligt organisk materiale bevaret. Endelig foreligger et system af brede grøfter, som ud fra potteskårene dateres til middelalder

SMS 449A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

Andre anlæg/diverse - Middelalder

222. Søndercentret

13.04.09 Skive

Havneanlæg

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Rækker af kraftige egepæle afdækket. Antagelig rester af havneanlæg fra nyere tid nær udmundingen af Karup Å.

SMS 175A5

John Simonsen

Anløbsplads/handelsplads - Nyere tid

223. Glattrup

13.04.10 Skive Ls

Huse

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.br.

sb. 134. Undersøgelse af øst-vest orienteret, treskibet hus, der var ca. 25 m langt og 7 m bredt. I husets vestende registreredes mange gruber, bl.a. kogegruber. Der er kun gjort få daterende fund i forbindelse med huset, der muligvis skal dateres til ældre bronzealder. Under dette hus fandtes en 6,5 m lang og 4,5 m bred og op til 25 cm dyb forsænkning, orienteret øst-vest, samt en del stolpehuller. I forsænkningen blev der fundet en del lerkarskår, vævevægte og flint fra senneolitisk tid. Forsænkningen og stolpehuller tolkes som et hus af Myrhøjtype

SMS 270A

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

224. Lundbro

13.04.10 Skive Ls

Boplads

Andet anlægsarbejde

Vikingetid

sb. 143. Ca. 1.000 m² undersøgtes af vikingetidsbebyggelse. Inden for et hegnforløb udgravedes 2 øst-vest orienterede langhuse. Det ene hus var et kraftigt bygget Trelleborghus. Parallelt hermed lå et spinklere hus. I Trelleborghusets vestende fandtes mange metalgenstande, bl.a. et stykke af en bronzeskål. I et hul efter et af husets tagbærende stolper fandtes 2 sporer - den ene med sølvindlægning på tornen. Begge huse ligger med gavlene ud til et 5 m bredt, hegnet vejforløb. Ved detektorafsøgning af den maskinafrømmede muldjord blev der fundet en bronzedupsko og et Gudslamsmykke, ligeledes af bronze.

SMS 465A

John Simonsen

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Vikingetid

225. Brokbakken

13.05.04 Gullev

Kogegruber/affaldsgruber

Andet anlægsarbejde

Yngre bronzealder

sb. 70. I forbindelse med byggemodning er der på et højtliggende plateau med stejle skrænter ned mod Gudenådalene i søgegrøfter konstateret spredte gruber. I et 20 x 30 m stort felt blev der udgravet 50 affalds- og kogegruber, ildsteder samt enkelte stolpehuller, der muligvis hører til et hus. I de fleste gruber lå keramik fra sidste halvdel af yngre bronzealder; en stor grube indeholdt dog en del skår fra ældre romersk jernalder.

VSM 960E

Bodil Nørgaard

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Romersk jernalder

226. Mammen Søndervang

13.07.09 Mammen

Jernudvinding

Dyrkning

Førromersk jernalder

sb. 41. Fortsat gravning (30 x 10 m) af en plads med jernudvinding (AUD 1989, 251). Tætliggende, uregelmæssige, større og mindre gruber med varierende indhold af sten, jernslagge, brændt ler og skår (per. II-III) i rødbrun, sandet fyld. Selve ovnanlæggene var ikke bevaret, men koncentrationer af slagge og lerkappe/foring i en flad fordybning med stedvist rødbrændt undergrundssand tyder på, at der har stået et anlæg af typen med foranliggende arbejdsgrube. Den store mængde affald viser, at flere anlæg er helt pløjet i stykker. På nabomarken blev der i en søgegrøft 150 m borte fundet de nederste 8 cm af en ovn med lerforede sider, slagge og rødbrændt bund

VSM 911E

Bodil Nørgaard

Jernudvinding - Førromersk jernalder

227. Mammen Vestermark

13.07.09 Mammen

Langhus/gruber

Diverse

Y.br./vik.

sb. 42. I søgegrøfter henover marken umiddelbart vest og sydvest for Mammen kirke og nord og nordvest for findestedet for Mammen mankestolene blev der fundet spredte stolpehuller, et par store affaldsgruber fra yngre bronzealder, nogle sydegruber, samt i en udvidelse af en af grøfterne huller fra væg- og tagbærende stolper til et 7 x 22 m stort hus med let buede langvægge. Huset ligger 90 m fra vikingetidsbrønden (AUD 1989, 250)

VSM 955E

Mette Iversen

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Oldtid

228. Bigum

13.08.02 Bigum

Megalitanlæg

Diverse

Stenalder

I forbindelse med restaurering af den fredede Bigum-jættestue blev der ført en 2 m bred grøft fra syd ind til kammeret. Herved blev der lejlighed til at gøre iagttagelser omkring en jættestuehøjs opbygning, ligesom kammerets konstruktion kunne studeres nærmere. Endvidere afdækkedes et stykke af en imponerende randstensskæde, og tilstedeværelsen af en højudvidelse, sandsynligvis i senneolitikum eller bronzealder, blev registreret.

NM I 7071/90, SNS 613-0104

Flemming Kaul

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

229. Møgelhøj

13.09.03 Hersom

Jættestue

Restaurering

Yngre stenalder

I den fredede høj findes nu kun det sydlige kammer af en dobbeltjættestue bevaret. Siden udgravningen i forrige århundrede og indtil udgravningen af den rigtige gang i 1939 var der adgang til kammeret gennem dettes sydende, hvor en bæresten var fjernet. Foranlediget af rævegrave blev der fortaget en udbedring og lukning af denne sekundære indgang. Herved blev det bag en af bærestenene muligt at iagttage højkonstruktionen, ligesom DGU udtog prøver til pollenanalyse.

SNS 613-0103

Torben Dehn

Svend I. Hansen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

230. Årup

13.12.03 Kvorning

Gruber/vej

Dyrkning

Y.st./br..

sb. 57. Fortsat udgravning af en vej i Nørreådal (AUD 1989, 261). En stenlagt 3-4 m bred vejbane af hånd- til halvmeter store sten er afdækket fra fast land og 50 m ud i engen. På de første 40 m ligger stenene tæt, derefter mere spredt, og i søgegrøfter på tværs indtil 125 m ude i engen kan forløbet følges som en sand/grusbanke med stadigt mere spredt forekomst af sten og nedrammede pæle her og der. Umiddelbart under stenlægningen findes et lag af tætliggende planker (en er dateret til 910-850 BC kat.), som ligger oven på langsgående meterlange grene (en er dateret til 1020-850 BC kat.); i et kort snit fandtes i forbindelse med disse en nedrammet pæl, der gik 1 m ned i det underliggende tørvelag; mindre tværgående grene, kviste, huggespåner og lignende i tørvens øverste 40 cm udgør formentlig den ældste fase af vejen (en gren er dateret til 1380-1070 BC kat.). Først når stenlaget næste år er fjernet, kan omfanget og antallet af træveje samt konstruktionernes indbyrdes afhængighed erkendes. Vejens afslutning blev ikke fundet ved årets gravning. I udgravningsfeltet omkring vejens kontakt med fast land er undersøgt et par gruber med flint, keramik og dyreknogler fra MN TRB, og på marken nord for er opsamlet en del flint fra yngre stenalder

VSM 910E

Bodil Nørgaard

Grube - Yngre stenalder

Vej/bro - Bronzealder

231. Foulum

13.12.08 Tjele

Bålgruber

Andet anlægsarbejde

Oldtid

sb. 69. 17 bålgruber liggende på en 32 m lang række, orienteret SV-NØ med retning mod en gravhøj. Gruberne var afrundet rektangulære og 50-100 x 70-150 cm store, 540 cm dybe og havde flad til rundet bund. De indeholdt intet ud over sten og trækul. 2.000 m søgegrøfter på resten af det godt 4 ha store område på nabomarkerne til Foulumbopladsen gav næsten ingen kulturspor.

VSM 954E

Karen Marie B. Christensen

Grube - Oldtid

Randers Amt

232. Fjellerup Østergaard

14.01.03 Fjellerup

Herregård/voldsted

Diverse

Midd./nyere tid

I forbindelse med genopførelsen på Frilandsmuseet af avlsbygningerne til herregården Fjellerup Østergaard var det et ønske arkæologisk at undersøge stedet, hvor de oprindeligt havde stået. I 1990 blev der foretaget udgravninger i fundamenter og gulve dl de flyttede længer. Desuden blev der søgt efter spor af det middelalderlige Østergård ved hjælp af mindre søgegrøfter og boreprøver. En voldgrav er lokaliseret vest og nord for det nuværende herregårdsanlæg. En udgravning i 1991 skal afklare, om voldgraven hører til en middelalderlig befæstning eller et renæssanceanlæg.

NM II 522/90

Nils Engberg

Herregård - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

233. Sostrup Kloster

14.01.06 Gjerrild

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.j.

sb. 104. I forbindelse med nyanlæg af et kloster afgravedes et areal langs gammel kystskrænt syd for Sostrup Slot. Nær bunden af et delvist omdannet og nedbrudt, ca. 0,5 m tykt tørvelag fandtes knogler, flintaffald, flintredskaber, en halv stridsøkse af Fredsgaardetype samt skår af tragtbæger og tragtskål fra MN I. På den gamle moseoverflade, der var dækket af et op til 0,5 m tykt, gult sandflugtslag, fandtes spredte skår fra tidlig jernalder

DJM 2397

Niels Axel Boas

Kulturlag - Yngre stenalder

Kulturlag - Ældre jernalder

234. Mejlgaard

14.01.07 Glesborg

Grube

Dyrkning

Ældre jernalder

Ca. en halv km nord for Mejlgaard Slot undersøgtes en ca. 0,4 m dyb grube/forsænkning. Grubens fyld var lagdelt tørv og sand med dårligt bevarede, kløvede træstykker i bunden. I et lag nær bunden og spredt op gennem fylden fandtes en del bopladskeramik, en halv snes knusesten og et par jernslaggestumper. I pløjelaget nær gruben fandtes inden for et begrænset område både jernslagge og knusesten. Keramikken fra gruben dateres til førromersk jernalder, per. II.

DJM 2395

Niels Axel Boas

Grube - Ældre jernalder

235. Storekær

14.01.07 Glesborg

Køkkenmødding

Naturgas

Ældre stenalder

sb. 92. I ryddet bøgeskov gennemførtes en sonderingsgravning i køkkenmøddingen Storekær for at få oplysninger om dens bevaringstilstand, størrelse og datering. Dyngens yderpunkter og overflade indmålt. Dyngen, der er mellem 7 og 12 m bred, har en længde på ca. 30 m. Orienteringen er VSV-ØNØ. Dyngens størst bevarede tykkelse er 0,35 m, men i gennemsnit er den 0,20 m tyk. Især øverst i skaldyngen fandtes mange flint- og benredskaber, der daterer den til Ertebølletid (Dyrholm II), ligesom den nærliggende Mejlgaarddyng. Den i alt ca. 150 m² Store skaldyng er kun beskyttet af 5-10 cm muldlag

DJM 2401

Lisbeth Wincentz

Skaldyng - Ældre stenalder

236. Hemmed kirke

14.01.10 Hemmed

Bebyggelse

Naturgas

Y.st./æ.br.

sb. 146. I forbindelse med fortsatte udgravninger (AUD 1989, 266) afsluttedes undersøgelsen af hus III, et midtsulehus, der var 42,5 m langt og 7,5 m bredt. Bortset fra vestgavlens afslutning ligner huset konstruktionsmæssigt hus I fra Hemmed Plantage (AUD 1989, 267). Som yderligere nyt element ses - ud for tre af tagstolperne ved husets to ildsteder - dobbeltstolpesæt midt mellem væg og tagstolper. Ca. 5.000 forkullede kornkerner er udslemmet fra 4 gruber i huset. Keramik og flint daterer huset til overgangen mellem sten- og bronzealder. Ca. 6 m syd for huset undersøgte endnu et "udhus", hus VIII, meget lig det tilsvarende hus VII, der undersøgte i 1989. Karakteristisk er de 3 x 3 sæt af tagstolper samt spor af lerklining som ved de to højremshuse, hus I og V. Endelig fremkom endnu et hushjørne, hus IX, nordligt i udgravningen. I samme område fandtes skår af klokkebægerkeramik fra SN A

DJM 2215

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

237. Hemmed Plantage

14.01.10 Hemmed

Bebyggelse

Naturgas

Y.st./br.

sb. 161. Den fortsatte undersøgelse af området syd for det ca. 360 m² store midtsulehus fra SN C (AUD 1989, 267) bekræftede tilstedeværelsen af endnu et midtsulehus, hus III, med forsænket gulv og spinkel væg- og tagkonstruktion. Flint og keramik daterer det kogestensdækkede hus til SN A. Endnu er kun en midtersektion af det 6 m brede hus undersøgt. Ca. 2 m syd for hus III og parallelt med dette undersøgte del af et 9 m bredt højremshus med en lav væggrøft og fladt afrundet østgavl. Huset dateres keramisk til mellemste bronzealder

DJM 2049

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

238. Hesselbrøndshøj

14.01.10 Hemmed

Boplads

Dyrkning

Ældre jernalder

sb. 171. Inden for et ca. 1/2 ha stort areal nær en af Norddjurslands højeste bakketoppe ca. 50 m o.h. registreredes omrids af 5-6 hustomter med koncentrationer af keramik. Der prøvegravedes i en hustomt med rest af arneplads af ler samt i en formodet bund af keramikovn. Keramisk dateres bosættelsen til tiden omkring Kristi fødsel.

DJM 2103

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Ældre jernalder

239. Nederst

14.02.01 Albøge

Gravplads

Dyrkning

Ældre stenalder

sb. 49. Fortsat undersøgelse af gravpladsen fra ældre Ertebøllekultur (AUD 1989, 268). Et areal på 4.000 m² blev afdækket langs litorinaskrænten. Herved blev yderligere 2 grave fundet ca. 70 m fra den gruppe på 4 grave, der allerede er undersøgt. Den ene grav var delvist opløjet og indeholdt skeletdele fra en ung kvinde udstyret med tandsmykker ved højre overarm og albue samt ved lænden. Ved bækkenet lå et flintægspyd og ved hovedet en spinkel flække. Rød okker fandtes ved hoved og bækken. 10 m fra denne grav fremkom en grav med et femårigt barn formodentlig en dreng. Graven var dybt nedgravet, og det velbevarede skelet var helt dækket af store mængder rød okker. Drengen var udstyret med en meget smuk 17 cm lang flækkekniv ved højre arm og ved brystet et tandsmykke af vildsvine- og uroksetænder. Mellem benene fandtes yderligere et tandsmykke med 5 tænder fra kronhjort og urokse. Ved venstre underben var der placeret et flintafslag med spor af okkerpolering ved æggen. Tilsvarende stykker er tidligere fundet i en rig mandsgrav på lokaliteten. Undersøgelsen af bopladsresterne resulterede bl.a. i lokalisering af en grube med stærkt opvarmede østersskaller og rester af rød okker - formentlig et fabriktionssted for den røde farve. Østsiden af den største skaldyng på stedet blev afdækket, og her fremkom et recent fyldskifte med rød okker og knoglefragmenter sandsynligvis resterne af en plyndret grav. Det samlede antal grave på lokaliteten er hermed foreløbig 7

DJM 2123

Esben Kannegaard

Gravplads/grav - Ældre stenalder

240. Rosmus

14.02.11 Rosmus

Dysse/høj

Råstof

Y.st./br.

sb. 10. Den stærkt omgravede høj, tæt bevokset med træer og krat, rummede tomten efter en runddysse, 13 m i diameter. Af kammeret var en bæresten og sporene efter de øvrige 4 bevaret. Eneste levn fra kammerbunden var 2 ravperler. Store dele af randstenskæden var bevaret, bl.a. mod syd, hvor der under de væltede randsten lå rester af offerskårlag. Over hele tomten var et op til 35 cm tykt lag hvidbrændt flint og herover en kompakt stendyng. I østlig forlængelse af dyssen var der rester af en tørveopbygget høj, hvis formodede gravanlæg var stærkt omgravede. Tørvehøjen antages opført i bronzealderen

EBM 56

Pauline Asingh

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Bronzealder

241. Brun Eng

14.03.07 Rud

Boplads

Vejanlæg

Førromersk jernalder

sb. 30. På en sydvendt bakkeskråning fandtes bopladsspor i form af dele af hegnsgrøfter samt et antal stolpehuller (AUD 1989, 274). Ingen hustomter. Skår fra pladsen dateres til førromersk jernalder, per. IIIa

KHM 433/89

Søren Berthelsen

Folmer Christiansen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

242. Drostrup Gårde

14.03.07 Rud

Boplads

Vejanlæg

Ældre romersk jernalder

sb. 31. På en lav sandet bakke, der skyder sig frem i et tidligere engareal, udgravedes dele af en boplads fra ældre romersk jernalder (AUD 1989, 275). Der fremkom et ca. 13 x 33 m stort, rektangulært hegnsgrøftforløb med 6 åbninger, heraf 2 regulære indgangspartier omtrent midt for henholdsvis den østlige og den vestlige langside. Inden for hegnet lå 3 hustomter: 2 små rektangulære, såkaldte staklader samt et ca. 9 m langt hus. Uden for hegnet, ved dettes nordvestlige hjørne, lå et 8-9 m langt hus overlejret af et ca. 17 m langt hus. Alle huse var øst-vest orienterede. Topografiske og udgravningsmæssige iagttagelser antyder, at hegnet i virkeligheden er to faser af et hegnsforløb, der omgiver et fritliggende gårdsanlæg, hvis primære bebyggelse ligger umiddelbart øst for motorvejstracéet

KHM 434/89

Folmer Christiansen

Søren Berthelsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

243. Hallendrup

14.03.07 Rud

Boplads

Vejanlæg

Yngre romersk jernalder

sb. 29. 3 hegnsforløb af stolpehuller og mange stolpehuller, der ikke kunne henføres til nogen konstruktion. Desuden en snes gruber og fyldskifter (AUD 1989, 276). Det længste hegnsforløb strækker sig i lige linie over 44 m omtrent nord-syd og består af ca. 135 stolper i 2 faser, der skærer hinanden i en meget spids vinkel. De tre hegnsforløb har ikke nogen umiddelbar forbindelse med hinanden, og en tilhørende bebyggelse formodes at ligge mod øst, uden for tracéet

KHM 432/89

Søren Berthelsen

Folmer Christiansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

244. Frederiksdalvej

14.03.10 Vorup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre jernalder

sb. 13. Fortsat undersøgelse (AUD 1989, 277), der endnu er uafsluttet, resulterede i en landsbyplan med 10-12 individuelt indhegnede gårdsanlæg fra sen førromersk og tidlig ældre romersk jernalder. Der er ingen åben plads midt i landsbyen og intet omgivende hegn. Landsbyen er langstrakt og ligger på en lav bakke, der strækker sig øst-vest. Bebyggelsen har fortsat mod øst ind på en allerede bebygget grund. Gårdsanlægget består af et eller oftest to huse, et større og mindre, omgivet af et hegn. De fleste gårdsanlæg har været bebygget i flere faser, og en del af anlæggene berører eller skærer hinanden, således at der er mulighed for at undersøge anlæggenes indbyrdes tidsmæssige placering

KHM 274/89

Søren Berthelsen

Bebyggelse - Ældre jernalder

245. Trustrup, grusgrav

14.03.13 Ølst

Bebyggelse

Vejanlæg

Tidlig middelalder

sb. 17. På en sydvendt bakkeskråning ca. 1 km SØ for Trustrup fandtes bebyggelsesspor i form af stolpehuller og gruber (AUD 1989, 278). Der fandtes ingen komplekse strukturer ud over en mulig hustomt repræsenteret ved spor efter tre sæt tagbærende stolper. Keramikmaterialet, bl.a. skår fra halvkuglekar, daterer anlæggene til tidlig middelalder

KHM 430/89

Søren Berthelsen

Folmer Christiansen

Ernst Stidsing

Bebyggelse - Middelalder

246. Ølstvadbrovej Nord

14.03.13 Ølst

Boplads

Vejanlæg

Yngre romersk jernalder

sb. 16. Hustomt fra yngre romersk jernalder (AUD 1989, 279). Huset var orienteret ØNØ-VSV, var 32 m langt og 6 m bredt. Der har været 9 par tagbærende stolper og vægstolper, der dannede to lige langvægge og buede gavle. Midt på hver langside var en indgang med hver sit par ekstra indgangsstolper inde i huset. 11 m syd for huset og parallelt med dette dannede 11 stolpehuller resten af et hegnsløb

KHM 428/89

Søren Berthelsen

Folmer Christiansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

247. Ølstvadbrovej Syd

14.03.13 Ølst

Bebyggelse

Vejanlæg

Middelalder

sb. 14. Et 80-90 cm tykt kulturlag med en enkelt stenansamling og en kogestensgrube samt spredte middelalderskår og trækulspartikler (AUD 1989, 280)

KHM 429/89

Folmer Christiansen

Søren Berthelsen

Ernst Stidsing

Bebyggelse - Middelalder

248. Knæhøj

14.04.11 Øster Tørslev

Gravhøj

Dyrkning

Ældre bronzealder

sb. 9. I samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen gennemførtes efter forudgående partiel undersøgelse (AUD 1989, 281) restaurering af en velbevaret trefaset, overpløjet gravhøj

KHM 59/88

Ole A. Schmidt

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

249. Taglhul

14.05.04 Ebeltoft Ls

Dysse/affaldsgruber

Dyrkning

Y.st./y.br./æ.j.

sb. 112. Den hidtil uregistrerede dyssetomt var stærkt omgravet efter lodsejerens bortkørsel af større sten fra kammerområdet. Spredte stenspor, hvidbrændt flint og tømursfliser udgjorde resterne af dyssekammeret. Der blev ikke påvist spor efter randstenskæden. 2 nær ved liggende affaldsgruber dateres på grundlag af deres store indhold af keramik til sen, yngre bronzealder/ tidlig førromersk jernalder

EBM 250

Pauline Asingh

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Førromersk jernalder

250. Gammel Toft

14.05.06 Helgenæs

Boplads

Dyrkning

Vikingetid

sb. 24. I forlængelse af undersøgelsen i 1989 (AUD 1989, 283) blev der afdækket et større udgravningsfelt og udlagt søgegrøfter med henblik på en afgrænsning af bopladsområdet, der ligger på et tvedelt højdedrag i stærkt kuperet terræn. På svagt østhæld blev der foruden 3 grubehuse og resterne af et formodet langhus, bl.a. udgravet et par udstrakte kulturlag aflejret i naturlige sænkninger. Grubehusene, alle runde, godt 4 m i tværmål, var ligesom kulturlagene særdeles rige på fund, bl.a. et varieret keramikmateriale, ten- og vævevægte samt bronze- og jerngenstande. Undersøgelsen forventes fortsat i 1991

EBM 11

Pauline Asingh

Bebyggelse - Vikingetid

251. Kousted Å II

14.06.01 Asferg

Flinttagningsgruber

Vejanlæg

Yngre stenalder

sb. 100. I forbindelse med etablering af regnvandsbassin samt tilløb til dette blev der registreret en del flinttagningsgruber på op til 120 cm's dybde. Den første, grovere bearbejdning af flinten er foregået ved gruben, hvor affaldet var koncentreret. Der blev ikke fundet daterende oldsager, men komplekset skal ses i sammenhæng med flinttagningsgruberne Kousted Å I, der ligger 3-400 m syd herfor

KHM 1990/0057

Ragna Stidsing

Ernst Stidsing

Grube - Yngre stenalder

252. Hvidsten Høje

14.06.03 Gassum

Gravhøj/brandgrave

Dyrkning

Yngre bronzealder

sb. 42. Af højen var der intet bevaret. Af centralanlægget kun enkelte sten og stenspor, der hverken lod sig tolke eller datere. Sekundært i højområdet blev der undersøgt en brandplet samt tre urnegrave, heraf en velbevaret

KHM 457/89

Mariann Hahn-Thomsen

Ernst Stidsing

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

253. Kousted Å

14.06.06 Kousted

Flinttagningsgruber

Vejanlæg

Yngre stenalder

sb. 29. I fortsættelse af undersøgelsen i 1989 (AUD 1989, 288) afdækkedes i efteråret 1990 et areal på ca. 6.000 m², således at det samlede undersøgelsesområde i alt udgør ca. 7.000 m². Flintudvindingsområdet, der strækker sig fra foden af en stejl morænebakke ned til Kousted Å er hermed (tilsyneladende) afgrænset lokalt. Undergrunden består her af skrivekridt indeholdende senonflint af fin kvalitet, men i forholdsvis små knolde. Flintforekomsterne ligger i vandrette aflejringer i kridtet med en indbyrdes vertikalafstand på ca. 1 m. Udnyttelsen af flinten er foregået dels ved systematisk gennemgravning af det øvre kridtlag til ca. mandsdybde, evt. i form af tætliggende, overlappende gruber, dels i form af dybere, skaklignende gruber (op til ca. 4 m under nuværende markoverflade). I enkelte af disse sås i bunden horisontale, stolleagtige udvidelser, hvor et flintlag er påtruffet. Grubernes diameter ved overfladen er fra ca. 2-3,5 m. Fundene fra gruberne begrænser sig til spredte flintafslag, enkelte knusesten samt store mængder af testede og/eller kasserede flintknolde. Inderst i en af ovennævnte udvidelser i bunden af en grube fandtes skelettet af en (flere?) frø. Knogler herfra er sendt til naturvidenskabelig bestemmelse og datering. Grænsende op til selve flintudvindingsarealet sås et omfattende kulturlag, antagelig delvist omlejret ved erosion. Kulturlaget indeholdt store mængder af flintaffald (flintafslag, afslagsblokke mv.) samt en del slagsten, enkelte neolitiske tværpile, 2 fladehuggede pilespidser, enkelte spredte skår mv. Et af skårene var et lille fintmagret randskår med udsvajet rand, ornamenteret med vandrette rækker af tosnøet snor, antagelig af tidlig enkeltgravstypen. Enkelte af afslagene peger hen imod produktion af små tyknakkede økser. Endelig fandtes 2 gruber med dyreskeletter af offerlignende karakter. I en ca. 1,8 x 1,6 m stor rektangulær grube foret med et uregelmæssigt lag af flintknolde fandtes et næsten totalt bevaret skelet af en lille hest, hvilende på venstre side, med strakte ben og hovedet imod NØ. En anden grube, en oval, trugformet nedgravning i en tidligere opfyldt flinttagningsmine, indeholdt skelettet af en okse, hvilende på venstre side med benene bøjet op imod bugen. I oksens venstre side var to ribben bøjet bagud og en 18 x 12 x 10 cm stor granitsten var presset ind i bughulen. Der fandtes ingen daterende oldsager i forbindelse med skeletfundene. Det sparsomme, daterende materiale antyder en datering til tidlig enkeltgravstid. Muligheden for en udnyttelse af flintforekomsten over en længere periode er dog til stede. En nærmere afklaring af dette spørgsmål kommer forhåbentlig med en naturvidenskabelig datering af knoglematerialet. Forekomsten af opløjet kridtundergrund i markerne nord og nordvest for denne lokalitet antyder, at der kan være tale om et større kompleks af forhistorisk flintindustri. Således er der ved kloakering i forbindelse med motorvejen fremkommet flinttagningsgruber 3-400 m nord herfor

KHM 413/87

Folmer Christiansen

Grube - Yngre stenalder

254. Skrødstrup Efterskole

14.07.02 Hem

Boplads

Naturgas

Førromersk jernalder III

sb. 110. Prøvegravning i tykt kulturlag med brolægning og syld samt skårige affaldsgruber. Undersøgelsen fortsætter i 1991.

KHM 1990/0179

Ole A. Schmidt

Bebyggelse - Førromersk jernalder

255. Hedely

14.07.08 Sem

Affaldsgrube

Dyrkning

Førromersk jernalder I

sb. 46. Partiel undersøgelse af affaldsgrube med lerkarskår, brændte dyrekogler samt ferskvandsmollusker.

KHM 1990/0192

Ole A. Schmidt

Grube - Førromersk jernalder

256. Kirkehøj

14.07.11 Svenstrup

Gravhøj

Råstof

Udateret

sb. 63. Ved besigtigelsen af den formodede gravhøj erkendtes der få rester af en udaterbar brandgrav. Ved udgravning kunne det konstateres, at lokaliteten Kirkehøj var en naturlig banke

KHM 55/88

Hans Skov

Ernst Stidsing

Gravhøj - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

257. Mosegård

14.07.12 Sønder Onsild

Jordfæstegrav

Dyrkning

Romersk jernalder

sb. 58. Undersøgelse af en øst-vest orienteret stensat jordfæstegrav, hvis østlige del var forstyrret af moderne stenjernelse. På gravbunden langs gravens sydlige langside fandtes 1 jernkniv og 6 lerkar.

ÅHM 1963

Erik Johansen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

258. Ingerslev lergrav

14.08.01 Estruplund

Boplads

Råstof

Førromersk jernalder

sb. 3. Undersøgelse af 2 flade stenlægninger i lave gruber med keramikindslag fra førromersk jernalder, per. I. Objekterne er muligvis rester af keramikovne. På lokaliteten konstateredes i øvrigt spredte stolpehuller.

KHM 1990/0052

Ole A. Schmidt

Bebyggelse - Førromersk jernalder

259. Ørsted

14.08.05 Ørsted

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.j.

sb. 22. Efter fundgivende rekognoscering foretoges udvidet prøvegravning på et 25.000 m² stort lokalplansområde ved kanten af en fossil fjordarm til Grund fjord. I et net af parallelt liggende grøfter og 2 delfelter konstateredes bebyggelsesspor fra flere perioder. Centralt og mod øst dannede stolpehuller, kogestens- og affaldsgruber spor efter en ca. 60 x 40 m stor og stærkt nedbrudt bosætning fra førromersk jernalder, per. I. På bunden af en oval kogestensgrube, beliggende i vestenden af den eneste udskilte hustomt, fremkom produktionen fra et regulært jernalder"flintværksted" i form af 34 skraber og et stort affaldsmateriale. Ca. 40 m længere mod syd afdækkedes et tilsandet vældområde, med et stort indlejret MN I genstandsmateriale. Objektet har øjensynligt fungeret som ferskvandsreservoir for en boplads, der synes at have ligget umiddelbart vest for lokalplansområdet. Et mindre, løst opsamlet genstandsmateriale antyder tillige bopladsaktivitet i SN.

KHM 280/71

Ole A. Schmidt

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

260. Provstegade

14.09.08 Randers

Kirkegård

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 56. Optagning og registrering af knogler fra fire grave. Gravene lå i nordsiden af kirkegården (AUD 1989, 298), der har været knyttet til Sct. Peder kirke

KHM 27/70 (1990/0012)

Inger Marie Hyldgaard

Ernst Stidsing

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

261. Søren Møllersgade

14.09.08 Randers

Grave

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Skelet, usagkyndigt optaget, orienteret N-S. Fra byens fattigkirkegård, der var i brug fra 1820 til omkr. 1870.

KHM 1990/0064

Ernst Stidsing

Gravplads/grav - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

262. Gunnerup I

14.10.02 Essenbæk

Boplads

Råstof

Udateret

sb. 23. Prøvegravning i den formodede høj, der viste sig at være en naturlig knold af morænegrus. Under pløjelaget fremkom et par stolpehuller og fyldskifter, der ikke lod sig datere

KHM 1990/0039

Martin Olesen

Ernst Stidsing

Bebyggelse - Udateret

263. Gunnerup II

14.10.02 Essenbæk

Gravhøj

Råstof

Yngre stenalder

sb. 24. Af gravhøjen anlagt på en naturlig banke, var kun et centralanlæg, en brandgrube samt fragmenter af randstenskæden bevaret. Det centrale anlæg var et ca. 1,6 x 3,3 m (indvendige mål) stort N-S-orienteret gravhus med væggrøft. Væggrøften var fyldt med knust flint, Der kunne ikke iagttages anlægsspor i grøften. Husets åbning mod syd var markeret af to stolpehuller, hvori der i det ene blev fundet en lille lerkop. Den sydlige del af gravhuset var brolagt med flade stenfliser, der mod nord gik over i en enkelt række, der således delte huset i to dele, tolket som grave. I den vestlige blev der fundet en flintdolk (type I), i den østlige et 10 cm højt lerkar. Gravene dateres til SN-A

KHM 1990/0040

Martin Olesen

Ernst Stidsing

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

264. Søndermarken I

14.10.04 Gjesing

Boplads

Dyrkning

Ældre romersk jernalder

sb. 59. Partiel udgravning af lertagnings-/affaldsgrube på kendt lokalitet. Arbejdet udførtes af lokale amatørarkæologer, hvorved der fremkom et stort keramikmateriale.

KHM 399/87

Søren Dyrskjød

Ole A. Schmidt

Bebyggelse - Romersk jernalder

265. Fløjstrup Skovgård

14.10.06 Hørning

Boplads/grave

Dyrkning

Y.br./æ.j.

sb. 37A. Fortsat undersøgelse af højtliggende bopladskompleks (AUD 1989, 305) ved sydkanten af Allingådalen. Der er i 3 delfelter samt 2 søgegrøfter konstateret rester af mindst 13 hustomter. På grund af sandflugtsaflejringer er hovedparten bevaret optimalt i form af lergulve, væltede lervægge, stenrækker langs disse og brolægninger. Til objekterne er knyttet et større fundmateriale. På lokaliteten fremkom endvidere en lille gravplads med 3 brandpletter fra førromersk jernalder, per. I og en urnegrav fra yngre bronzealder, per. VI. I sidstnævnte lå en øskenring af bronze.

KHM 422/72

Ole A. Schmidt

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

266. Lykkeshøj

14.10.08 Kristrup

Enkeltfund/Boplads

Andet anlægsarbejde

Pal./æ.j.

sb. 62. Prøvegravning på et ca. 8 ha stort lokalplanområde. I et net af parallelt liggende søgegrøfter konstateredes i den NV-lige del af lokaliteten bopladsspor fra FRJA I i form af spredte stolpehuller uden egentlige anlægsstrukturer, lertagningsgruber, affaldsgruber og kogestensgruber. To tilsandede, men oprindeligt vandfyldte lavninger, synes at have fungeret som ferskvandsreservoirer, idet det ene var forsynet med en brøndlignende nedgravning. Umiddelbart nord herfor fremkom en Brommepil som enkeltfund.

KHM 1990/0007

Ole A. Schmidt

Andre anlæg/diverse - Palæolitikum

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Ældre jernalder

267. Paderup II

14.10.08 Kristrup

Boplads

Diverse

Førromersk jernalder

I forbindelse med retableringen af et fossilt vældområde, fremkom et mindre skårmateriale fra førromersk jernalder, per. I i den tilsedimenterede afløbsrende. Vældområdet synes at have fungeret som ferskvandsreservoir for en tilstødende jernalderlandsby (KHM 194/74, sb 54)

KHM 1990/0181

Ole A. Schmidt

Bebyggelse - Førromersk jernalder

268. Allestrup Vest

14.10.17 Vejlbjby

Gårdsanlæg/grave

Naturgas

Ældre jernalder

Efter forudgående prøvegravning (AUD 1989, 310) foretoges undersøgelse på lokaliteten, der ligger ved kanten af den fossile Grund Fjord. 12 felter, henholdsvis 330 m² og 920 m² store, fremkom rester af 2 enkeltliggende gårdsanlæg fra førromersk jernalder, per. IIIa, og ældre romersk jernalder. Komplekserne, der ligger i en afstand af 75-80 m fra hinanden, er bevaret i form af hegnsgrøfter, vægggrøfter, stolpehuller samt kogegruber og andre nedgravninger. Det førromerske gårdsanlæg er tofaset og har bestået af langhus og omgivende palisade. Romertidsgården er trefaset, hvor hver fase udgøres af sammenhørende hegn, langhus og redskabslade/udhus. Der synes at være tale om én og samme gård i 2 på hinanden følgende udgaver. I det vestlige område undersøgtes 10 brandgrave og 1 kammergrav, der synes knyttet til det yngste kompleks. Brandgravene består gennemgående af en brændtbensbeholder med dækfad og fra 1 til 9 bikar. På bunden af den 2,05 x 2,80 m store kammergrav fandtes rester af en 2,20 m lang og 1,40 m bred plankekiste samt 10 lerkar, 1 jernkniv og en dynges småsten. Nogle formodede SN-grave og spor af en mulig bronzealderhustomt viste sig at være dele af ovenstående anlæg

KHM 331/75

Ole A. Schmidt

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

269. Vivild Langgade

14.10.20 Vivild

Høj/gravplads/ardspor

Dyrkning

Y.st./æ.rom.

sb. 4. Forårsaget af oplysninger fra amatørarkæologer om opløjning af sten undersøgtes en overpløjet gravhøj. Højtomten kunne ikke dateres, da centralgraven var plyndret. Under højen fandtes ardsport dækkende neolitiske gruber. Udgående fra højens nordvestlige periferi fremkom inden for et meget begrænset område tre jordfæstegrave og seks urnebrandgruber. Hovedparten af gravene var meget velbevarede. Kulturhistorisk Museum planlægger fortsat undersøgelse i 1991

KHM 476/89

Reno Fiedel

Grube - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Ager/mark - Oldtid

Gravhøj - Oldtid

270. Vivild Søndergård I

14.10.20 Vivild

Boplads/grave

Dyrkning

Y.br./æ.j.

sb. 51. Udvidet prøvegravning på kendt lokalitet ved kanten af Hevring Ådal, fortrinsvis udført med hjælp af lokale amatørarkæologer. Ved undersøgelsen fremkom aktivitetsspor i form af kogestensgruber, skårige lertagnings-/affaldsgruber og andre nedgravninger. Bygningsrester konstateredes i form af 2 hegnspartier og staldenden af en enkelt hustomt med forsænket gulv. Der iagttoges endvidere båse, samt centralt et 1,30 x 2,70 m stort, uformet grøftanlæg af uvis funktion. Et rigt skårmateriale daterer komplekset til førromersk jernalder, per. IIIa. Spor efter en ældre bosætning forekom endvidere i form af 2 skårfyldte gruber, keramikdateret til bronzealder, per. VI. Endelig udgravedes i den nordlige del af lokaliteten 2 jordfæste- og 3 brandgrave (ældre romersk jernalder), der indeholdt fra 1-10 lerkar. 12 af brandgravene fandtes desuden skjoldbule og -håndtag samt en jernsaks.

KHM 43/63

Ole A. Schmidt

Grube - Bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

271. Vivild Søndergård III

14.10.20 Vivild

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

Eftergravning på usikkert karteret lokalitet, hvor C. Neergaard i 1921 har undersøgt et antal brandgrave fra ældre romersk jernalder. Som eneste resultat af prøvegravningen fremkom 2 kogegruber og et forstyrret kulturlag med indlejret ældre romersk jernalderkeramik.

KHM 1990/0047

Ole A. Schmidt

Kulturlag - Romersk jernalder

272. Esberg Bakke

14.10.22 Årslev

Lertagningsgrube

Dyrkning

Førromersk jernalder

sb. 21. Partiel undersøgelse af lertagningsgrube, der sekundært har fungeret som affaldsgrube.

KHM 221/84

Ole A. Schmidt

Grube - Førromersk jernalder

273. Engskovgård

14.11.08 Skødstrup

Hus/gruber

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

I et lokalplansområde var der ved rekognoscering påvist bopladsspor fra ældre jernalder. Ved udgravningen af lokaliteten blev der afdækket et område på ca. 1.800 m². Derved fremkom en 12 x 5,5 m stor hustomt samt en del større og mindre affaldsgruber. Flere steder blev der muligvis påvist svage spor af hegnsførløb. Inden for et større kompleks af sammenhængende affaldsgruber fandtes 2 brøndgruber. Keramikfundene daterer bopladsen til førromersk jernalder, per. IIIa.

FHM 3504

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

Århus Amt

274. Framlev kirke

15.01.02 Framlev

Stolpehuller/gruber

Diverse

Vik./midd.

sb. 105. I en afstand af ca. 60-90 m nord for selve kirken blev der foretaget en prøvegravning omfattende ca. 500 m² for at undersøge, om der her kunne konstateres bebyggelse fra vikingetid og middelalder. Framlev er en herredsby, og man har tidligere i den romanske stenkirkes murværk fundet rester af en ældre stavbygning. I prøveudgravningens østlige del blev der påvist talrige stolpehuller og gruber med forekomster af bl.a. Østersøkeramik.

FHM 3511

Jens Jeppesen

H.J. Madsen

Bebyggelse - Vikingetid

Grube - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

275. Skibby

15.01.03 Harlev

Boplads

Vejanlæg

Y.st./rom.

sb. 71. Med fosfatanalyse var der påvist et bopladsområde. Ved udgravning af lokaliteten blev der afdækket et areal på ca. 4.000 m². Derved blev der påvist 2 indhegnede gårdsanlæg fra yngre romersk jernalder med i alt 5 hustomter. De største huse var på ca. 23 x 5,5 m. I et af husene var der nedsat lerkar i 2 stolpehuller. Gårdene har været omgivet af et nogenlunde kvadratisk hegn på ca. 50 x 50 m. Inden for udgravningsområdet blev der desuden fundet en stenomsat øskenkrukke fra tidligeolitikum. Fundomstændighederne tyder på, at der er tale om en offerhensættelse

FHM 3542

Jens Jeppesen

Depotfund/skattefund/offerfund - Yngre ste

Bebyggelse - Romersk jernalder

276. Tarskov Mølle

15.01.03 Harlev

Boplads/jernudvinding/brandplet

Andet anlægsarbejde

Germansk jernalder

sb. 59. Ved rekognoscering var der påvist et bopladsområde på ca. 300 x 50 m med spredte keramikfund samt en glasperle. Inden for bopladsen var der et område med jernudvindingsspor i form af en koncentration af opløjede trækulspletter med jernslagge. Desuden fandtes en opløjet brandgrav. Ved en mindre prøvegravning på lokaliteten blev der påvist et langhus og et hegn. Brandgraven indeholdt enkelte lerkarskår af jernalderkarakter

FHM 3471

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

277. Nørrelund

15.04.04 Kolt

Affaldsgruber/grubehus

Vejanlæg

Y.br./germ.

sb. 67. Med fosfatanalyse var påvist et bopladsområde. Ved udgravning af lokaliteten blev der afdækket et areal på ca. 1.600 m². Derved fremkom et vandhul, der i oldtiden var blevet fyldt helt op med bopladsaffald. Det havde en diameter på ca. 12 m og var på midten lidt over 1 m dybt. I de nederste opfyldningslag var en tæt koncentration af keramik fra yngre bronzealder samt knusesten og brudstykker af kværnsten. Desuden fandtes en velbevaret bronzenål. En flintdolk, der fremkom i kanten af gruben, var det eneste fund fra ældre bronzealder. I de øverste opfyldningslag var der bopladsmateriale fra yngre germansk jernalder. I den afdækkede flade omkring det opfyldte vandhul lykkedes det ikke at påvise bopladsspor fra bronzealderen. Derimod fandtes et grubehus fra yngre germansk jernalder. Det indeholdt en hel del keramik samt vævevægte og tenvægte. Af andre fund kan nævnes en 20 cm lang, ornamenteret benkam, en glasperle og et par jernnagler

FHM 3541

Jens Jeppesen

Grube - Ældre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Germansk jernalder

278. Sabro, kirke

15.05.07 Sabro

Gruber

Diverse

Germansk jernalder

sb. 10. Ca. 100 m vest for Sabro kirke blev der foretaget en prøveudgravning omfattende ca. 320 m² for at undersøge, om der her kunne påvises bebyggelse fra vikingetid eller middelalder. Sabro er en herredsby, der første gang omtales i slutningen af 1100-årene. Ved udgravningen fandtes der gruber med bl.a. stempelornamenteret keramik fra 700-årene.

FHM 3510

Jens Jeppesen

H.J. Madsen

Grube - Germansk jernalder

279. Lystrup Enge

15.06.01 Elev

Stammebåd

Diverse

Ældre stenalder

sb. 9. I forbindelse med udgravning af kystboplads fra ældre Ertebøllekultur fremkom en stammebåd i det brednære udsnit, ca. 1,20 m under overfladen. Båden, som var i flere stykker, var ca. 6,5 m lang, 55-60 cm bred og ca. 30 cm høj. Siderne var ca. 1-2,5 cm tykke. Materialet var - lidt overraskende - bævreasp (*Populus sp.*). Båden har haft jævnt tilspidset forstavn og lige afskåret agterstavn, der har været åben. Her har der siddet et skot, der dog ikke blev fundet. Skottet har været fæstnet med små tapper, som har passet til en række lave huller indvendig i bådens sider og bund. Udhulingen er foretaget med kerneøkser. På bunden af båden, ca. 1 m fra agterstavnen, fandtes rester af et ildsted, der har været placeret på et underlag af ler og sand. I forstavnen fandtes også spor efter et tilsvarende ildsted. Inden båden blev efterladt var den flækket to steder i bagbords side. Her fandtes der to langsløbende revner, hhv. 80 cm og 180 cm lange. Sprækkerne var forsøgt repareret ved sammensyning, da der på begge sider af spalterne var boret rækker af små huller. Båden blev fremdraget på primært leje i et fundlag, der er C14 dateret til ca. 4400-4200 b.c. Denne datering stemmer også med det arkæologiske fundstof, som peger på ældste Ertebøllekultur. I skrivende stund er båden ikke C14 dateret, men en sådan ventes af foreligge senere

FHM 2718

Søren H. Andersen

Vrag - Ældre stenalder

280. Grundfør Mølle

15.06.03 Grundfør

Vandmølle

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

Ved bredden af Lilleåen undersøgte resterne af en mølledæmning og piloteringen af et møllehus mv. Dendrodateringer tyder på, at dette vandmølleanlæg er opført omkring 1700.

FHM 3573

Anne Bloch Jørgensen

H.J. Madsen

Vandmølle - Nyere tid

Skanderborg Amt

281. Dallerup

16.01.02 Dallerup

Boplads

Dyrkning

Rom./germ.

sb. 57. Mindre undersøgelse af kogestensgrube og stolpehuller. Der er tidligere pløjet en drejektiværn op på stedet.

SIM 69/1990

Knud Bjerring Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

282. Mollerup Hedegård

16.01.05 Linå

Pottemagerovn

Dyrkning

Føromersk jernalder

Udgravning af pottemagerovn anlagt i en ca. 1,8 m stor og 1,0 m dyb, omtrent cirkulær nedgravning med stejle sider. I bunden af gruben var ovnen omtrent oval, ca. 1,2 x 0,7 m stor, og til dels kantet af store sten. I ovnkammeret fandtes dele af den nedstyrtede, rødbrændte ovnkappe, og under denne - samt i gruben i øvrigt - fandtes i alt 53 kg lerkarskår, der daterer ovnanlægget til førromersk jernalder, per. I.

SIM 1/1990

Knud Bjerring Jensen

Bebyggelse - Føromersk jernalder

283. Silkeborg Hovedgård

16.01.08 Silkeborg

Glarmesterværksted

Andet anlægsarbejde

Renæssance

sb. 33. Ved en mindre undersøgelse åbnedes et 4 x 4,5 m stort felt, hvorved der inden for en række meterstore syldsten afdækkedes resterne af en ca. 4,5 m bred og mindst 4,5 m lang glarmesterværksted, der havde været opført af teglsten og ler. Talrige fragmenter af såvel brugte som halvfærdige blyprosper til vinduer, store mængder glasskår (affaldsglas) samt en glarmesters sprængjern viser entydigt, at der er tale om et glarmesterværksted, der bl.a. gennem et omfattende skårmateriale dateres til renæssancen.

SIM 67/1990

Knud Bjerring Jensen

Bebyggelse - Nyere tid

284. Tvilum

16.01.14 Tvilum

Høj, urnegravplads

Dyrkning

Y.st./y.br.

sb. 200. Udgravning af ikke registreret, overpløjet gravhøj. Den primære gravlægning, der antagelig skal dateres til enkeltgravskulturen, var forstyrret. I kanten af højen - samt især umiddelbart SØ for højfoden - fandtes i alt 26 urnegrave, en brandplet samt en kogestensgrube fra yngre bronzealder.

SIM 31/1990

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

285. Tvilum Klosterkirke

16.01.14 Tvilum

Kloster

Diverse

Middelalder

Undersøgelse på kirkegård efter rester af klosterbygningerne. Trods kirkegårdens vedvarende brug var der betydelige rester af disse. Nord for kirken påvistes nordgavlen af en bygning, formentlig et sakristi. Mod syd, hvor det egentlige kompleks havde ligget, påvistes østfløjens østmur, sydfløjens sydmur og vestfløjens vestmur. Klosteret har egentlig været betydelig større, end kirken lader ane med 3 grundmurede længer, som sammen med kirken har omgivet en klostergård på ca. 25 x 30 m. Klosterets oprindelig lettere bygninger (træ/bindingsværk) er til forskellig tid omsat i grundmur i senmiddelalderen.

SIM 30/1990

Hans Krongaard Kristensen

Kloster - Middelalder

286. Sophiendal

16.02.10 Veng

Gravplads/boplads

Dyrkning

Y.st./førrom./rom.

sb. 53. På foranledning af fundet af en rig mandsgrav fra ældre romersk jernalder foretoges en prøvegravning, hvorved fandtes 4 jordfæstegrave. Af disse var 2 nord-syd og 2 øst-vest orienterede. 3 af gravene indeholdt hver en flintflække. Der fandtes desuden en grube fra ældre romersk jernalder. Anlæggene fandtes på en sydvendt skråning tilhørende et højtliggende næs. Overfladefund fra næssets top og SØ-lige skråning viser, at der her findes boplads fra sen førromersk/ ældre romersk jernalder.

SBM 140

Mariann Hahn-Thomsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

287. Biledgaard-centret

16.03.03 Horsens

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Middelalder

I området mellem den højmiddelalderlige byvold og -grav og Skt. Jørgensgården, vest for den middelalderlige bykerne, er der foretaget en mindre udgravning. Denne viste, at området i 1300-årene og ind i 1400-årene har huset en række metalværksteder, hvoraf kun affaldslag blev påvist. En udgravet brønd synes tilkastet senest omkring år 1400

HOM 507

Jørgen Smidt-Jensen

Ole Schiørring

Kulturlag - Middelalder

288. Kirkegyde

16.03.03 Horsens

Gråbrødrekloster

Andet anlægsarbejde

Middelalder

i forbindelse med et kloakprojekt blev det for første gang muligt at undersøge dele af byens gråbrødrekloster, hvoraf kun kirken nu er bevaret og i brug. Udgravningen, der blev foretaget under ekstremt vanskelige forhold, fremdrog fundamentsrester fra klosterets østfløj samt murdele og gulve fra tilsluttende bygninger, der indtil nu viser, at klosteret antagelig har været ganske stort og med stenbygninger uden for det egentlige, firfløjede anlæg. En forsvindende lille del er undersøgt, og intet kan siges om anlæggets samlede karakter. Under fundamentene og ved siden af dem fandtes en række meget kraftige egepæle, der kan tolkes som rester fra en ældre træfløj eller en fundering af stenfløjen (området er placeret ved den middelalderlige havn og er meget fugtigt). De kraftige pæle (40-50 cm i diameter) indeholdt imidlertid kun mellem 30-40 årringe(!), hvilket gjorde en egentlig datering umulig. De få årringe tyder dog på en datering op i højmiddelalderen, hvor områdets skove kan formodes at været tyndet ud og dermed give bedre vækstbetingelser. Det arkæologiske materiale viser en datering af de undersøgte stenfundamenter til 1400-årene og antagelig i sidste halvdel af dette århundrede.

HOM 565

Ole Schiørring

Kloster - Middelalder

289. Mælketorvet

16.03.03 Horsens

Bebyggelse/brønde

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 46. I forbindelse med et nyt teaterprojekt blev der udført en større undersøgelse i et område umiddelbart uden for den middelalderlige bygrav, NV for middelalderbyens kerneområde. Hovedresultatet var en påvisning af bebyggelsesspor fra den tid, hvor der hidtil kun har været skriftlige efterretninger, nemlig 1100-årene. Der blev påvist husrester med vægge, gulve og ildsteder samt en træsat brønd. Fundmaterialet samt en dendrokronologisk datering viser en datering til sidste halvdel af 1100-årene. Over denne bebyggelse blev undersøgt en række kulturlag, der i karakter var vidt forskellige fra den ældste bebyggelse. Der var her tale om egentlige udsmids- og affaldslag, ikke iblandet bebyggelsesspor. Topografisk understøtter denne udgravning en, indtil nu, ikke klart verificeret teori om, at byen omkring 1200-1225 undergik en radikal forandring og forskydning, der bl.a. indebar anlæggelsen af den middelalderlige vold og grav samt opførelsen af det kongelige kapel, Skt. Jacob (i dag benævnt: Vor Frelsers kirke), og en egentlig udbygning og byggemodning af nye kvarterer i den østlige bydel. Disse reguleringer følger et mønster, der ellers er udpræget i byer inden for det såkaldt nordlige Hanseområde

HOM 505

Jørgen Smidt-Jensen

Ole Schiørring

Bebyggelse - Middelalder

290. Tirup

16.03.03 Horsens

Kirkegård/grøft

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Prøvegravning forud for fabriksudvidelse nord og vest for den i 1984 totalt udgravede kirke og kirkegård (AUD 1984, s. 90). Undersøgelserne skulle afklare, om der fandtes bebyggelsesspor fra en tilhørende landsby. Dette var ikke tilfældet. Derimod påvistes 2 i 1984 delvist udgravede middelalderlige grøfters videre forløb mod nord.

HOM 543

Jakob Kieffer-Olsen

Orla Madsen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

291. Nim

16.03.05 Nim

Høje

Råstof

Bronzealder

sb. 67. Udgravning af 4 overpløjede høje. De 3 af højene var totalt nedpløjede, medens den fjerde, hvori der i 1957 var udgravet en rig bulkistegrav fra per. II af ældre bronzealder, var bedre bevaret. Højen var aflang, 22 m lang og 15,5 m bred, orienteret øst-vest. Randstenskæderne fra muligvis 2 faser var bevaret mod nord, NV, øst og SØ. Centralt var der spor af 3,5 x 1,3 m stor øst-vest orienteret stenomsat plankekiste. Der var ingen oldsager bevaret. Ud over primærgraven undersøgtes 3 brandgrave antagelig alle fra yngre bronzealder. Den ene af disse var en urnegrav med låg hensat i en lille stenkiste

HOM 482

Orla Madsen

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

292. Tamdrup

16.03.06 Tamdrup

Gård

Dyrkning

Vikingetid

sb. 93. I fortsættelse af Vejle Museums udgravninger fra 1984 (AUD 1984, s. 90), undersøgtes ca. 1.300 m² af en bebyggelse fra sidste halvdel af 1000-årene. Blandt anlægssporene var 2 små hustomter, hver 7-8 m lange, markeret af vægstolper, indgang i vestenden og åben østgavl, samt en del gruber med skår, tenvægt, hestesko m.m. Sammenholdt med 1984 udgravningen drejer det sig sandsynligvis om udhuse fra en stor gård, som har ligget umiddelbart vest for den store Tamdrup kirke. Der synes således at være tale om samme bebyggelsesmønster som Lisbjerg kirke og Gødvad kirke (AUD 1989, 321 og 241)

HOM 483

Orla Madsen

Bebyggelse - Vikingetid

293. Bryrup Kirke

16.04.01 Bryrup

Kirke

Diverse

Middelalder

I en smal rende til fremføring af varmerør i skibets nordside blev der afdækket et lille parti af en blystøbergrube, der var overlejret af resterne af et middelalderligt(?) teglstensgulv.

NM II 888/90

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

294. Vinding

16.04.10 Vinding

Høj

Dyrkning

Y.st./æ.rom.

Undersøgelsen viste, at højen var opført over en bundgrav fra enkeltgravskultur. Tæt op til stenaldergraven var der centralt i højen anlagt en ca. 3,9 x 2,2, m stor jordfæstegrav fra ældre romersk jernalder. Denne grav rummede 9 lerkar, 2 jernknive samt et smykkeudstyr bestående af en sølvfibula, 2 bronzefibler, 2 sølvtrådsperler, 2 glasperler, 1 s-hægte af sølv, 4 bronzenaale med forsøvede hoveder, 1 bronzenaal samt 1 bæltespænde af bronze. I området omkring den gravlagtes hoved fremkom et massivt lag af frø af dunhammer.

SIM 28/1990

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

295. Voerladegård

16.04.11 Voerladegård

Boplads

Andet anlægsarbejde

Y.rom./æ.germ.

sb. 7. Forud for anlæggelse af spildevandsledning udgravedes ca. 1.500 m² af en yngre romertids/ældre germanertidsbebyggelse. Der kunne i det undersøgte tracé påvises 7 hegnsforløb og 2 hustomter. Desuden udgravedes en del gruber, hvoraf 2 kunne dateres til tidlig førromersk jernalder. Udgravningen var ikke tilstrækkelig til at fastlægge bebyggelsens størrelse og karakter. De udgravede hegn viser dog, at der er mindst 2 faser repræsenteret

HOM 547

Orla Madsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

296. Voerladegård

16.04.11 Voerladegård

Gruber

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 84. I forbindelse med anlæggelse af spildevandsledning udgravedes 3 meget keramikrige gruber fra førromersk jernalder, per. I. Gruberne må stamme fra en nærliggende bebyggelse.

HOM 551

Orla Madsen

Grube - Førromersk jernalder

297. Vasegården

16.05.07 Ovsted

Grube

Naturgas

Midd./nyere tid

Mindre udgravning i et område, hvor der over en lang periode var fundet store mængder keramik. Ved undersøgelsen blev i en grube fremdraget en mængde keramik, især gryder og fade. Gruben, hvis indhold må sættes til en gang i 1500-årene, har været omrodet i tiden herefter.

SBM 123

Jens Ingvordsen

Grube - Middelalder

Grube - Nyere tid

298. Hedegård

16.06.01 Ejstrup

Gravplads/boplads

Dyrkning

Førrøm/æ.rom./y.rom./æ.germ.

sb. 200. Fortsatte udgravninger af meget rig, sen førromersk/ældre romersk jernalders gravplads (AUD 1989, 330). I 1990 udgravedes eller optoges 25 grave i præparat i et 1.600 m² stort felt. Gravene var knap så rige, som de i 1989 undersøgte, men der er dog mindst 3 våbengrave til stede. I 1990 udgravedes også den ene af de 3 grave med importsager, som blev optaget som præparat i 1989. Denne grav (A 1136) havde et bronzefad som urne. Under fadet lå 2 helt ens 45 cm lange knive. Fadet er en yderst sjældent forekommende type. Der kendes således kun yderligere 2 kar af denne type fra Det frie Germanien. Fadet er af Eggert type 94, den såkaldte Dobbin type. Ved siden af gravene udgravedes et antal hustomter og hegnsløb fra den yngre bebyggelse (yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder), som dækker en del af gravpladsen

HOM 151

Orla Madsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

299. Kromandens Skov

16.06.05 Nørre Snede

Høj/grube

Vejanlæg

Førromersk jernalder

sb. 19. I forbindelse med vejudvidelse eftersøgte en overpløjet høj, som må være totalt fjernet. Umiddelbart nord for højen udgravedes en keramikrig grube fra tidlig førromersk jernalder.

HOM 523

Orla Madsen

Grube - Førromersk jernalder

Gravhøj - Udateret

Gravplads/grav - Udateret

300. Rønbjerg

16.06.06 Them

Jernudvinding

Diverse

Middelalder

sb. 365. Ved en mindre undersøgelse påvistes i et uberørt skovområde en ca. 4 x 5 m stor og 0,2-0,3 m høj, kompakt slaggedyngne fra jernudvinding.

SIM 29/1990

Knud Bjerring Jensen

Jernudvinding - Middelalder

Vejle Amt

301. Højrup

17.02.04 Herslev

Gravplads/høj

Dyrkning

Y.rom/vik.

sb. 33. Fortsat udgravning omkring overpløjet høj (AUD 1989, 334). Ingen spor efter gravanlæg i højen på trods af højfyld bevaret i en tykkelse på op til 0,20 m. I højens periferi kraftige stolpehuller stående i en cirkel med en diameter på 12 m omkring et tilsvarende centralt stolpehul. I 1990 blev den del af lokaliteten, som ligger på det berørte areal, færdigudgravet. Den er nu afgrænset mod nord og øst. Hovedparten af gravene ligger SØ for den overpløjede høj, ganske få mod nord og vest. I alt er udgravet 9 urnegrave fra yngre romersk jernalder uden gravgods, dateret på baggrund af lerkarrene, samt 52 jordfæstegrave fra vikingetid. Det er den største kendte vikingetidsgravplads i Vejle amt. Jordfæstegravene kan deles i 3 kategorier: 1. uden kistespor, 2. med spor efter et par sidefjæle, 3. grave med tydelige spor efter en plankekiste. Godt halvdelen var uden gravgods. Resten indeholdt hver en jernkniv, enkelte et par andre genstande. Eksempelvis indeholdt en grav foruden jernkniven et lerkar samt en tenvægt, en anden et bæltespænde af jern og bronze samt ildstål, en tredje et bæltespænde samt et par glasperler. Desuden grave med endnu ikke bestemte genstande, som er under konservering

VKH 1395

Dorthe Kaldal Mikkelsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

Gravhøj - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

302. Kolborg

17.06.01 Egtved

Vejdæmning

Diverse

J./midd.

sb. 303. Fortsat undersøgelse (AUD 1989, 341) af vejdæmning over Vejle ådal med faser fra 3. årh. e.Kr. til i dag. Der er foretaget undersøgelser med henblik på fastlæggelse af oprindeligt terræn og som forberedelse til større geofysisk kortlægning i 1991. Museet gennemfører undersøgelsen i samarbejde med Rigsantikvarens Arkæologiske Sekretariat og Geologisk Institut, Aarhus Universitet

VKH 1277

Jens Erik Lund Olsen

Mogens Schou Jørgensen

Vej/bro - Jernalder

Vej/bro - Middelalder

Ringkøbing Amt

303. Haderisgård

18.02.04 Haderup

Boplads

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 165. På en sandet mark skrånende mod Haderis Å er tidligere lokaliseret 4 gruber med skår fra kar tilhørende enkeltgravskulturen. I området anlagdes et større system af prøvegrøfter med maskine. Skønt der var gode jagttagelsesforhold fandtes intet - intet!

HOL 20.032

Palle Eriksen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

304. Bjørnkærgård

18.02.09 Sevel

Boplads/jernudvinding

Diverse

Førrøm./æ.rom.

sb. 693. En del bopladsspor i form af stolperækker, gruber, en hustomt med kulturlag m.m. afdækkedes. En del anlæg undersøgtes især med det formål at få dateret pladsen. En jernudvindingsovn af tidlig type med slaggegrube ved siden af ovnen udgravedes. Ovnen er med slaggegruben ca. 1,75 x 0,70 m. Selve ovnrummet var ca. 0,80 m langt. Ovnen var forholdsvis velbevaret, idet lerkappen var bevaret i op til 16 cm højde. Undersøgelsen foregik i samarbejde med Olfert Voss fra Nationalmuseet.

HOL 20.018

Lis Helles Olesen

Bebyggelse - Førrømersk jernalder

Kulturlag - Førrømersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

305. Fjorddal, Bukkær

18.03.02 Assing

Høj

Diverse

Yngre stenalder

sb. 273. I en næsten helt nedpløjet gravhøj fandtes 2 grave fra enkeltgravskulturen. Ca. 20 cm under den gamle overflade var en 3,0 x 1,7 m stor grav med en 13 cm lang stridsøkse af C-type. Derover var en grav med 11 ravperler. Højens 1. fase var ca. 8 m i diameter. Højens 2. fase havde en delvist bevaret stenkreds på godt 12 m i diameter. Ved højfoden mod SV var et 1,8 x 0,5 m stort område med et tykt lag flintaffald. Ved højfoden fremkom desuden rester af mindst 10 ornamenterede lerkar, de fleste i den SØ-lige fjerdedel og enkelte mod nord, NV og SV. Skårene lå overvejende uden for 1. højfase, enkelte lå på overfladen under denne høj. Skårene er fra enkeltgravskulturen.

HEM 1512

Hans Rostholm

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

306. Pilgård

18.04.01 Brejning

Teglovn

Dyrkning

Nyere tid

sb. 217. 5,5 x 4,5 m stor bondeteglovn. Fundamentet bestod af flade marksten lagt i en bredde på 70 cm på de 3 sider, mens indfyringssidens fundament var dobbelt så bred og hævet 10 cm. Ovnrummet havde haft let buede sider og var 3,3 x 3,3 m stort. Gulvet var lagt af itugåede mursten og havde 2 murede askerender. I forlængelse af disse var der 2 indfyringskanaler gennem forsidens brede fundament. Kampestensfundamentet var dækket af ler, som var de nederste og sidste rester af ovnens mure, som var opført af soltørrede, ubrændte sten.

RIM 6999

Jens Aarup Jensen

Bebyggelse - Nyere tid

307. Vantinggård

18.04.01 Brejning

Hustomt

Naturgas

Nyere tid

Besigtigelse og opmåling af opløjet hustomt fundet ved dybdepløjning forud for anlæggelse af nyt læhegn. Et mindre stenlag har sikkert dannet underlag for en pottkakkelovn. Fundmaterialet omfatter skår, vinduesglas, lerklining mv. På ældste målebordsblad (fra 1817) er der ikke markeret bebyggelse her. Måske er der tale om et rakkerhus på grund af den øde beliggenhed.

RIM 6962

Jens Aarup Jensen

Bebyggelse - Nyere tid

308. Østerkær

18.04.03 Hee

Kulturlag

Dyrkning

Y.br./førrom.

sb. 33. Ved en mindre udgravning omkring en 80 cm stor sten fandtes et påført lerlag i området ved stenen. Lerlaget var overlejret af et tyndt kulturlag indeholdende skår og knusesten. Datering: overgangen mellem bronzealder og jernalder. Beliggenheden atypisk. Der fandtes også en lille grube, evt. stolpehul.

RIM 6945

Jens Aarup Jensen

Kulturlag - Yngre bronzealder

Kulturlag - Førromersk jernalder

309. Nygade

18.04.10 Ringkøbing

Kulturlag/ard-/pløjesor

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 11. I forbindelse med nedrivningen af et hus blev der foretaget en mindre prøvegravning på grunden. I det 3 x 1 m store felt fandtes i undergrundens overflade, 1,4 m under terræn, dyrkningsspor. Herover fandtes et 80 cm tykt lag, der var meget ensartet og indeholdt en del skår af sortgods med udadbøjet rand, kuglepoter. Skårene kan dateres til 1200- og/eller 1300-årene. En større undersøgelse forventes gennemført i 1991

RIM 7009

Palle Eriksen

Kulturlag - Middelalder

Ager/mark - Udateret

310. Nørhede I

18.04.12 Sønder Lem

Høj

Naturgas

Bronzealder

sb. 8. 4 grøfter, 1 i hvert verdenshjørne, blev anlagt ind i siden af en stor, overpløjet gravhøj for at konstatere dens oprindelige udstrækning. Højen, som er knap 2 m høj, har haft en oprindelig diameter på 28 m. Meget våd højfyld. Da arealet skal tilplantes til skov, er højens oprindelige størrelse fastslået, så den kan friholdes for beplantning.

RIM 6899

Palle Eriksen

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

311. Nørhede II

18.04.12 Sønder Lem

Megalitanlæg

Naturgas

Yngre stenalder

sb. 44. En langdysse, der nu var fuldstændigt sløjfet, kunne ikke konstateres ved prøvegravning. I 1883 var den ca. 20 m lang, 8 m bred og 1 m høj. Allerede da var den stærkt forstyrret, og kun en del randsten var bevaret.

RIM 6899

Jens Aarup Jensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

312. Brændegård

18.04.14 Torsted

Boplads

Naturgas

Førromersk jernalder

sb. 161. På grund af dybdepløjning forud for anlæggelse af nyt læhegn var der opløjet skår. En mindre undersøgelse viste, at de mange skår sandsynligvis stammede fra en grube. Dog kan det ikke afvises, at der er tale om en digevolding i forbindelse med en jernalderager, der tidligere er registreret på stedet. Af oldsager fandtes skår fra periode II og knusesten.

PIM 7005

Palle Eriksen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

313. Vandborg

18.05.02 Borbjerg

Brandgrav/grube

Dyrkning

Y.st./j.

sb. 143. Umiddelbart SSV for foden af en overpløjet høj udgravedes en brandplet med brændte ben, en jernnål og lerkarskår. Brandpletten lå i den sydøstlige del af en 1,4 x 1,0 m stor gravgrube eller grube. Heri lå et lerkar fra sen enkeltgravskultur spredt i hele gruben. Gruben var 60 cm dyb og uden kistespor.

HOL 20.067

Bodil Nørgaard

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Jernalder

314. Vester Gimsing

18.05.05 Gimsing

Gruber

Naturgas

Førromersk jernalder

Over en strækning på 13 m i naturgastracéet udgravedes 7 gruber fra formodentlig tidlig førromersk jernalder. Der er tale om affaldsgruber, bortset fra en enkelt, som havde et kompakt lag af ildskørnede sten langs bund og kanter.

HOL 20.063

Lis Helles Olesen

Grube - Førromersk jernalder

315. Krunderup

18.05.12 Navr

Høj

Vejanlæg

Y.br./udateret

Ved udgravning af halvdelen af en overpløjet høj fandtes to stensatte grave uden fund, samt fire urnegrave. I urnerne fandtes en ragekniv, en dobbeltknap, en snoet bronzering og et ubestemmeligt bronzestykke.

HOL 20.047

Lis Helles Olesen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravhøj - Udateret

316. Roesgård

18.07.14 Rom

Høj

Råstof

Yngre bronzealder

I en høj 18 m i diameter og 0,6 m høj, hvoraf ca. halvdelen var fjernet lige før undersøgelsen, fandtes 2 sekundære grave, hvoraf den ene var en stenlægning med brændte ben og en ragekniv. Graven skal dateres til yngre bronzealder. I højmidten fandtes ingen spor af grave

HOL 16.197

Palle Eriksen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

317. Nr. Felding kirke

18.08.04 Nørre Felding

Boplads

Dyrkning

Vikingetid

sb. 229. Fortsættelse af udgravning fra 1989 (AUD 1989, 359). 3 langhuse, 3 grubehuse og adskillige hegn udgravedes, samtidig med at der gravedes søgegrøfter for at få en afgrænsning af bebyggelsen. Den synes at strække sig over et areal på 100 x 300 m. Fladeafdækningen i 1989 og 1990 har givet to gange to beboelseshuse, der afløser hinanden, samt to staldbygninger, der enten er samtidige eller afløser hinanden. Hegnene knytter langhusene sammen, så man må formode, at der er tale om hjørnet af 2 gårdsanlæg. Det største beboelseshus er op til 35 m langt. Langhusene synes alle at være fra midten eller den senere del af 1000-tallet. Grubehusene er ældre end langhusene og fra før år 1000. Bebyggelsen ligger omkranset af hegn ind til 50 m nord for kirken

HOL 16.265

Lis Helles Olesen

Bebyggelse - Vikingetid

Ribe Amt

318. Bække Mark

19.01.02 Bække

Grave

Diverse

Førrom./æ.rom.

Tilsyneladende under flad mark fandtes ved hegnsrydning en urnegrav, en brandplet og en jordfæstegrav. Ved den opfølgende rekognoscering efter pløjning blev yderligere påvist og undersøgt 9 anlæg. Pladsen er beliggende på en jævn, nordvendt, sandet mark med leret, stenrig grund. Jordfæstegraven: Graven var dækket af en kompakt stenlægning i flere skifter. Under denne afdækkedes et usædvanligt spor i form af et smalt ildsted i nedgravningens længdeakse. Gravbunden med formuldede kistespor stod 2,60 m under jordoverfladen og indeholdt ingen knogler eller spor af den gravlagte. Eneste genstand var en stærkt forrustet, omtrent helt nedbrudt og ubestemmelig jerngenstand. Urnegrav 1: Velbevaret urne og tre bikar. Foruden de brændte ben indeholdt urnen en enægget jernkniv med snoet greb og øsken, en jernnål, en lille kuglehovednål med enkeltstnoet stav, samt små brudstykker af bronzetråd og en ubestemmelig genstand. Urnegrav 2: Velbevaret urne og 9 bikar, lerkar, skåle og kopper. Urnen indeholdt en jernfibél og en 20 cm lang enægget jernkniv. Begge urnegrave daterer sig til sen førromersk jernalder. Løsfund af keramik og brudstykker af bronzefibél kan dateres til ældre romersk jernalder. På lokaliteten er undersøgt yderligere 9 delvist sønderpløjede anlæg, kogegruber/ildsteder og brandpletter uden daterende genstande. Af brandpletterne er kun bevaret lidt af bundfyldskifterne og lidt brændte ben. Ved undersøgelsen kunne det konstateres, at flere anlæg, især højtliggende brandpletter er delvist bortpløjet. Da urnegravene tilsyneladende er dybere nedgravet, vil det endnu være muligt at undersøge disse i omtrent urørt leje. Museet vil genoptage rekognosceringerne på lokaliteten og planlægger udvidet undersøgelse af det omgrænsede gravfelt.

HBV 207

Svend Aage Knudsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

319. Dollerup

19.01.08 Skanderup

Enkeltgård

Råstof

Vikingetid

sb. 54. Total undersøgelse af enkeltliggende gård med 4 faser fra omkring år 900. Hovedbygningen, der på et tidspunkt var 28 m lang, havde buede vægge. Samtidig har der været indtil 4 treskibede bygninger, et grubehus og en brønd. Bygningerne har ligget inden for et areal på ca. 3.500 m². Der er endvidere udgravet tre grubehuse. Fundmaterialet udgøres af ten- og vævevægte, basaltlava og keramik, hovedsagelig fra halvkuglekar. Endvidere er der fundet en hel del metalgenstande af forskellig art, af hvilke nogle kunne tyde på tilstedeværelse af håndværkere. En del af metalgenstandene er fundet ved hjælp af metaldetektor. Endelig bør nævnes fund af korn samt knogler fra ko, hest og får

MKH 705

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Vikingetid

320. Lille Darum

19.02.02 Darum

Ardspor/boplads

Naturgas

Æ.j./y.j./vik.

sb. 58. Ved en mindre undersøgelse på toppen af en mark, der skræner mod vest ned mod Sneum Å, blev der, under det moderne pløjelag, konstateret et 20 cm tykt pløjelag med ardspor i bunden. Spredt i pløjelaget fremkom keramik, som daterer pløjeaktiviteten til førromersk jernalder, per. III/ældre romersk jernalder. Ved markrekognoscering umiddelbart nord for feltet fandtes mængder af opløjet keramik samt enkelte knusesten, indicerende en mindre bebyggelse fra førromersk jernalder, per. III/ældre romersk jernalder. Ved undersøgelsen fremkom ligeledes enkelte løsfund fra yngre jernalder/vikingetid i form af få stykker keramik, basaltlava samt en skiferhvæssesten

ASR 894

Claus Feveile

Ager/mark - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Ager/mark - Romersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Andre anlæg/diverse - Yngre jernalder

Andre anlæg/diverse - Vikingetid

321. DSB øst 2

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Brandgrave/befæstning

Diverse

Germ./vik.

sb. 97. I forbindelse med jagten på Ribes vikingetidige bygrænse er der foretaget en prøvegravning. Herved fremkom 1, muligvis 2, brandgrave - antagelig fra 8. århundrede. Desuden påvistes bygrøften fra det 9. århundrede, der tidligere er fundet ved Rosenallé (AUD 1989, 370) og Ribelund. Det kunne konstateres, at bygrøften på dette sted har været forsynet med en lille vold på indersiden.

ASR 937

Claus Feveile

Stig Jensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Vikingetid

Gravplads/grav - Vikingetid

322. Posthuset

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Germ./vik.

Forud for anlæggelse af et nyt posthus blev der udgravet en ca. 45 m lang grøft med en bredde på 2 m. Herved berørtes 8 værkstedspareller beliggende op mod en langsgående inddeling af markedspladsen. Markedspladsen kan på stedet følges fra ca. 700 til ca. 850. Bemærkelsesværdigt er fundet af ca. 50 sceattas og 6 Hedebymønter. Desuden kan nævnes mere end 1.000 støbeformsfragmenter, store mængder glas og rav, importeret keramik og meget andet. Som en speciel gruppe kan fremhæves 3 antikke gemmer fra 2.-3. årh. samt en glasamulet med en indstemplet løvefremstilling fra 4. årh.

ASR 9

Claus Feveile

Stig Jensen

Kulturlag - Germansk jernalder

Kulturlag - Vikingetid

323. Ribelund

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Bebyggelse/befæstning

Andet anlægsarbejde

Germ./vik./midd.

sb. 63. Forud for byggeri udgravedes et areal på ca. 1.400 m². Her fremkom rester af 8 stolpebyggede huse, 4 grubehuse, 1 brønd, 1 hegn og 1 vej fra 8. og 9. årh. Desuden påvistes bygrænsen i form af en bred grøft fra 9. årh. (AUD 1989, 370). Tværs gennem området fandtes endvidere en 12 m bred og 2 m dyb voldgrav forsynet med en 8 m bred vold. Det imponerende forsvarssystem, der kunne følges over ca. 200 m, skal antagelig placeres i 1000-årene

ASR 926

Claus Feveile

Stig Bergmann Møller

Bebyggelse - Vikingetid

Vej/bro - Vikingetid

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

324. Riberhus

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Gem/vik./midd.

sb. 40. I forbindelse med ombygning af plejehjemmet undersøgte et ca. 350 m² stort område. I et kulturlag fra 8. årh., hvoraf udgravedes ca. 40 m². fremkom et stort oldsagsmateriale, heriblandt 25 sceattas. Under dette lag var oven på vækstlaget påført et op til 80 cm tykt lag af undergrundssand. Samme sandlag påvistes ved lb.nr. 322 ca. 45 m mod vest og kan uden tvivl sættes i forbindelse med etableringen af markedspladsen omkr. 710.

ASR 951

Claus Feveile

Stig Jensen

Kulturlag - Germansk jernalder

Kulturlag - Vikingetid

Kulturlag - Middelalder

325. Seminarievej

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

sb. 67. Forud for anlæggelse af et butikscenter foretoges en udgravning af det 700 m² store område, der blev berørt af byggeriet. Undergrundens overflade blev påvist fra kote 1,50 til 2,90 m over DNN og faldt markant ned mod den oprindelige eng ved Tved Å. På området fremkom en række gruber og stolpebyggede anlæg fra tidlig middelalder. Derudover kan nævnes en brønd fra tidlig vikingetid og en hustomt fra 1000-årene

ASR 863

Claus Feveile

Stig Jensen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Grube - Middelalder

326. Smalleslippe

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Ca. 1150-1300

Forud for et nybyggeri med ødelæggende pælefundering gennem fundrige kulturlag undersøgte disse via en kompenserende udgravning. Udgravningen, der betjente sig af metalgravkasser, skete i det område af det middelalderlige Ribe, som er dannet ved opfyldning af åbassinet fra åens vestre bred. Ældste erkendte ganglag lå i kote 2,5-2,67 DNN, på tag af vandpræget opfyldning, der undersøgte ned til kote 1,2 DNN. Den i toppen afgravede lagserie afsluttedes i ca. kote 5,00 med anlæggelsen af en brønd med trætonde, keramisk dateret til efter 1300. Lagfølgen bestod af vekslende gulv- og afretningslag med et rigt fundstof, heriblandt en ekstremt høj andel af importeret keramik. Dendrokronologisk såvel som keramisk datering af stratifikationen beskriver udviklingen ca. 1150-1300. På denne baggrund må den tidlige ibrugtagning af dette byområde fremhæves

ASR 941

Lene B. Frandsen

Per Kristian Madsen

Kulturlag - Middelalder

327. Grønnegård

19.05.03 Esbjerg

Huse/bebyggelse/grave

Plantning

Y.st./br./j.a./vik./midd.

sb. 176. Undersøgelse af ca. 60.000 m² forud for plantning af Østskoven. De ældste fund udgøres af spredte gruber og fyldskifter fra enkeltgravskulturen samt to huse fra denne. Husene har haft midtsulekonstruktion, og det ene havde en nedgravet østende. Her fandtes flintafslag, potteskår, en knækket stridsøkse og en pilespid af flint. Endvidere fandtes der ca. 75 m fra det ene hus en grav anlagt i en naturlig forhøjning. Graven, der var dækket af stenlag, dateres ud fra en flintdolk til senneolitikum. Fra midten af bronzealderen er store velbyggede huse i højremskonstruktion, og i husene findes kogestensgruber. Det drejer sig om en enkeltgård, der med 18 huse kan følges gennem 6 faser. I yngre bronzealder er husene mindre og af en anden konstruktion; kogestensgruberne er nu placeret uden for husene. I førromersk jernalder er der stadig tale om enkeltgårde. Kogestensgruberne er rektangulære og findes i tilknytning til den enkelte gård. I størstedelen af perioden 500 f.Kr.-400 e.Kr. synes bebyggelsen af være sporadisk, men spredte urnegrave fra ældre romersk jernalder viser bebyggelse i nærheden. I yngre jernalder og vikingetid findes store indhegnede gårde, ca. 4 på samme tid, og spredte slaggegruber vidner om jernudvinding. Bebyggelsen er dog i dette tidsrum ikke afgrænset. Endelig er der fundet et gravfelt fra yngre romersk jernalder og ældre germansk jernalder, i alt ca. 70 grave, oftest med et ret ensartet indhold, 1-2 lerkar, kniv, remspænde og 1-2 fibler. Enkelte grave er dog rigere, således en der lå ca. 100 m fra de øvrige. Denne grav fra 3. årh. e.Kr. indeholdt 3 lerkar, jernkam, kniv, remspænde, kæde af rav- og glasperler samt en snoet fibula. I øvrigt ligger gravene fordelt i små klynger som på andre stort set samtidige gravpladser i området.

ESM 1661

Palle Siemen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

328. Sønder Novrupvej

19.05.03 Esbjerg

Boplads

Naturgas

Ældre jernalder

sb. 265. Prøvegravningen viste bosættelsesspor fra ældre jernalder. Området er ikke udgravet endnu

ESM 1525

Arne Hedegaard Andersen

Palle Siemen

Bebyggelse - Ældre jernalder

329. Uglvig

19.05.03 Esbjerg

Bebyggelse

Plantning

Y.st./ y.br./ æ.j./midd.

sb. 269. Prøvegravning forud for plantning ca. 500 m syd for Grønnegård (AUD 1989, 371).

Undersøgelsen viste spor efter 1-2 dårligt bevarede huse allerede i enkeltgravetid. I et stolpehul tilhørende et af disse fandtes skår fra et retvægget bæger samt korn. Endvidere er der bopladsgruber fra yngre bronzealder og begyndelsen af ældre jernalder; fra sidstnævnte periode også slaggegruber. Tiden omkring Kristi fødsel og 4.-5. årh. er repræsenteret ved husrester, medens der foreløbig ikke er bebyggelsesspor fra yngre jernalder og vikingetid. Skriftlige kilder fra sen middelalder oplyser om en enkeltgård eller en dobbeltgård, men i øvrigt er der kun fundet spredte spor efter middelalderlig bebyggelse.

ESM 1658

Palle Siemen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

Bebyggelse - Middelalder

330. Næsbjerg Kirke

19.05.09 Næsbjerg

Kirkegårdsdige

Andet anlægsarbejde

Middelalder

Etablering af et nyt lågeparti medførte et mindre indgreb i det gamle kirkegårdsdige. En undersøgelse viste, at der inde i det nuværende stendige fandtes en græstørsvold, der formentlig repræsenterer den tidligste, permanente indhegning af kirkegården. Under volden sås en grøft, der synes at have samme forløb som volden, og som kun kan have stået åben i ganske kort tid, før græstørvsdiget blev opført.

NM II 575/90

Knud J. Krogh

Kirke/Kirkegård - Middelalder

331. Sneumgårdsvej

19.05.11 Sneum

Urnegrav

Diverse

Ældre romersk jernalder

sb. 62. Undersøgelse af en urnegrav indeholdende en ca. 40 cm høj urne med lodrette, sortmalede striber på en del af bugen. Den indeholdt foruden brændte ben en let S-svajet jernkniv, en bronzefibel og en jernnål. Endvidere var der pakket en del skår af andre kar i et trækulslag ned langs gravgrubens sider. Fra samme sted er der i 1920-30'erne indleveret andre urner til museet.

ESM 1692

Ingrid Stoumann

Gravplads/grav - Romersk jernalder

332. Allerup

19.05.11 Sneum

Landsby

Naturgas

Middelalder

sb. 63. De arkæologiske undersøgelser af det 17 m brede gastracé gennem Allerup nord for præstegården viste bebyggelsesspor fra middelalderen i form af flere huse. Dertil kom toftegrøfter, gruber og brønde. Ved udgravningerne fandtes kun ganske få genstande, for det meste potteskår, som viser, at bebyggelsen er fra 1300-1400-tallet

ESM 1769

Arne Tubæk Naamansen

Palle Siemen

Bebyggelse - Middelalder

333. Engesvang

19.05.13 Tjæreborg

Enkeltgård

Naturgas

Ældre jernalder

sb. 69. Prøvegravning af området viste bebyggelsesspor fra midten af jernalderen i form af en enkeltgård i flere faser.

ESM 1789

Arne Tubæk Naamansen

Palle Siemen

Bebyggelse - Ældre jernalder

334. Krosgård

19.05.13 Tjæreborg

Gård

Råstof

Ældre jernalder

sb. 73. Prøvegravning og udgravning af et mindre felt påviste rester af en gård fra 4.-5. årh. e.Kr. I det afdækkede område fandtes 1-2 faser af gården. Bevaringstilstand og udseende svarer nøje til den gård, som blev undersøgt på en nærliggende lokalitet

ESM 1766

Arne Tubæk Naamansen

Palle Siemen

Bebyggelse - Ældre jernalder

335. Sønderby I

19.05.13 Tjæreborg

Gruber

Naturgas

Y.br./æ.j.

sb. 71. Udgravningen viste spredte gruber fra yngre bronzealder og jernalder samt et dårligt bevaret langhus fra 4.-5. årh. e.Kr. Der er formentlig tale om en enkeltgård beliggende ca. 800 m syd for en større landsby fra samme tidsrum

ESM 1787

Arne Tubæk Naamansen

Palle Siemen

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Grube - Jernalder

336. Sønderby 11

19.05.13 Tjæreborg

Gruber, kulturlag, hus

Naturgas

Ældre jernalder

sb. 70. I gastracéet fandtes der spredte gruber samt et kulturlag fra tiden omkring Kristi fødsel. Tæt op til landevejen Esbjerg-Ribe fandtes et hus fra slutningen af førromersk jernalder. Huset ligger ca. 500 m fra den gammelkendte lokalitet Roborg, hvor Esbjerg Museum i 1960'erne udgravede en lignende bebyggelse

ESM 1788

Arne Tubæk Naamansen

Palle Siemen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

Kulturlag - Ældre jernalder

337. Tjæreborg præstegård

19.05.13 Tjæreborg

Bebyggelse

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 72. Ved prøvegravning fandtes bebyggelsestyper fra middelalderen i form af toftegrøfter, stolpehuller til huse og et kulturlag. Ud fra strukturen af anlæggene er der formentlig tale om to gårde

ESM 1801

Palle Siemen

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

338. Snorup

19.08.04 Tistrup

Slaggegruber/smedje/boplads

Dyrkning

Y.rom./germ.

sb. 103. I 1990 fortsattes undersøgelserne i Snorup jernudvindingsområdet (AUD 1989, 373) på den NØ-lige plads, hvor der blev afdækket 1.030 m². Der blev fundet 185 slaggegruber, og i det SØ-lige hjørne af pladsen lå en smedje med plankonvekse slagge og hammerskæl. Hertil bopladsstyper med lerkarskår, ældre germansk jernalder, og rækker af stolpehuller, som i de tilfælde, hvor det kunne konstateres, var yngre end slaggegruberne. Ved rekognosceringer er der nu lokaliseret 10 jernudvindingspladser i Snorup inden for et område på 500 x 500 m, hvoraf 2 1/2 plads med ca. 450 slaggegruber foreløbig er kortlagt. Det antages, at det samlede antal slaggegruber i området vil være 1.000-2.000 svarende til en produktion på 40-80 tons jern

VAM 1068

Lene B. Frandsen

Olfert Voss

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinde - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Jernudvinde - Germansk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

Jernudvinde - Jernalder

Haderslev Amt

339. Tornum

20.01.03 Lintrup

Gravhøj

Dyrkning

Y.st/br.

sb. 161. Udgravning af del af en stor gravhøj. Inden for det centrale højafsnit er der undersøgt tre grave, den ældste fra yngre undergravstid og den yngste fra ældre bronzealder, per. I. Der resterer flere grave i højen, og udgravningen fortsætter i 1991

HAM 1063

Per Ethelberg

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

340. Rødding Nord

20.01.04 Rødding

Boplads/gravplads

Vejanlæg

Førrom./æ.rom./y.rom.

Ved undersøgelsen, der bestod af en regulær udgravning i vejtracé, samt efterfølgende prøvegravning på udstykningsområde, blev der påtruffet anlægsspor fra førromersk jernalder, per. I-II med fem treskibede langhuse og seks staklader. Fra ældre romertid stammer tre N-S orienterede jordfæstegrave, og spor fra yngre romertid omfatter dele af mindst to gårdsanlæg, samt seks jordfæstegrave.

HAM 2422

Per Ethelberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

341. Harreby

20.01.07 Sønder Hygum

Langhøje

Naturgas

Yngre stenalder

Umiddelbart vest for den fredede Harrebygravplads, der består af en jordgrav og tre nedgravede dyssekamre under flad mark, udgravet af C.M. Lund og Therkel Mathiassen i 30'erne, samt en 53 m lang, trapezformet langhøj med et dyssekammer i den brede ende udgravet i 1983, udgravedes i sommeren yderligere to grave beliggende i den brede ende af to, paralleltliggende, trapezformede langhøje på 40 m længde. Disse to har indesluttet de i 30'erne undersøgte grave, og der har således ikke her eksisteret enkeltliggende dyssekamre under flad mark. Ud for den ene af gravene fandtes skår af mindst tre lerkar, det ene et øskenbæger, ornamenteret i Fuchsbergstil.

HAM 1608

Erik Jørgensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

342. Højgård

20.02.01 Gram

Boplads

Råstof

Y.st./æ.br.

sb. 170. Færdiggørelse af den snart mangeårige udgravning af bopladsen ved Højgård. Der udgravedes en husklynge bestående af fire huse fra senneolitikum til ældre bronzealder, per. II, heriblandt påvistes et toskibet langhus fra senneolitikum. Der er nu i alt på bopladsen udgravet 30 hustomter, visende bopladskontinuitet fra senneolitikum til yngre bronzealder. Desuden er der udgravet tre grupper af jordfæstegrave og et urnegravfelt daterende sig til førromersk jernalder, per. IIIb og begyndelsen af ældre romersk jernalder

HAM 1706

Per Ethelberg

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

343. Kroglund

20.02.01 Gram

Gravplads

Dyrkning

Y.st./Førrom.

sb. 114. Stærkt nedpløjet tuegravplads på lav sandet holm umiddelbart nord for Gram å. Der blev undersøgt 50 urnegrave, der alle kan dateres til førromersk jernalder, per. I. På den nordlige del af pladsen fandtes 11 urner omgivet af mere eller mindre intakte ringgrøfter, disse urner var placeret i en simpel grube op til 1/2 m under pløjelaget. På den sydlige del af pladsen stod urnerne delvis i eller lige under pløjelaget i stenforede gruber. To urner havde låg i form af omvendte lerkar, i tre urner fandtes bikar eller rester af bikar, 10 urner indeholdt en eller flere jerngenstande (hovedsagelig ring- eller krøllehovednåle), fire urner indeholdt bronzegenstande (ringnål, stor øskenring og ringhovednåle). Endvidere blev der undersøgt 21 udaterbare kogestensgruber og en formodet hustomt fra yngre stenalder. Ved en prøvegravning i 1983 blev der undersøgt 19 urnegrave. Pladsen er nu totalundersøgt

HAM 1549

Benny Staal

Svend Erik Albrethsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Grube - Udateret

344. Hammelev Nørremark

20.02.02 Hammelev

Enkeltgård

Andet anlægsarbejde

Førrom./æ. rom/vik.

sb. 7. På et 3.000 m² stort areal undersøgtes to tidsmæssigt adskilte enkeltgårdsbebyggelser. Den ældste anlægges i førromersk jernalder, per. II eller IIIa og varer til begyndelsen af ældre romertid. Den yngste, et gårdsanlæg af gennemsnitsstørrelse, anlægges i begyndelsen af vikingetiden og kan følges i godt 100 år. Ved prøvegravning fandtes yderligere et område med hustomter fra førromersk jernalder, per. IIIa, samt et område med mange lertagningsgruber. Undersøgelsen fortsætter i 1991, og synes at vise en meget speciel bebyggelsesstruktur.

HAM 2529

Per Ethelberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

345. Skrydstrup grusgrav

20.02.08 Skrydstrup Boplads

Råstof Oldtid

sb. 139. Prøvegravning på baggrund af tidligere fund af kogestensgruber og en udateret voldgrav. Der fandtes inden for det umiddelbart truede område kun enkelte spredte stolpehuller og kogestensgruber

HAM 2332 Per Ethelberg

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

Forsvarsanlæg/voldsted - Udateret

346. Slotseng

20.02.09 Sommersted Boplads

Diverse Stenalder

sb. 101. Ved Nørre Å-dalen lidt nord for Sommersted er konstateret en større klynge boplads fra seneglacial tid. For første gang i Danmark er her undersøgt en boplads fra den 11-12000 år gamle Federmesserkultur ("Penneknivkultur"). Bopladsen, der er totaludgravet, er formentlig en af de rigeste Federmesserpladser overhovedet. Inden for et areal på ca. 50 m² fandtes bl.a. ca. 125 Federmesser der trods navnet må opfattes som projektiler, 110 skrabere og 25 stikler. Hertil kommer ca. 100 blokke og 10.000 stk. flintaffald. Tæt op ad denne plads er indledt undersøgelse af en boplads fra Hamburgkulturen. De foreløbige resultater tyder på, at den i lighed med Jels bopladserne, der ligger kun ca. 5 km NV for dette sted, skal knyttes til kulturens seneste fase Haveltegruppen, der formentlig hører hjemme i ældre Dryas eller første halvdel af Allerødtid

NM I 6884/89 Jørgen Holm

Bebyggelse - Palæolitikum

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

347. Povlsbjerg

20.02.11 Vojens Gravhøj

Andet anlægsarbejde Yngre stenalder

sb. 45. Gravhøjen var til dels undersøgt i 1947, men uden gravfund eller lignende. Den supplerende undersøgelse afslørede, at højen nu var så nedslidt, at der hverken var bevaret højfyld, stenspor eller andet, der kunne bidrage med yderligere oplysninger.

HAM 2398 Per Ethelberg

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

348. Katsund

20.03.04 Haderslev Kulturlag

Andet anlægsarbejde Middelalder

sb. 111. I forbindelse med nedlæggelse af nye kloakledninger i gaden Katsund kunne det iagttages, at den sydligste halvdel af gaden langt op i middelalderen har udgjort et op til 2,5 m dybt vandhul. Aflejringerne bar præg af at være aflejret i stillestående vand. Dette synes at understøtte O. Niensens teori om betydningen af navnet Katsund, nemlig et stillestående vand, hvori man har kastet "Aadsler og anden Urenlighed".

HAM 1944 Lennart S. Madsen

Kulturlag - Middelalder

349. Boghoved

20.03.06 Hoptrup

Boplads

Diverse

Yngre stenalder

sb. 291. I en afvandingsgrøft i Slivsøen er der tidligere konstateret organisk materiale ved en stenalderboplads. Da grundvandsstanden på stedet er sænket de senere år foretoges en prøvegravning med henblik på at konstatere det organiske materiales bevaringstilstand. Det kunne konstateres, at bevaringsforholdene over kote -2.00 DNN var særdeles dårlige. Der fandtes adskilligt flintaffald, få genstande, skår fra mellemneolitisk tid samt knogler og brændt lerklining

HAM 1187

Erik Jørgensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

350. Diernæs Vestermark

20.03.06 Hoptrup

Gravhøj

Andet anlægsarbejde

Yngre stenalder

sb. 92. Ved prøvegravning kunne det konstateres, at gravhøjen i dag er helt sløjfet

HAM 2437

Anna-Elisabeth Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

351. Gammelgård

20.03.11 Øsby

Gård

Dyrkning

Middelalder

sb. 252. Undersøgelse af middelalderlig gårdtomt, der kendes fra skriftlige kilder. Der var kun bevaret sparsomme rester som et lerpakket syldstensunderlag, en brolægningssrest og en brønd. Desuden adskillige stolpehuller og kulturlag. Datering 13-1400-tallet

HAM 2389

Jette R. Orduna

Bebyggelse - Middelalder

352. Lindegade

20.05.03 Christiansfeld

Pottemagerværksted

Andet anlægsarbejde

Nyere tid

I forbindelse med renovering af pottemagerværksted fandtes udsnit af den ældste pottemager i Christiansfeld, Abraham Goll, der virkede på stedet fra 1777 til 1800. Der kunne udgraves mange fejlbrændte og ituslåede rester af de ældste Christiansfelder-kakkelovne. Desuden fandtes resterne af en ovn med indfyringshul, samt et teglstensgulv og murrester fra samme periode. I forlængelse af undersøgelsen foretog museet en registrering af processerne i forbindelse med opbygningen af en Christiansfelder-kakkelovn

HAM 2551

Jette R. Orduna

Bebyggelse - Nyere tid

353. Stepping Mølle

20.05.07 Stepping

Boplads

Råstof

Førrom./æ.rom.

sb. 50. Prøvegravning i forbindelse med fortsat råstofgravning. Der konstateredes to indhegnede gårdsanlæg, samt en koncentration af stolpehuller fra en boplads. Det ene gårdsanlæg vil blive søgt udgravet i 1991

HAM 1666

Per Ethelberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

354. Ndr. Ringvej

20.05.08 Tyrstrup

Boplads

Andet anlægsarbejde

Ældre romersk jernalder

sb. 63. Prøvegravning og udgravning af et areal på godt 20.000 m², der udgør en større del af en landsby fra århundrederne omkring Kristi fødsel. Arealets sydligste 2/3 er præget af en spredt bebyggelse med enkeltliggende huse, hvorimod resten er præget af en tæt og intensiv bebyggelse, der optræder i flere faser og er omgivet af hegn.

HAM 2159

Anne Birgitte Sørensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Tønder Amt

355. Gammeleng

21.02.02 Emmerlev

Jættestue

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 61. Udgravning af marskdækket jættestue. Randstenskredsen, der var sat af indtil 1 m høje sten, var bevaret og viste, at jættestuehøjen havde været 16 m i tværmål. Selve gravkammeret og gangen var fjernet på nær fire bæresten og rester af tømursopbygningen mellem kammer og gangsten. Det lykkedes dog at registrere, hvor de fjernede bæresten havde stået. Jættestuen havde oprindeligt været dannet af 11 bæresten og gangen sat af fem stenpar. Indvendig har kammeret været 3,5 m langt og 2,3 m bredt. Kammeret var placeret i den sydlige halvdel af højen, og var ved den 3 m lange gang forbundet med randstenskredsen i syd. Kammeret var omgivet af en ca. 1 m bred stendynge, der yderst var pakket med ler. Kammerbunden, der oprindeligt havde været belagt med hvidbrændt, knust flint, lå 20 cm under den gamle markoverflade. Under kammergulvet fandtes en 30 cm dyb jordgrav, indeholdende en lille, smalbladet, firsidet, sleben flintøkse og flere ravperler. På kammergulvet fandtes et køllehoved og en EGK-stridsøkse fra overgravstid, samt rester af et trækar. Uden for jættestuens indgang og på begge sider af denne fandtes skår af henstillede offerkar, dækket af en halvmåneformet sand- og stendynge. Oven på denne fandtes udrømmet oldsagsmateriale fra kammeret, især TRB-ravperler fra mellemneolitisk tids begyndelse. Den gamle markoverflade, som jættestuen er opført på, har efter makrofossiler at dømmes været plejet hede, men der afventes stadig resultater af prøver, taget af Nationalmuseets naturvidenskabelige afdeling og Geologisk Institut ved Århus Universitet

HAM 2221

Erik Jørgensen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

356. Løgumkloster

21.03.04 Løgumkloster

Hypocaust/kloster

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 93. Grundet etablering af ny regnvandsledning genudgravedes og opmålt den sydligste hypocaust under Løgum Klosters østfløj. Desuden udgravedes den sydligste del af østfløjens østmur, samt sydmuren og dele af en forbindelsesmur til klosterets toiletbygning. Udgravningen snittede desuden en tidligere vandførende grøft, der havde ledt vand til toiletbygningen.

HAM 2439

Tenna R. Kristensen

Kloster - Middelalder

357. Løgumkloster Slotseng

21.03.04 Løgumkloster

Vandmølle

Andet anlægsarbejde

Midd./renæssance

sb. 93. I forbindelse med kloakarbejde udgravedes dele af Løgumklosters middelalderlige vandmølle. I det 4 m brede tracé afdækkedes mange lodretstående pæle, rester af tre spunsvægge, samt en større vandretliggende tømmerkonstruktion, der må have båret møllehjulet. Denne er dendrodateret til ikke længe efter 1167, og en stolpe i en spunsvæg er dateret ca. 1518. Møllen har altså været i funktion i hele klosterets levetid.

HAM 2440

Tenna R. Kristensen

Vandmølle - Middelalder

Vandmølle - Nyere tid

358. Nr. Løgum kirke

21.03.07 Nørre Løgum

Boplads

Diverse

Vikingetid

sb. 1. I samarbejde med Løgumkloster Højskole fortsattes udgravningen af grubehuse fra vikingetid beliggende umiddelbart syd for kirkegårdens sydmur. I år udgravedes to grubehuse, hvoraf fylden i det ene ud over keramik samt ten- og vævevægte rummede en stibøjle. Det til udgravninger ledige areal mellem kroen og kirken er nu færdiggravet.

HAM 1913

Lennart S. Madsen

Bebyggelse - Vikingetid

359. Øster Højst Kirke

21.04.04 Højst

Kirke

Restaurering

Midd./nyere tid

Under restaurering af kirkens våbenhus viste en mindre bygningsarkæologisk undersøgelse, at dette indeholdt middelalderlige rester, men var blevet ombygget omkring 1750 og i 1852. Under gulvet blev der fundet fundament til en eftermiddelalderlig blysmelteovn samt en cirkulær muret kalkkule.

NM II 1284/90

Morten Aamann Sørensen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

360. Frigrunden 7

21.05.03 Tønder

Klosterkirkegård

Andet anlægsarbejde

Middelalder

sb. 25. I forbindelse med murunderstøbning fandtes i alt fem grave beliggende ca. 3 m under nuværende gadeniveau. Der blev påvist en grøft (kirkegårdens afgrænsning) og uden for denne en træsat brønd, ca. 3,5 m under terræn. Der kan ikke være tvivl om, at gravene hører til gråbrødreklosterets kirkegård

HAM 2527

Jette R. Orduna

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kloster - Middelalder

361. Uldgade

21.05.03 Tønder

Kulturlag

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 32. I forbindelse med boringen af 26, 80 cm brede huller til understøbning af nybyggeri kunne det iagttages, at Vidåen i middelalderen gik langt nordligere end hidtil antaget. Hele Uldgades østlige halvdel synes først anlagt i renæssancen efter tilfyldning/omlægning af Vidåen på dette sted.

HAM 2540

Lennart S. Madsen

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

Åbenrå Amt

362. Almstrupmark

22.01.10 Uge

Gravplads

Andet anlægsarbejde

Førromersk jernalder

sb. 77. I forbindelse med flytning og gensnoning af Almstrup Bæk fandtes en hidtil ikke erkendt tuegravplads fra per. I-II umiddelbart vest for Olgerdigets fredede del. Der udgravedes inden for tracéet seks grave, hvoraf to var omgivet ringgrøftgruber.

HAM 2533

Per Ethelberg

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

363. Lovtrupmark

22.01.10 Uge

Gravhøj/ardspor

Råstof

Y.St./æ.br.

sb. 7. Der kunne erkendes fire højfaser. Kun primærgraven, der var plyndret allerede i oldtiden, kunne erkendes. Denne gravs høj havde været omgivet af en stolpekreds, hvor der kunne konstateres udskiftninger. Desuden fandtes en brændtbensgrav og bunden af en urne. Under højen fandtes ardspor

HAM 2416

Per Ethelberg

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Ager/mark - Oldtid

364. Olgerdiget

22.01.10 Uge

Forsvarsvold

Andet anlægsarbejde

Romersk jernalder

sb. 46. I forbindelse med flytning og gensnoning af Almstrup Bæk kunne det konstateres, at det fredede stykke af Olgerdiget nordøst for Tinglev ligger ganske tæt ved Tinglev Søes daværende bred, samt at Olgerdiget ikke har været bygget ud i søen.

HAM 2407

Per Ethelberg

Forsvarsanlæg/voldsted - Romersk jernald

365. Sdr. Ønlev

22.02.02 Hjordkær

Grave/gravhøj/boplads

Andet anlægsarbejde

Y.st./æ.br./æ.germ./midd.

sb. 13B. I forbindelse med opførelse af ny staldbygning fandtes over et mindre område en række anlæg fra vidt forskellig tid. Gravhøjen dækkede over tre grave strækkende sig i tid fra yngre undergravstid til ældre bronzealder. Uden for højen fandtes en jordgrav fra tidlig neolitikum og en ringgrøftgrav fra enkeltgravskultur. Desuden to jordfæstegrave fra ældre germansk jernalder. Syd for højen påvistes omfattende boplads spor fra højmiddelalder, omfattende et grubehus, to langhuse og to særegne trækulsmiler

HAM 2348

Per Ethelberg

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Udateret

366. Kirkepladsen 8

22.02.05 Åbenrå

Kirkegård

Andet anlægsarbejde

Midd./nyere tid

sb. 56. Undersøgelse af 19 begravelser på Aabenraas kirkegård. Begravelserne kan dateres til perioden 1300-1734

HAM 2421

Tenna R. Kristensen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

367. Æ vold

22.03.04 Øster Løgum

Forsvarsvold

Diverse

Yngre romersk jernalder

sb. 146. Fortsættelse af udgravning fra 1988 og 89. Det lykkedes at følge volden yderligere 500 m mod øst i forhold til de tidligere år. Over en strækning fandtes der pæle, hvoraf der af enkelte blev udtaget prøver til dendrodatering. Udgravningen fungerer som museumslederens årlige afstressningsprojekt

HAM 2118

Steen W. Andersen

Forsvarsanlæg/voldsted - Romersk jernald

Sønderborg Amt

368. Vesterkoppel

23.02.10 Ulkebøl

Hustomt

Andet anlægsarbejde

Stenalder

sb. 376. I forbindelse med byggemodning udgravedes en Ø-V orienteret hustomt målende ca. 4 x 6,5 m med to midtsuler og to sæt støttestolper ud mod langvæggene, der var sat med mindre stolper.

Hustomten må betragtes som enkeltliggende og kan ud fra konstruktionen dateres til senneolitikum

HAM 2202

Per Ethelberg

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

369. Skelde Overballe

23.03.01 Broager

Langhøj

Dyrkning

Yngre stenalder

sb. 37. Prøvegravning af stor, overpløjet langhøj viste et velbevaret stenkammer, der må betragtes som et paralleltliggende dyssekammer i en velbevaret langhøj. Denne er antagelig dækket af en yngre, cirkulær gravhøj. Gravhøj og kammer kan dateres til TN C eller MN I. Udgravning ventes at fortsætte i 1991

HAM 1782

Per Ethelberg

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

370. Skelde voldsted

23.03.01 Broager

Voldsted

Diverse

Middelalder

sb. 230. Efter en voldsom oprensning/"nyanlæggelse" af det fredede voldsteds voldgrav blev der foretaget et snit i voldgravskanten før retablering af nedskreden stensætning. Det kunne konstateres, at den middelalderlige voldgrav var bredere end den nuværende.

HAM 2432

Tenna R. Kristensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

371. Nydam Mose

23.03.04 Sottrup

Offerfund

Diverse

Jernalder

sb. 30. På et sted med massive indikationer på dybtliggende jern gravedes et prøvehul på 2 x 2 m. Herved fandtes Nydam IV - et hidtil ukendt offerområde fra ældre germansk jernalder, der ud over store mængder vandretliggende træsager (skafter til lanser, spyd, pile, buer og brædder fra splittede skjolde) indeholdt en dyngge metalsager: spidser til lanser og spyd, pilespidser, knivblade, skjoldbuler, benkamme, rembeslag m.m. samt henved 25 sværd, der stod stukket ned ved dyngen. Under våbnene fra midten af 400-tallet lå spredte sager, sværd, skede og dupsko af samme alder som våbenoffene omkring de store både fra slutningen af yngre romersk jernalder. I øvrigt fortsattes sonderinger med jordspyd. Herved lokaliseredes to løsrevne planker fra "den sønderhuggede egebåd" - et mindre fartøj, hvoraf der tidligere ved gravningerne i 1859-63 og 1939 er fundet spredte stumper.

NMI 1426/75

Peter Vang Petersen

Depotfund/skattefund/offerfund - Jernalder

Vrag - Jernalder

372. Peerløkke

23.03.04 Sottrup

Gårdsanlæg

Andet anlægsarbejde

Vik./midd.

sb. 170. Fortsat undersøgelse på byggemodningsområde i Vester Sottrup. På et 4.500 m² stort område erkendtes 8 bygninger stammende fra vikingetid, samt fire bygninger fra ældre middelalder. Flere forskellige hustyper var repræsenteret. Området opfattes som et kontinuerligt gårdsanlæg, placeret i landsbyens udkant

HAM 2060

Jette R. Orduna

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Undersøgelser på havbunden Amt

152. Møllegabet

40.15.52 Ærøskøbing - Urehoved - Halmø

Bådgrav

Diverse

Ældre stenalder

sb. 3. I sejløbet Møllegabet ud for Ærøskøbing har museet i samarbejde med fynske og ærøske sportsdykkere frilagt og optaget en stammebåd af lindetræ fra ældre stenalder, ca. 5300-5000 f.Kr. Båden afdækkedes i tilknytning til en samtidig, meget fundrig boplads på ca. 5 m dybde. I og omkring båden, der var bevaret i en længde af 2,5 m fra agerstævnen og var stærkt forbrændt på indersiden, fandtes flere skeletdele af en ca. 25 årig mand. Et par tilspidsede pæle ved for- og agterenden synes at have tjent til fastgøring af båden på lavt vand, hvor den har indgået i et hidtil ukendt begravelsesritual

LMR 12123

Jørgen Skaarup

Ole Grøn

Gravplads/grav - Ældre stenalder

Vrag - Ældre stenalder

375. Strynø-bassinerne

40.15.67 Rudkøbing Løb Syd - Strynø - Ristinge - Mør

Boplads

Diverse

Stenalder

sb. 8. Med støtte fra Gads Fond og Kulturfonden har museet i løbet af året gennemført indledende boringer og systematisk opmåling og registrering af 2 (ca. 9 x 9 km og 4 x 2 km store) meget velbevarede undersøiske mosebassiner i farvandet mellem Langeland, Ærø og Tåsinge, omkring den lille ø Strynø. Geologisk Institut ved Aarhus Universitet har sammen med fynske sportsdykkere bistået ved undersøgelsen, der har til formål at klarlægge områdets udviklingshistorie fra sø til hav og lokalisere undersøiske stenalderbosættelser knyttede til bassinerne. Prøver af talrige optagne træstammer fra den oprindelige bevoksning bearbejdes af Skalks dendrokronologiske laboratorium med henblik på fastlæggelse af en dendroskala for området.

LMR 12672

Ole Grøn

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder